

K A N D U N G A N

MENGANGKAT SUMPAH:

- Yang Berhormat Tuan Liew Teck Chan (Gaya) (Halaman 1)

MENGALU-ALUKAN AHLI BARU

(Halaman 1)

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

(Halaman 1)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 2003

Jawatankuasa:-

Jadual:-

Maksud B.17	(Halaman 15)
Maksud B.18	(Halaman 33)
Maksud B.19	(Halaman 65)

USUL:

Usul Anggaran Pembangunan 2003

Jawatankuasa:-

Maksud P.17	(Halaman 15)
Maksud P.18	(Halaman 33)
Maksud P.19	(Halaman 65)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Amat Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Tun Dato Seri Dr. Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.S.D.K., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)

“ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, Dato' Seri Dr. Ling Liong Sik, S.P.M.P., D.G.S.M., D.P.M.P. D.P.M.S. (Labis)

“ Menteri Kerja Raya, Dato' Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)

“ Menteri Perusahaan Utama, Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N, D.P.C.M. (Beruas)

“ Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)

“ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)

“ Menteri Pertahanan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P, S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)

“ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Seri Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)

“ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)

“ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)

“ Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P, S.M.J, P.I.S. (Bakri)

“ Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' Dr. Siti Zaharah binti Sulaiman, S.I.M.P., D.S.A.P., D.I.M.P. (Paya Besar)

“ Menteri Penerangan, Tan Sri Dato' Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)

“ Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Datuk Paduka Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)

“ Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)

“ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Seri Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)

“ Menteri Pembangunan Usahawan, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)

Yang Berhormat	Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)
"	Menteri Belia dan Sukan, Dato' Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim, S.P.N.S., D.S.N.S. (Jelebu)
"	Menteri Pertanian, Datuk (Dr.) Mohd Effendi Norwawi, SIMP., PGBK., DPMS., JSM., JBS., KMN., PPB. (Kuala Rajang)
"	Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga, Dato' Seri Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, DGP.N., D.I.M.P. (Lembah Pantai)
"	Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Haji Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)
"	Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Senai)
"	Timbalan Menteri Penerangan Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
"	Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)
"	Timbalan Menteri Kesihatan, Dato' Seri Dr. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A(Titiwangsa)
"	Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
"	Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Kerk Choo Ting, D.P.M.P., D.G.P.N.(Taiping)
"	Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
"	Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
"	Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)
"	Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B..K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
"	Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
"	Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)
"	Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)
"	Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)
"	Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
"	Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Dato' Seri DiRaja Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)
"	Timbalan Menteri Pertanian, Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)

Yang Berhormat	Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)
"	Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)
"	Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
"	Timbalan Menteri Kerja Raya, Dato' Mohamed Khaled bin Haji Nordin, DSPN., P.I.S. (Johor Bahru)
"	Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)
"	Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
"	Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dr. Tiki anak Lafe (Mas Gading)
"	Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Dr. Ng Yen Yen (Raub)
"	Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dr. Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing)
"	Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato' Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
"	Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)
"	Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji Noh bin Haji Omar, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Datuk Yong Khoo Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S. G. Sothinathan (Telok Kemang)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato' Kosai (Muar)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P., A.M.N. (Tengah)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan, Datuk Rizalman bin Abdullah, P.G.D.K., J.P. (Tenom)

Yang Berhormat	Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Datuk Fu Ah Kiow, D.I.M.P. (Mentakab)
"	Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
"	Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
"	Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
"	Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Haji Awang, D.S.S.S.M.T. (Marang)
"	Datuk Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman, P.J.N.(Sungai Benut)
"	Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh, P.S.M., S.P.M.P. (Kangar)
"	Dato' Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
"	Tuan Abd. Rahman bin Yusof (Kemaman)
"	Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A, S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C, D.P. (Kota Samarahan)
"	Dato' Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
"	Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
"	Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
"	Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok)
"	Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar, D.S.A.P. (Larut)
"	Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)
"	Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
"	Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
"	Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
"	Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, D.P.M.S., A.S.A. (Hulu Langat)
"	Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
"	Datuk Bung Moktar bin Radin, P.G.D.K., A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
"	Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
"	Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
"	Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
"	Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
"	Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)

Yang Berhormat	Tun Dato' Daim Zainuddin, D.G.S.M., S.S.M., S.P.M.S., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)
"	Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
"	Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
"	Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
"	Dato Goh Siow Huat (Rasah)
"	Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)
"	Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
"	Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
"	Tan Sri Dato' Hew See Tong, P.S.M., D.P.M.P., J.P. (Kampar)
"	Dato' Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
"	Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
"	Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)
"	Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)
"	Tuan Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
"	Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, S.I.M.P., D.I.M.P. (Rompin)
"	Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
"	Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
"	Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
"	Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)
"	Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
"	Tuan Joseph Salang anak Gandum (Julau)
"	Datuk Juslie bin Ajirol, A.S.D.K. (Libaran)
"	Dato' Kamarudin bin Jaffar, B.C.M, D.S.N.S. (Tumpat)
"	Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)
"	Tan Sri Dato' Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
"	Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
"	Datuk Lau Ngan Siew, A.D.K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
"	Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
"	Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
"	Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
"	Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
"	Dato' Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
"	Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
"	Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
"	Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
"	Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
"	Datuk Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)

Yang Berhormat	Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
"	Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)
"	Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud (Kuala Krai)
"	Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
"	Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
"	Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
"	Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
"	Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said, P.G.D.K. (Kota Belud)
"	Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
"	Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
"	Dato' Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K, P.J.M., (Balik Pulau)
"	Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)
"	Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
"	Tuan Muhamad bin Mustafa (Peringat)
"	Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)
"	Dato' Mustafa bin Ali, D.P.M.T. (Dungun)
"	Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
"	Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
"	Tuan Ng Lip Yong (Batu)
"	Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)
"	Dato' Othman bin Abdul (Pendang)
"	Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
"	Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
"	Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
"	Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
"	Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)
"	Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
"	Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)
"	Datuk Robert Lau Hoi Chew, J.B.S., (Sibu)
"	Tuan Ronald Kiandee, A.S.D.K. (Beluran)
"	Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
"	Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
"	Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
"	Dato' Shahnnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
"	Dato' Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
"	Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)

Yang Berhormat	Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)
"	Datuk Song Swee Guan, P.G.B.S. (Bandar Kuching)
"	Dato' Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)
"	Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
"	Tan Sri Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)
"	Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
"	Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
"	Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
"	Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
"	Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
"	Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
"	Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
"	Dato' Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
"	Dato' Seri Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)
"	Dato' Tiong Thai King, (Lanang)
"	Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
"	Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
"	Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)
"	Tuan Wilfred Madius Tangau, J.P., A.D.K. (Tuaran)
"	Dato' Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
"	Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
"	Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)
"	Datin Paduka Seri Hajah Zaleha binti Ismail, S.S.S.A., D.P.M.S., S.M.S, K.M.N (Gombak)
"	Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)
"	Dato' Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)

MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)

"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Brig. Jen. (B) Datuk Abdul Hamid bin Haji Zainal Abidin, K.M.N., P.A.T., D.P.M.P., J.S.M., P.J.N.
"	Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
"	Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad, P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.
"	Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.M.S.M., D.P.M.S.
"	Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor, K.M.N., D.S.D.K., D.I.M.P., D.S.A.P., P.J.N.

- " Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk M. Kayveas, P.J.N.
- " Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, Datuk Zainudin bin Maidin, P.J.N., J.M.N., S.M.S., A.M.K.

DEWAN RAKYAT**PEGAWAI-PEGAWAI KANAN****Setiausaha Dewan Rakyat**

Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha

Roosme binti Hamzah
Zamani bin Haji Sulaiman
Haji Mustakin bin Salamat
Shahrom bin Haji Hasan

Penolong Setiausaha

Ruhana binti Abdullah
Riduan bin Rahmat
Muhd Sujairi bin Abdullah

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
DOKUMENTASI**

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd. Hassan
Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
Hajah Supiah binti Dewak
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Zaiton binti Yaacob
Abd. Talip bin Hasim
Noorhazmah binti Hamzah
Jamilah Intan binti Haji Bohari
Syed Azuddin bin Syed Othman
Nurziana binti Ismail
Noor Effarizan binti Mat Satib
Taharah binti Mohamed
Nik Elyana binti Ahyat
Marzila binti Muslim
Habibunisah Mohd. Azir
Abu Bakar bin Hasan

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
MESIN CETAK**

Kamal bin Oyub
Haji Latif bin Ismail
Kamaroddin bin Mohd. Yusof

JURUBAHASA SERENTAK

Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman
Mazidah binti Mohamed
Hajah Paizah binti Haji Salehuddin

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Zakaria bin Salleh
Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah
Lt Kol (B) Mohamed Nor bin Mohd. Darus

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
KOMPUTER**

Mohd Shah bin Rahman
Sulaiman bin Sirad
Azzahar bin Hashim

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
PERUNDANGAN**

Mohd. Shariff bin Hussein
Azmi bin Othman
Zafniza binti Zakaria
Mohd. Sidek bin Mohd. Sani
Mazlina binti Ali
Norlaila binti Abdullah Sidi
Ropiah binti Tambi
Alias bin Mohd. Nor

MALAYSIA**DEWAN RAKYAT****Selasa, 15 Oktober 2002****Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi****DOA****[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) *mempengerusikan Mesyuarat*]**

MENGANGKAT SUMPAAH

Ahli-ahli Yang Berhormat yang tersebut di bawah ini telah mengangkat Sumpah:

- Y.B. Tuan Liew Teck Chan (Gaya)

MENGALU-ALUKAN AHLI BARU

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, saya mengucapkan selamat datang dan tahniah kepada Ahli Yang Berhormat [*Tepuk*] yang baru mengangkat Sumpah sebentar tadi. Saya berharap semoga Ahli yang baru dipilih itu dapat memberi sumbangan beliau yang berguna dan berfaedah kepada Dewan yang mulia ini dan kepada negara seterusnya, dan semoga beliau dapat berkhidmat dengan cemerlangnya.

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Tuan Yang di-Pertua, pertama saya ingin mengucap tahniah kepada Yang Berhormat bagi Gaya yang telah mengalahkan dengan teruk dua calon lain iaitu KeADILan dan DAP dan juga KeADILan telah hilang deposit, ertinya tidak diterima di Sabah [*Tepuk*] Tuan Yang di-Pertua, soalan nombor 1.

1. **Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob [Sipitang]** minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan:

- (a) bilangan perumahan kos rendah yang telah diluluskan di Sabah; dan
- (b) masalah yang dihadapi sehingga begitu sukar untuk mendapat kelulusan dan lambat pembinaannya.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Datuk Peter Chin Fah Kui]: Tuan Yang di-Pertua, bagi menjawab soalan bahagian;

- (a) Bilangan perumahan kos rendah yang telah diluluskan di negeri Sabah bagi Rancangan Malaysia Kelapan yang dikendalikan oleh Jabatan Perumahan Negara di bawah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan adalah sebanyak 55 projek mengandungi 33,717 unit.
- (b) Masalah kesukaran mendapat kelulusan dan kelambatan pembinaan projek perumahan kos rendah adalah berpunca daripada pelbagai sektor seperti berikut:
 - (i) cadangan projek tidak menepati kriteria dan spesifikasi reka bentuk dan perancangan tertentu ataupun tidak mempunyai maklumat yang lengkap;
 - (ii) kesukaran mendapatkan tapak-tapak tanah yang sesuai dan ekonomi untuk didirikan perumahan kos rendah;

- (iii) pertukaran tapak setelah surat setuju terima dikeluarkan;
- (iv) tapak-tapak projek bermasalah kerana mempunyai setinggan, kilang, semaian haram dan sebagainya; dan
- (v) prestasi kontraktor atau juru perunding yang kurang memuaskan.

Sekian.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Pada masa ini beberapa agensi terlibat dalam meluluskan permohonan tanah ini iaitu Jabatan Perumahan Negara daripada kementerian Yang Berhormat dan juga pada masa dahulu Syarikat Perumahan Negara, tetapi sekarang prosedur ini telah berubah. Seperti yang dikatakan tadi masalahnya ialah mendapatkan tapak tanah. Soalan tambahan saya, apakah kerajaan tidak mengkaji perkara ini dan mempermudah proses ini supaya agensi-agensi swasta yang ada tanah-tanah kosong telah mencadangkan perumahan ini diberi kelulusan segera dan dibenarkan membuat rumah ini mengikut keperluan daerah-daerah berkenaan dan seterusnya dibeli oleh kerajaan dan kalau boleh, ada juga stok ataupun simpanan rumah ini yang mana bila-bila masa boleh dipohon oleh mereka yang inginkan rumah yang diperlukan. Terima kasih.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Terima kasih Yang Berhormat. Oleh sebab itulah seperti yang disebut oleh Yang Berhormat itu sebab dahulu memang pelbagai agensi yang terlibat dalam pembinaan rumah kos rendah yang buat masa sekarang umpamanya projek-projek yang dikendalikan oleh MTEN, yang diluluskan oleh MTEN masih dilaksanakan sekarang, dan juga projek-projek yang diluluskan oleh pihak negeri pun dijalankan oleh pelbagai agensi.

Oleh sebab itu, kementerian saya sudah ambil satu ketetapan untuk mendapatkan kelulusan daripada Jemaah Menteri supaya projek-projek rumah kos rendah ini akan diselaraskan, diusahakan dan dikendalikan oleh pihak kementerian melalui Jabatan Perumahan Negara sahaja. Ini satu dasar baru yang sudah diluluskan oleh pihak Jemaah Menteri dan buat masa sekarang sedang dijalankan. Tetapi projek-projek yang sudah diluluskan tetapi masih dalam pembinaan, projek-projek ini perlulah diusahakan sampai projek itu siap.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pihak kementerian memang mengambil tindakan untuk memastikan sesuatu projek ini akan dijalankan dengan lancar dan berkesan. Oleh sebab itu berbagai langkah sudah diambil seperti:

- memastikan semua kelulusan daripada pihak berkuasa diperoleh dengan cepat;
- mengenal pasti kekurangan atau masalah yang timbul berdasarkan pengalaman dari projek-projek terdahulu;
- mengadakan mesyuarat teknikal tapak yang lebih kerap setiap bulan bersama pihak terlibat yang mengenal pasti atau menyelesaikan masalah;
- mengadakan perjumpaan berkala dengan pihak-pihak berkuasa tempatan untuk mempercepat lagi proses kelulusan dan penempatan setinggan. Ini satu isu yang hangat. Penempatan setinggan yang sedia ada di atas tapak;
- mengarahkan kontraktor atau juruperunding supaya melibatkan usaha untuk mempercepat pelaksanaan; dan
- tindakan susulan yang lebih kerap untuk memastikan masalah yang melewati pelaksanaan projek diselesaikan dengan segera. Sekian.

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Rancangan Malaysia Kelapan mulai 2001 hingga 2005, kini dua tahun telah berlalu. Bolehkah Yang Berhormat memberitahu sebanyak 55 projek jumlah unit ialah 33,000

lebih, berapa unit sudah siap dibina setakat ini iaitu dua tahun sudah berlalu dan baki berapa unit masih akan ditunggu-tunggu dan bolehkah Yang Berhormat menjamin supaya ketiga-tiga puluh lebih ribu ini boleh disiapkan dalam masa tiga tahun yang akan datang ini. Sekiranya tidak boleh disiapkan, bukankah ini satu propaganda untuk mengaburkan mata rakyat dan hanya janji-janji kosong sahaja.

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Datuk Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak tahu tadi itu adakah pertanyaan atau tuduhan. Dia hendak tanya sama ada dia hendak tuduh, kalau hendak tuduh, ucaplah, ucap, jangan dalam masa kita jawab soal.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, projek-projek yang sudah kita luluskan memang kita cuba, cuba untuk melaksanakan. Ini bukan propaganda kerana setiap projek yang kita luluskan memang mempunyai tapak dan peruntukan itu pun disediakan. Kalau janji kosong maka tidak ada peruntukan. Kalau ada tapak, peruntukan yang disediakan, ini bukan janji kosong. Hanya pelaksanaan lewat sahaja [Disorak]

2. **Datin Seri Dr. Wan Azizah binti Wan Ismail [Permatang Pauh]** minta Menteri Kerja Raya menyatakan, apakah kerajaan bercadang untuk melanjutkan konsesi pengutipan tol di Jalan Kuching yang akan tamat pada Januari 2003 dan Jalan Cheras yang akan tamat pada September 2003. Berapa jumlah purata kutipan tol di kedua buah plaza tol tersebut.

Timbalan Menteri Kerja Raya [Dato' Mohamed Khaled bin Haji Nordin]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Dewan yang mulia ini, kerajaan tidak berhasrat untuk melanjutkan tempoh konsesi kontrak kutipan tol di jalan tol Jalan Kuching-Jalan Kepong sebaik sahaja ia tamat pada 7 Januari 2003 nanti. Sehubungan itu, kontrak kutipan tol oleh Kamunting Cooperation Berhad akan berakhir berkuat kuasa mulai pukul 12.01 pagi 7 Januari 2003 dan semua lorong di kedua-dua belah tol plaza tersebut akan diberikan laluan terus kepada pengguna.

Mengenai tempoh konsesi tol Jalan Cheras yang akan tamat pada 15 September 2003 pula, ingin juga dimaklumkan bahawa kerajaan buat masa ini tidak bercadang untuk melanjutkan konsesi tol tersebut selepas tarikh penamatannya.

Tuan Yang di-Pertua, secara purata pula, jumlah kutipan tol di plaza tol di Jalan Kuching ialah sebanyak RM61,000 iaitu purata kutipan harian dan jumlah kutipan tol di Jalan Cheras secara harian ialah sebanyak RM46,000.

Datin Seri Dr. Wan Azizah binti Wan Ismail: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya berasa lega bahawa kutipan tol itu akan diberhentikan seperti yang dijanjikan tetapi janganlah pula pada lain masa oleh keadaan yang lain dan apa semua, jadi kita pegang kepada janji pada hari ini.

Saya ingin bertanya sebagai soalan susulan. Adakah kerajaan memantau kos pembinaan jalan-jalan bertol ini yang telah diswastakan supaya beban kos tidak akan ditanggung oleh pengguna kerana kerap kali unjuran-unjuran yang telah dilakukan seperti kekerapan laluan dengan izin, *physically study* tidak tepat dan kos yang tinggi dibebankan kepada pengguna. Terima kasih.

Dato' Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Tuan Yang di-Pertua, sememangnya kerajaan sentiasa memantau mengenai soal pengenaan tol dan kos yang ditanggung oleh syarikat konsesi. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, setiap kali kerajaan menimbang semula terma-terma perjanjian antara kerajaan dengan syarikat konsesi adalah berasaskan untuk mengelak daripada pengguna daripada dikenakan tambahan kenaikan tol iaitu setiap penstrukturan semula kadar tol adalah bagi membolehkan supaya kadar tol itu tidak dinaikkan.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Syabas dan tahniah kepada Kerajaan Barisan Nasional kerana prihatin dengan tidak menyambung tol di Jalan Kuching dan juga takziah kepada KeADILan yang hilang deposit di Gaya. Begitu juga kepada DAP. Hah, bersekongkol lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, soalan tambahan.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Masuk soalan tambahan. Adakah pihak Kementerian Kerja Raya merancang untuk mewujudkan lagi tol-tol baru, umpamanya apabila *Interchange* yang dicadangkan di Lebuhraya Utara dekat Alor Pungsu hendak dibuka sama ada, ada rancangan kerajaan untuk mengenakan tol-tol baru di masa yang akan datang. Minta sedikit penjelasan.

Dato' Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Tuan Yang di-Pertua, jika sesuatu jalan itu adalah sebahagian daripada Lebuhraya yang sedia ada, maka sudah tentunya ia tertakluk kepada penggunaan tol.

3. **Tuan Wan Nik bin Wan Yussof [Bachok]** minta Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan menyatakan bentuk-bentuk usaha yang dilaksanakan bagi menarik lebih ramai pelancong dari negara-negara Asia Barat datang ke Malaysia. Jelaskan jumlah dan peratus kehadiran pelancong asing ke negara ini berdasarkan 10 buah negara utama (negara asal pelancong).

Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan [Datuk Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir]: Tuan Yang di-Pertua, kementerian saya telah meneruskan aktiviti-aktiviti promosi di dalam Pelan Pemasaran bagi pasaran Asia Barat bagi menggalak serta meningkatkan ketibaan pelancong dari negara-negara Asia Barat, seperti:

- (i) menyertai pameran peringkat antarabangsa bersama pihak swasta dan kerajaan-kerajaan negeri seperti Arabian Travel Mart di Dubai, Galf 2002 di Jeddah, Anmait 2002 di Turki, Mediterranean Travel Fair di Cairo dan lain-lain,
- (ii) Menggandakan promosi tempatan di negara-negara Asia Barat seperti misi jualan, *road show*, promosi makanan dan kebudayaan, kunjungan hormat dengan agensi pelancongan tempatan, seminar dan *travel mart*,
- (iii) Lawatan pengenalan ke Malaysia oleh wakil-wakil agensi pelancongan dan pihak media di pasaran berkenaan untuk melawat produk-produk pelancongan serta menyertai acara-acara tahunan negara ini seperti Citrawarna, Karnival Jualan Mega, Perayaan Kemerdekaan dan sebagainya,
- (iv) Mengadakan pengiklanan secara menyeluruh melalui 720 skuad pengiklanan dalam media elektronik dan media cetak di negara-negara Asia Barat,
- (v) Dengan kerjasama Malaysia Airport Berhad serta Kementerian Pengangkutan menggalakkan serta meyakinkan syarikat penerbangan asing menambahkan penerbangan bagi menampung permintaan pelancong dari pasaran Asia Barat ke Malaysia. Setakat ini lebih dari 35 penerbangan seminggu telah dimulakan di negara-negara Asia Barat ke KLIA sama ada melalui penerbangan terus atau transit yang meliputi syarikat penerbangan Malaysia Airlines, Ameriate Airlines, Saudi Arabian Airlines, Air Lanka, Singapore Airlines, Thai Airways, Royal Jordanian Airlines, Gulf Air, Egyp Air, Kuwaiti Air, Qatar Airways dan yang terbaru Yamani ataupun Yamania Airlines.

Manakala di peringkat domestik, kementerian dengan kerjasama swasta telah meningkatkan usaha menambah prasarana bagi memenuhi keperluan serta cita rasa para pelancong Asia Barat, seperti:

- (i) tanda arah dalam bahasa Arab,
- (ii) bilik yang lebih besar dan selesa,
- (iii) kakitangan barisan hadapan berbahasa Arab,
- (iv) menempatkan pegawai-pegawai berbahasa Arab di kaunter-kaunter penerangan pelancongan di KLIA, NPC iaitu Pusat

Pelancongan Malaysia, Stesen Sentral, Plaza Putera dan PWTC,

- (v) Melatih serta mengeluarkan lebih banyak lesen untuk pemandu-pemandu pelancongan berbahasa Arab,
- (vi) Menyediakan lebih banyak risalah pelancongan berbahasa Arab,
- (vii) Menambah bilangan restoran di Kuala Lumpur yang menyajikan makanan dari Asia Barat.

Kementerian yakin dengan aktiviti promosi dan usaha tersebut, jumlah pengunjung ke Malaysia di pasaran ini akan meningkat dengan lebih ketara di musim percutian yang akan datang. Insya-Allah.

Jumlah ketibaan pelancong ke Malaysia pada tahun 2001 adalah seramai 12,775,073 orang iaitu meningkat sebanyak 25% berbanding dengan 10,002,021 orang pada tahun 2000. Manakala sehingga bulan Ogos 2002 pula jumlah ketibaan yang direkodkan adalah seramai 8,931,774 orang pelancong.

Untuk ketibaan pelancong dari lain-lain negara di kawasan rantau Asia Barat bagi tahun 2001 ialah 114,776 orang berbanding dengan tahun 2000 adalah sebanyak 53,370 orang. Ini menunjukkan peningkatan sebanyak 115%.

Jumlah ketibaan pelancong mengikut pasaran-pasaran utama adalah seperti berikut mengikut keutamaan iaitu Singapura, Thailand, Indonesia, China, Jepun, Hong Kong, India, USA, Australia dan United Kingdom.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebelum itu saya hendak ucap selamat datang kepada Yang Berhormat bagi Gaya sebab dia ini duduk berjiran dengan saya. Selamat berkhidmat dan jangan hentam pembangkang, dengan izin lah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Soalan tambahan.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Soalan tambahan, saya meneliti teguran yang dibuat oleh pihak Ketua Audit Negara berhubung dengan program penggalakan pelancongan mengikut Laporan Audit tahun 1999. Maknanya lebih kurang tiga atau empat tahun lepas. Jadi perkara ini didapati dari sudut program penggalakan pelancongan di luar negara khususnya didapati pencapaian atau prestasinya dianggap tidak cekap ataupun tidak berkesan.

Begitu juga didapati program penggalakan pelancongan ini tidak dibuka di luar negara, di negara-negara Arab khususnya. Apakah perkara ini telah pun diambil tindakan dan berapa buah sebenarnya pejabat Kementerian Pelancongan yang ditempatkan di negara-negara Asia Barat ini. Terima kasih.

Datuk Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Yang di-Pertua, kita telah pun menjalankan apa yang terdaya di Asia Barat di negara Arab. Buat masa ini kita ada tiga pejabat tetap Tourism Malaysia di sana:

- (i) Cairo (Mesir),
- (ii) Jeddah (Arab Saudi) dan
- (iii) Dubai (Emirate Arab Bersatu).

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz :Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebelum soalan tambahan, saya juga ingin bersama-sama mengucapkan tahniah kepada Ahli Parlimen Gaya yang mendapat kemenangan yang gilang-gemilang tiga kali ganda. Demokrasi lebih daripada pilihan raya yang lalu.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tidak ada berkaitan dengan soalan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ini sebagai pembukaan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, baik.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato Mohd. Jarjis: Takziah, takziah.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya, takziah kepada DAP dan lebih-lebih lagi kepada yang KeADILan yang hilang deposit. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak perlu Yang Berhormat Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya sebenarnya tertarik dengan Kementerian Kebudayaan dan Pelancongan ini kerana inilah kementerian yang berwarna warni. Menterinya hitam manis, *handsome [Dewan riuh]* *[Ketawa]* Timbalan Menterinya yang cantik, putih kuning. Memang tepatlah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Soalan tambahan Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya, ya. *[Ketawa]* *[Dewan riuh]* Soalan tambahan saya, saya ucapkan tahniah dan syabas dan berterima kasih dan berbangga dengan Kementerian Pelancongan ini kerana usaha-usaha

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Berapa kali Yang Berhormat? Berapa kali Yang Berhormat sudah sebut.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Ketawa]* Saya hendak masuk. Ini mukadimah dia, kerana tidak dapat kita menafikan bahawa kita merasa bangga dengan kementerian ini kerana peningkatan pelancongan daripada luar itu nampaknya semakin hari semakin berganda.

Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi: *[Bangun]*

Datuk Bung Moktar bin Radin: *[Bangun]*

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Kalau tidak ada soalan tambahan, duduklah Yang Berhormat. Ada orang bangun. Yang Berhormat. Bagan Datok pun bangun.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ini satu pencapaian yang membanggakan. Soalan saya ialah saya telah dengar Yang Berhormat Menteri menjawab berbagai usaha yang telah dijalankan oleh kementerian dalam usaha menarik pelancong-pelancong daripada Timur Tengah dan khususnya dari negara-negara Arab.

Saya berharap usaha itu akan terus diperbaiki, dipertingkatkan kerana ini akan memberikan pulangan...*[Dewan riuh]*

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]* Kalau tidak mahu buat soalan tambahan, duduklah. Bagi orang lain cakap.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya hendak tanya soalan Dato' Menteri, apakah usaha-usaha pendedahan kepada pelancong-pelancong Arab ini tentang undang-undang dan peraturan negara kita supaya mereka tidak salah faham dan memberikan gambaran yang buruk yang boleh menjejaskan kita menarik pelancong dari negara Arab ini. Sebagai contoh, pelancong Arab ini kadang kala mereka tidak boleh dipisahkan daripada keluarganya, peraturan dalam negara kita teksi empat orang, kadang-kadang dia dah ada enam orang dia tidak hendak berpisah dengan anak perempuan dia dan sebagainya. Jadi apabila teksi kata tidak boleh tetapi dia kata mesti sebab dia tidak hendak berpisah dengan keluarga dia. Ini menjadi satu masalah kepada pemandu-pemandu teksi. Kadang-kadang dia dan isteri dia dan anak dia, dia jumpa sahabat dia dua orang suami isteri dia pun ajak masuk dalam satu teksi, teksi kata tidak boleh. Ini saya hendak membuat misalan bagaimana mereka tidak faham tentang undang-undang negara ini menyebabkan berlaku pertikaman lidah antara pihak teksi dengan pelancong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Nampaknya Yang Berhormat pun tidak mengikuti Peraturan Mesyuarat, saya tegur banyak kali.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ini soalnya, saya ingin bertanya apakah usaha-usaha, soalnya ialah apakah usaha-usaha pendedahan kepada pelancong-pelancong Arab ini tentang undang-undang dan peraturan negara kita yang kena pakai oleh mereka. Ini sebagai contohlah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Supaya

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah supaya lagi Yang Berhormat. *[Ketawa]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Supaya peratus pelancong Arab ini, kita memang mengalu-alukan. Kadangkala kalau dia bawa barang lebih, dia kena bayar lebih, ini sebagai contoh ya, orang Arab biasa dengan 'baksis' ini dan sebagainya, dia biasa, dan dia ada wang, cuma dia kadangkala tidak didedahkan

Puan Fong Po Kuan: *[Menunjuk isyarat tangan minta duduk]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Apa benda pula Batu Gajah sibuk ini? Saya buat soalan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat, cukup, cukup.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Cukup?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Okey, terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih daun keladi.

Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Yang di-Pertua, usaha-usaha untuk menjayakan sektor pelancongan adalah usaha semua rakyat yang terlibat dalam industri tersebut iaitu kerajaan dan juga pihak swasta. Dan kini kita sedang memperkemas, dengan izin, *to make it more efficient*, iaitu kerjasama antara pihak swasta dan juga kerajaan. Kalau semua dapat bekerja dengan sebagai satu pasukan, insya-Allah, kejayaan kita dapat lebih meningkat pada tahun-tahun yang akan datang.

Apa yang telah dinyatakan oleh Sri Gading itu memang kita tahu masalahnya, memang kita telah pun mendapat laporan mengenai masalah tersebut. Oleh sebab itu kerajaan sedang berikhtiar untuk melebihi pemberian permit-permit kepada van-van, van pun ada yang lapan *passenger*, ada yang 14 *passenger* dan kita akan cuba memberi permit-permit untuk kenderaan seperti itu supaya dapat memberi kemudahan kepada pelancong-pelancong bukan sahaja dari negara Arab, dari tempat-tempat lain juga yang mereka hendak kenderaan yang begitu. Terima kasih.

4. **Tuan Ronald Kiandee [Beluran]** minta Menteri Luar Negeri menyatakan, pencapaian ASEAN dalam menentukan kedamaian, keselamatan dan kestabilan rantau ini sejak penubuhannya 35 tahun yang lalu. Sejauh manakah polisi tidak mencampuri hal ehwal negara ahli menghalang keberkesanan ASEAN dalam perkara ini.

Menteri Luar Negeri [Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar]: Tuan Yang di-Pertua, sejak ASEAN ditubuhkan 35 tahun yang lalu, matlamat dan tujuannya ialah untuk merapatkan hubungan di antara negara-negara di dalam Asia Tenggara supaya ia boleh menjalin kerjasama yang baik yang memberikan jaminan pembangunan untuk ekonomi, politik dan keselamatan.

Secara amnya kerjasama antara negara-negara ASEAN telah memainkan peranan sebagai langkah untuk membina keyakinan, dengan izin, *confident building measures*, dan ini telah melahirkan satu keadaan dan persekitaran yang damai dan stabil di rantau Asia Tenggara yang membolehkan negara-negara di Asia Tenggara untuk membangunkan ekonomi masing-masing.

Secara khusus sumbangan ASEAN kepada keamanan dan keselamatan di rantau ini adalah melalui dua mekanisme ataupun instrumen yang telah diasaskan iaitu Triti Persahabatan dan Kerjasama dan Triti Zon Bebas Senjata Nuklear Asia Tenggara. Triti Persahabatan dan Kerjasama memberikan tekanan kepada konsep tidak campur tangan di dalam isu-isu dalaman sesebuah negara, menjalin kerjasama serantau, penyelesaian pertikaian secara damai dan penolakan penggunaan kekerasan.

Pegangan kepada konsep ini telah membolehkan negara-negara di rantau ASEAN hidup dalam keadaan aman dan damai. Triti Zon Bebas Senjata Nuklear Asia Tenggara pula telah ditandatangani oleh negara-negara ASEAN semasa sidang kemuncak ASEAN Kelima di Bangkok pada tahun 1995. Triti ini juga mempunyai protokol yang membolehkan kelima-lima negara nuklear ialah China, Perancis, Rusia, Britain dan Amerika untuk menandatangani. ASEAN juga telah melahirkan satu *forum dialog*, dengan izin, dipanggil ASEAN Regional Forum yang merupakan satu mekanisme pelbagai hala untuk membincangkan isu politik dan keselamatan serantau. Forum ini telah memberikan tumpuan kepada langkah membina keyakinan di dalam aktiviti bagi mencapai persefahaman dan memupuk sikap kerjasama negara-negara anggota. Terima kasih.

Tuan Ronald Kiandee: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, dan terima kasih kepada Menteri Luar Negeri dengan jawapan yang telah diberi. Banyak perkembangan yang telah berlaku dalam ASEAN dan hakikatnya banyak keperluan yang diperlukan. Kuala Lumpur telah mencadangkan agar diwujudkan satu sekretariat ASEAN + 3 yang dicadangkan diadakan di Kuala Lumpur tetapi tidak semua anggota ASEAN menyetujui perwujudan sebuah sekretariat baru ini.

Apakah perkembangan baru mengenai sekretariat ini dan apakah langkah-langkah yang diambil oleh kerajaan dalam masa yang terdekat ini untuk mewujudkan sekretariat yang dimaksudkan. Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, apabila Malaysia mula-mula mencadangkan supaya satu kumpulan Asia Timur diwujudkan, banyak negara di dalam ASEAN dan juga di luar ASEAN berasa khuatir terhadap perlunya diadakan kumpulan Asia Timur, tetapi akhirnya satu kumpulan yang sebenarnya Asia Timur iaitu ASEAN + 3 diwujudkan semasa mesyuarat diadakan di Kuala Lumpur dan pada masa ini ASEAN + 3 sudah menjadi sebahagian daripada mekanisme dan proses kerjasama di antara negara-negara ASEAN dan negara-negara Asia Timur, oleh kerana penambahan tanggungjawab, aktiviti dan program ASEAN + 3, maka Kuala Lumpur telah mencadangkan supaya diwujudkan satu sekretariat di Kuala Lumpur bagi memantau dan menentukan dapat penyusulan yang baik dan sempurna untuk aktiviti ASEAN + 3 kerana aktiviti ASEAN + 3 adalah berlainan daripada aktiviti ASEAN semata-mata. Namun demikian, ianya masih lagi belum mendapat sokongan sepenuhnya dan kita akan meneruskan usaha-usaha terhadap mendapat sokongan kepada penubuhan sekretariat tersebut.

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Tadi, sebab yang bangunnya DAP, kalau PAS berpindah kepada PAS. Tadi Dato' Menteri ada memaklumkan kepada Dewan yang mulia ini, tentang kerjasama, keberkesanan kerjasama antara negara-negara rantau ASEAN dan kita mengucapkan syabas dan banyak daripada kerjasama yang baik ini adalah juga usaha kita Malaysia, usaha Dato' Menteri sendiri sebagai Menteri Luar Negeri. Tetapi saya hendak bertanya sedikit, dari segi khususnya keselamatan, kita dengar apa yang berlaku dua hari yang dahulu di Bali, mungkin kita boleh mengatakan itu berlaku di sana tidak berlaku di negara lain dan kita minta sempang daripada berlaku di negara kita.

Tetapi saya hendak bertanya, adakah kita cukup jaringan usaha sama keselamatan ini untuk menghindarkan bagi perkara yang boleh berlaku merebak ke negara lain, apa yang berlaku seperti di Bali baru-baru ini, minta pandangan Dato' Menteri.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat bagi Rompin di atas soalan tambahan beliau.

Semenjak kejadian 11 September, kita lihat cara dan bergerak dan bertindak, kumpulan-kumpulan ganas dan kumpulan-kumpulan militan sama ada berasaskan kaum ataupun agama, makin meruncing dan mencabar keselamatan negara-negara secara keseluruhan. Apa yang perlu kita lakukan ialah mesti kita sedar bahawa di dalam mengadakan tindakan yang tepat, ianya memerlukan kerjasama.

Kerjasama ini dijalin sama ada kerjasama dua hala ataupun kerjasama di dalam pelbagai hala. Ini sedang dilakukan oleh Malaysia, sebab itu kita menandatangani perjanjian dua hala, di antara Malaysia, Indonesia dan Filipina untuk

memantau maklumat dan juga *intelligence*, dengan izin, yang memungkinkan pergerakan kumpulan-kumpulan militan daripada satu negara ke satu negara untuk diambil tindakan awalan. Kita juga sudah menandatangani satu perjanjian deklarasi dengan Amerika untuk bekerjasama dalam bidang yang sama dan dengan Australia. Jadi, ianya akan diteruskan untuk membolehkan negara kita mendapat maklumat yang awal dan mengambil tindakan yang awal.

Apa juga bentuk, dengan izin, *acts of terror* yang menyebabkan kemalangan atau kematian orang-orang awam, di atas apa sebab sekali pun, tidak boleh dijustifikasikan, oleh itu Malaysia akan sentiasa mengambil tindakan tegas dan mengambil tindakan pencegahan. Terima kasih.

5. **Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]** minta Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat menyatakan sama ada kementerian telah mengenalpastikan nilai-nilai yang ingin disemai kepada rakyat untuk menjadi identiti warga Malaysia. Jika ya, nyatakan nilai-nilai ini dan cara perlaksanaannya. Jika belum, nyatakan bilakah kementerian akan berbuat demikian.

Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat [Dato' S. Veerasingham]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kementerian saya telah mengadakan bengkel nilai-nilai murni agama dan kepercayaan pada 21 hingga 23 Ogos 2001 di Melaka dan pada 22 hingga 24 Ogos 2002 di Miri, Sarawak. Bengkel ini telah dihadiri oleh ketua-ketua agama, masyarakat, adat, kaum dan kebudayaan. Bengkel ini diadakan bagi mendapatkan kata sepakat mengenai nilai-nilai yang perlu disemai di kalangan rakyat untuk meningkat dan mengekalkan lagi perpaduan. Sebanyak 50 nilai-nilai murni agama, dan kepercayaan telah pun dikenal pasti. Walau bagaimanapun, kementerian saya sedang mengkaji semula untuk mengenal pasti beberapa nilai *trust call values*, yang boleh diterapkan di kalangan masyarakat secara berperingkat-peringkat.

Antara nilai-nilai yang dikenal pasti untuk dihayati, diterap dan diamalkan oleh setiap warga Malaysia ialah kasih sayang, hormat menghormati, mementingkan keamanan, bertanggungjawab, prihatin, bersyukur, setia, jujur, berdikari, bersopan, beriman, bermaaf-maafan, sederhana dan lain-lain.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai cara pelaksanaan, kementerian saya sedang mempertimbangkan cadangan supaya dibentuk satu garis panduan bagi mata pelajaran nilai hidup (*living values*), untuk diajar di peringkat prasekolah, bermula dengan tadika perpaduan. Dalam masa yang sama, penghayatan, pengalaman dan penerapan nilai-nilai ini akan dibuat melalui pendidikan formal dan tidak formal.

Selain itu, sebarang nilai-nilai murni ini juga akan dibuat melalui media massa, institusi keluarga, badan-badan bukan kerajaan, perayaan dan lain-lain. Terima kasih.

Puan Chong Eng: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Setiausaha Parlimen. Pada hari Ahad yang lalu, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sekali lagi menyuarakan kebimbangan beliau mengenai masalah polarisasi di kalangan pelajar-pelajar. Ini menunjukkan sedikit sebanyak bahawa kegagalan Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat untuk menjalinkan hubungan di antara kaum

Jadi, saya rasa kementerian ini khasnya menterinya perlulah mengambil berat, dan sehingga sekarang kita bermesyuarat, saya belum melihat beliau di Dewan ini, melainkan pada hari pembentangan Bajet. Jadi, saya haraplah menteri ini mengambil berat sedikit.

Jadi, saya merasa gembira bahawa kementerian ini juga telah mengambil langkah untuk mengenalpastikan nilai-nilai yang berkongsi di antara semua rakyat. Tetapi apa yang akan dilaksanakan ialah hanya bermula daripada tadika perpaduan sahaja dan bukan melalui sistem pendidikan atau melalui Kementerian Pendidikan, apakah sebabnya ia tidak melalui Kementerian Pendidikan supaya nilai-nilai ini boleh diintegrasikan dalam semua kurikulum, seperti mata pelajaran moral, dan mengapa proses mengenalpastikan nilai-nilai ini tidak diperluaskan kepada semua seluruh masyarakat supaya semua lapisan rakyat dapat mengambil bahagian untuk mengenalpastikan

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukuplah, dua soalan sudah keluar, cukup.

Puan Chong Eng: Ya, ya, supaya kita semua dalam proses ini, *by this process* ia adalah satu *promotion by itself*, mengapa ia tidak boleh dijalankan. Terima kasih.

Dato' S. Veerasingam: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat. Sebenarnya, menteri saya ada banyak tugas berkaitan dengan perpaduan, beliau setiap hari ada program supaya orang ramai ataupun penduduk-penduduk negara sentiasa diberitahu betapa pentingnya perpaduan, pagi ini pun beliau ada rancangan di TV, semalam ada program, begitulah, setiap hari ada program. Jadi, kita sama-sama menjaga kepentingan perpaduan negara.

Berkaitan dengan apa yang telah disebut oleh Perdana Menteri, itu adalah satu faktor yang benar di kalangan pelajar-pelajar, sebab itu kerajaan bimbang dan telah mengesyorkan beberapa cara yang kita boleh mengatasi masalah ini. Satu cara adalah dengan mengadakan sekolah wawasan, walaupun kita ada sekolah Cina, sekolah Tamil, sekolah kebangsaan di satu kawasan, di mana anak-anak kita dapat bermain, bercampur gaul, di kantin, di tempat permainan dan lain-lain. Jadi, perkara-perkara seperti ini setiap rakyat negara perlu menyokong supaya anak-anak kita diberi peluang untuk bercampur gaul. Itu adalah mustahak.

Kementerian saya juga telah bercadang supaya kita mengadakan kelab perpaduan dan kita telah bincang dengan Kementerian Pendidikan di mana tiap-tiap sekolah mengadakan kelab perpaduan yang terdiri daripada semua kaum berkaitan dengan semua sekolah kebangsaan, sekolah Tamil, sekolah Cina, kita mengadakan satu jawatankuasa yang meliputi tiga-tiga sekolah ini di sesuatu bandar, supaya mereka boleh mengadakan program-program berkaitan dengan perpaduan. Maka apabila kita ada sesuatu upacara seperti ini, kita memberitahu kepada anak-anak kita semua betapa pentingnya perpaduan.

Satu lagi perkara yang mustahak adalah supaya kita tidak menanam perasaan benci-bencian di kalangan pelajar-pelajar ataupun di kalangan orang dewasa. Apa yang perlu kita memberitahu adalah supaya kita kasih sayang dan kita tidak marah sesiapa dan kementerian saya sentiasa peka kepada perkara ini dan mengambil tindakan sewajarnya.

Berkaitan dengan program yang kita akan adakan di kelas-kelas tabika kita, kita juga akan mengadakan perbincangan dengan Kementerian Pendidikan apabila ianya siap, supaya ianya juga boleh diajar kelas-kelas moral dan lain-lain di sekolah-sekolah biasa. Terima kasih.

Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya berpendapat di antara acara tahunan yang boleh memupuk perpaduan secara sejagat ialah perayaan 31 Ogos Hari Kemerdekaan di mana kalau ada usaha-usaha lain sudah pasti membabitkan perpecahan. Sedar ataupun tidak pihak kementerian bahawa di Terengganu sudah tiga tahun berturut-turut kami meraikan Hari Kemerdekaan, pihak Barisan Nasional meraikan pada hari yang malam yang sama perayaan kemerdekaan ini.

Ini memang bagi Kerajaan Negeri Terengganu boleh membabitkan perpecahan. Apakah tindakan kerajaan untuk menghentikan perkara ini dan supaya tidak berlaku lagi pada masa akan datang.

Dato' S. Veerasingam: Tuan Yang di-Pertua, memang kerajaan menggalakkan supaya kita semua sama-sama meraikan Hari Kebangsaan. Pada 31 Ogos apabila kita ada upacara peringkat kebangsaan ada juga upacara-upacara di seluruh kampung-kampung, pekan-pekan. Sekarang kita nampak kampung-kampung semua ada upacara menaikkan bendera pada malam itu. Kita mengalu-alukannya dan kita juga ada upacara di daerah-daerah, di negeri-negeri dan di peringkat kebangsaan. Semua acara-acara adalah mustahak bagi memupuk perpaduan dan juga kita sama-sama dapat meraikan Hari Kebangsaan. Jadi siapa yang menjalankan itu tidak mustahak, yang mustahak sekali kita mengadakan program-program demi kepentingan rakyat. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Datuk Dr. James Dawos Mamit

Dr. James Dawos Mamit: Tuan Yang di-Pertua, ada satu pembetulan untuk soalan ini. Saya belum dikurniakan Datuk lagi dan belum menjadi datuk. Soalan No. 6

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Mungkin akan datanglah.

6. **Dr. James Dawos Mamit [Mambong]** minta Menteri Pertanian menyatakan, jumlah isipadu kacang soya yang diimport oleh negara kita pada tahun-tahun 2001 dan 2002 (hingga kini) dan daripada jumlah ini berapakah peratusan yang *genetically modified* atau GM.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian [Dato' Abu Bakar bin Taib]: Tuan Yang di-Pertua, import kacang soya pada tahun 2001 dan 2002 (hingga Januari – Mei adalah seperti berikut:

Tahun	Kuantiti (Tan)	Nilai (RM Juta)
2001	672,136	575.8
2002 (Januari – Mei)	350,355	299.9

Kebanyakan kacang soya diimport oleh Malaysia dari negara seperti Argentina, Amerika Syarikat dan Kanada. Mengikut rekod Kementerian Pertanian tidak ada *genetically modified* kacang soya yang diimport atau dieksport. Sekiranya terdapat hasrat untuk menanam *genetically modified* kacang soya ianya hendaklah mendapat kelulusan dari GMAC ataupun Genetic Modification Advise Committee di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar. Terima kasih.

Dr. James Dawos Mamit: Terima kasih Setiausaha Parlimen di atas jawapan itu tadi. Saya dapat tahu bahawa sebahagian daripada kacang soya yang kita import adalah yang di *genetically modified*. Ini saya diberitahu oleh kalangan orang-orang yang mengimport kacang soya. Namun GMF adalah satu cara bagi memastikan *food security* bukannya tidak baik tetapi untuk memastikan *food security*. Para saintis juga di dalam dunia ini memang belum tahu sama ada GMF adalah selamat ataupun tidak daripada *bio security* nya. Soalan tambahan saya adalah memandangkan jika keselamatan GMF ini memang tidak sesuai dalam makanan adakah kerajaan ataupun kementerian ingin melakukan persijilan agar orang-orang yang beli GMF ini tahu dan dapat membuat pilihan sama ada untuk membeli GMF ataupun tidak.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Tuan Yang di-Pertua, mengikut rekod-rekod yang Kementerian Pertanian ada tidak ada *information of genetically modified food* dengan izin dan perkara persijilan memang kita lakukan dari masa ke semasa dan pihak Kementerian Pertanian akan bekerjasama dengan Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar dalam usaha ini. Terima kasih.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Setiausaha Parlimen. Soalan tambahan, sebagaimana yang disebut oleh wakil dari Mambong tadi memang terdapat kontroversi yang sangat besar di peringkat antarabangsa, di Amerika, Eropah tentang GMP atau Genetically Modified Product dan oleh kerana *polemik* yang begitu besar, soalannya ialah sudahkah kerajaan kita menetapkan satu dasar, dasar, sama ada kita pro GMP atau kita tidak pro GMP.

Kalau sudah ada dasar yang sedemikian bagaimana cara kita menyalurkan dasar itu terutamanya kepada pusat-pusat penyelidikan seperti MARDI, seperti Jabatan Pertanian, seperti LPP dan berbagai-bagai lagi dalam bidang pertanian supaya menentukan apa juga keputusan yang kita buat itu *cascading down* dengan izin, termasuk ke bawah dan dapat dilaksanakan dengan segera.

Walau bagaimanapun kebanyakan negeri di ASEAN misalnya telah pun *adopt*, telah pun mengambil pendirian menyokong dan melaksanakan GMP produk ini. Terima kasih.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Terima kasih Yang Berhormat. Kita sedang bekerja rapat dengan pihak Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar dalam perkara ini dan telah mengarahkan kepada pihak MARDI dan FRIM dan juga lain-lain

agensi termasuklah universiti-universiti untuk bekerja rapat atau meminta perkara ini dengan secepat mungkin.

Jadi kita belum pasti sama ada kita akan import atau sebaliknya GMF ini disebabkan kita ada perkara tertentu yang boleh menaikkan hasil pertanian yang ada sekarang. Jadi sabar-sabarlah kita, mungkinlah perkara ini, pandangan Yang Berhormat kita akan ambil kira dalam apa program-program yang kita lakukan. Terima kasih.

7. **Tuan Jimmy Lim Donald [Sri Aman]** minta Menteri Luar Negeri menyatakan, apakah usaha-usaha kementerian untuk menyebarkan dan menerangkan tentang peluang-peluang untuk rakyat Malaysia bekerja dan berkhidmat dengan Bangsa-Bangsa Bersatu supaya;

- (i) peluang pekerjaan rakyat Malaysia dipelbagaikan; dan
- (ii) pengaruh pemimpin dan rakyat Malaysia dirasakan di seluruh dunia.

Menteri Luar Negeri [Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Luar Negeri secara prinsipnya menyokong supaya rakyat Malaysia mengisi kekosongan jawatan-jawatan yang ada di PBB atau Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu. Pada masa lalu sebelum ada kemudahan *internet* pengumuman setiap kekosongan ini diumumkan di semua agensi kerajaan dan papan kenyataan awam bagi tujuan mengenal pasti mereka yang berminat bagi mengisi kekosongan tersebut.

Pada masa ini semua kekosongan dan peluang pekerjaan yang terdapat di Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu serta mana-mana agensi di bawahnya akan diiklankan sepenuhnya di dalam laman web rasmi PBB. Permohonan ini adalah terbuka kepada semua komuniti antarabangsa yang berminat untuk memohon. Adalah didapati dengan adanya khidmat *internet* kini proses permohonan menjadi semakin efisien dan mudah.

Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat, daripada rekod yang diperoleh sehingga 1 Julai 2002 terdapat 52 orang rakyat Malaysia yang bekerja di PBB, di semua peringkat iaitu 22 wanita dan 30 lelaki. Dari jumlah ini 7 lelaki dan 7 wanita adalah di dalam kumpulan profesional. Mereka yang bekerja di PBB kebanyakannya adalah pemohon yang memohon sendiri untuk bekerja dengan PBB dan selebihnya adalah dipinjamkan oleh Kerajaan Malaysia.

Etika kerja di PBB dan badan-badan antarabangsa memerlukan mereka bersikap adil, telus serta tidak berpihak kepada mana-mana negara. Sebagai rakyat Malaysia mereka akan mengharumkan nama Malaysia jika mereka dapat melaksanakan tugas mereka dengan baik dan nama kita akan sentiasa disanjung dan apabila ada kekosongan maka pemohon-pemohon dari Malaysia akan diambil kira oleh kerana pengalaman mengambil pekerja-pekerja daripada Malaysia.

Bagi kumpulan perkhidmatan profesional PBB mengenakan kuota kepada bilangan pegawai yang boleh diambil dari sesebuah negara. Kuota ini ditetapkan berdasarkan kriteria yang antara lain termasuk jumlah sumbangan kepada bajet tahunan PBB serta memberi peluang kepada semua negara berpeluang mewakili. Untuk tahun 2002-2003 kuota bagi Malaysia adalah 5 hingga 15 orang di mana Malaysia telah mengisi sebanyak 14 jawatan tersebut.

Tuan Jimmy Lim Donald: Terima kasih kepada jawapan Yang Berhormat Menteri. Adakah kerajaan dan Kementerian Luar Negeri mencadangkan akan menawarkan secara rasmi dan formal rakyat-rakyat Malaysia yang menganggur dan tidak mempunyai peluang tidak sepadan dengan kelayakan mereka kepada PBB untuk bekerja dan juga mencalonkan Perdana Menteri kita menjadi Setiausaha Agung PBB apabila.. *[Tepuk]* Beliau sudah bersara nanti dari jawatan PM supaya dunia barat dan timur dapat melihat negara kita ini stabil, sederhana, mempunyai kerajaan yang stabil juga dan rakyat yang baik hati dan berkemampuan untuk menyumbang kepada kemakmuran dunia lebih-lebih lagi selepas pengeboman di Bali iaitu di rantau ASEAN. Sekian.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, jawatan-jawatan yang boleh diisi adalah berasaskan kepada kekosongan yang ada. Oleh itu kita akan memantau sama ada jawatan dikosongkan dan daripada itu akan

diumumkan. Saya fikir mungkin kita akan membuat pengumuman laman web UN ya, Bangsa-bangsa Bersatu supaya mereka yang tidak mempunyai pekerjaan dan mempunyai kelayakan yang tepat kepada kerja-kerja yang ada dalam PBB boleh membuat permohonan. Jika diperlukan sokongan kita akan memberikan sokongan.

Berkenaan Perdana Menteri kita, saya fikir, Perdana Menteri kita, mempunyai banyak pengalaman dan memberikan perkhidmatan yang baik, buat masa ini Perdana Menteri kita saya fikir tidak perlu kita untuk mencalonkan untuk apa-apa jawatan kerana beliau masih banyak lagi boleh menyumbangkan kepada negara kita dan dunia. Terima kasih.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan tahniah kepada Yang Berhormat Menteri di mana pegawai-pegawai kita di luar negeri begitu dedikasi dan membawa imej negara Malaysia begitu baik sekali.

Kita terlibat dalam banyak jawatankuasa-jawatankuasa dan menyumbang begitu besar untuk pembangunan negara dan juga dunia. Tapi Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, dalam jawatankuasa yang mengendalikan peraturan-peraturan perdagangan dunia, pegawai-pegawai kita agak ketinggalan, yang saya difahamkan pegawai-pegawai dari Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri tidak hadir ataupun tidak dapat memenuhi sepenuhnya perbincangan jawatankuasa-jawatankuasa ini, oleh kerana kemungkinan tanggungjawab yang begitu besar dilaksanakan oleh kementerian tersebut untuk menjaga perdagangan antarabangsa dan juga perdagangan bagi negara kita.

Adakah pihak kementerian bercadang untuk mengambil pegawai khusus di bawah Kementerian Luar Negeri supaya kita akan terus dapat bersama-sama menyumbang di dalam jawatankuasa-jawatankuasa yang membincangkan peraturan-peraturan perdagangan dunia kerana saya berpendapat bahawa negara kita mempunyai pandangan-pandangan yang begitu dinamik dan juga pandangan-pandangan yang boleh menyumbang ke arah perdagangan antarabangsa dan juga memberi pandangan mengenai WTO yang sedang dibincangkan dengan begitu hangat di peringkat dunia. Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, tiap-tiap kementerian ada bidang tugasnya. Walau demikian, perhubungan di antara kementerian-kementerian atau agensi-agensi kerajaan yang berbeza-beza adalah amat rapat sekali di dalam mesyuarat di mana ia terlibat berbagai bidang kita selalu mengambil maklumat kementerian yang bertanggungjawab dan menyalurkannya untuk perbincangan. Kalau ada kepincangan sebagaimana Yang Berhormat mengatakan di *United Nation* kita akan melihat perkara itu dan kita akan berhubung dengan Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri untuk menentukan kita mendapat melaksanakan tugas kita sebagai kerajaan secara keseluruhannya dengan baik dan berkesan.

8. **Tuan Mah Siew Keong [Telok Intan]** minta Menteri Kesihatan menyatakan adakah jumlah kes denggi di kawasan Telok Intan telah turun dan apakah langkah yang telah diambil untuk mengatasi masalah ini.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan [Tuan S. G. Sothinathan]: Tuan Yang di-Pertua, pada seluruh tahun 2001 sebanyak 57 kes demam denggi telah dilaporkan di kawasan Telok Intan, pada tahun ini sehingga 24 Ogos sebanyak 28 kes telah dilaporkan berbanding dengan 20 kes pada tempoh yang sama pada tahun 2001. Ini menunjukkan kenaikan sebanyak 8 kes, tiada kematian dilaporkan pada tahun 2001 dan 2002. Langkah-langkah yang telah diambil untuk mengatasi masalah denggi adalah seperti berikut:

- (i) meningkatkan pemeriksaan premis atau rumah oleh anggota Kementerian Kesihatan dan pihak berkuasa tempatan bagi mencari dan menghapuskan tempat-tempat pembiakan nyamuk aedes. Selain daripada rumah kediaman pemeriksaan ini juga meliputi tapak pembinaan, projek perumahan terbengkalai, tempat pembuangan sampah, kilang-kilang, sekolah dan tanah kosong;

- (ii) meningkatkan kesedaran orang ramai serta kumpulan-kumpulan sasaran tertentu seperti pelajar, suri rumah dan pekerja di tapak-tapak pembinaan melalui aktiviti-aktiviti pendidikan kesihatan seperti melalui media massa, ceramah-ceramah, mengedarkan risalah dan poster, pemberian nasihat bersemuka dan gotong-royong;
- (iii) menggalakkan penglibatan masyarakat dan agensi-agensi kerajaan atau swasta dan badan-badan kerajaan dalam aktiviti pencegahan dan kawalan pembiakan aedes di kawasan masing-masing; dan
- (iv) meningkatkan tindakan penguatkuasaan undang-undang seperti mengenakan kompaun, menutup premis dan mengambil tindakan mahkamah.

Antara aktiviti yang dijalankan di kawasan Telok Intan pada tahun 2002 sehingga 24 Ogos adalah seperti berikut:

- (i) 46, 606 premis telah diperiksa bagi mengesan pembiakan jentik-jentik nyamuk aedes,
- (ii) 19, 768 premis telah disebarkan kabus,
- (iii) 133 premis telah dibunuh 'abit' untuk membunuh jentik-jentik aedes,
- (iv) sebanyak 14 kempen telah dijalankan,
- (v) sebanyak 87 kompaun telah dikeluarkan dengan kutipan wang sebanyak RM7,550 dan
- (vi) sebanyak 10 notis dikeluarkan.

Tuan Mah Siew Keong: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Di beberapa negeri kes denggi semakin meningkat dan kerja *fogging* telah luas dijalankan, soalan saya hendak tanya adakah *chemical* atau bahan kimia dalam *fogging* ini yang digunakan bahaya terutamanya kepada kanak-kanak dan apakah langkah-langkah yang diambil supaya kanak-kanak diberi *warning* sebelum *fogging* diadakan. Terima kasih.

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya *fogging* yang dilakukan oleh Kementerian Kesihatan kita tidak menggunakan diesel dalam *fogging* ini, jadi sebenarnya yang digunakan oleh Kementerian Kesihatan tidak ada *smoke* seperti apa yang kita tidak boleh lihat apa yang dilakukan oleh Kementerian Kesihatan. Tapi yang dibuat oleh majlis pihak-pihak berkuasa tempatan mereka masih menggunakan sistem yang lama lagi tetapi sebenarnya ia tidak membawa apa-apa bahaya kepada sesiapa dan untuk sebagai langkah mencegah supaya anak-anak kita - mungkin kita boleh minta anak-anak kita keluar daripada rumah semasa *fogging* ini dilakukan dan juga untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat semasa *fogging* ini dilakukan jangan anggap ini bahaya dan katakan rumah saya tidak perlu *di fogging* cuma kawasan luar sahaja yang perlu *di fogging*, itu adalah satu tanggapan yang salah. Jadi seluruh kawasan termasuk dalam rumah dan di luar rumah harus dibuat *fogging* barulah ia selamat kalau tidak nyamuk yang ada di dalam rumah itu memang selamat dan mungkin kita tidak selamat.

Dato' Yap Pian Hon: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan langkah-langkah positif telah diambil sepanjang masa ini tetapi terdapat bahawa penyakit denggi semakin serius setiap tahun, jadi apa langkah alternatif daripada pakar-pakar kesihatan boleh memberi maklumat kepada rakyat dan akan dilaksanakan oleh pihak kementerian supaya mengatasi penyakit denggi yang begitu serius yang berlaku yang menjadikan beberapa manusia terkorban?

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, cara yang terbaik ialah yang kita boleh lakukan ialah memastikan bahawa kawasan kediaman kita dan halaman sekitar kita itu sentiasa bersih dan juga pihak berkuasa tempatan juga harus memainkan peranan yang lebih aktif dari segi mengenakan kompaun dalam mengambil tindakan-tindakan yang tegas terhadap pemaju-pemaju tapak pembinaan dan juga kawasan-kawasan yang terbiar, itu adalah di antara langkah-langkah yang paling baik.

Tetapi dari segi Kementerian Kesihatan apa yang kita boleh buat ialah kita beri pendidikan kepada orang ramai dan membantu seperti membuat penyemburan, membuat pemeriksaan premis-premis bersama-sama dengan pihak berkuasa tempatan tetapi terpulang kepada kita dan juga pada masa sekarang cuaca begitu sesuai untuk pembiakan nyamuk aedes. Ini adalah amaran yang diberikan beberapa kali yang kita berikan amaran kepada orang ramai, jadi kita yang harus berjaga-jaga.

9. **Dato' Kamarudin bin Jaffar [Tumpat]** minta Perdana Menteri menyatakan berapakah jumlah kes rasuah mengikut tahun 2000, 2001 dan pertengahan 2002 mengikut negeri-negeri dan mengikut kategori kerja mereka.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Douglas Uggah Embas]: Tuan Yang di-Pertua, antara tahun 2000 hingga Jun 2002 sejumlah 927 tangkapan telah dibuat oleh Badan Pencegah Rasuah, jumlah ini melibatkan 4 kes di Perlis, 58 kes di Kedah, 52 kes di Pulau Pinang, 162 kes di Perak, 47 kes di Selangor, 72 kes di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, 59 kes di Negeri Sembilan, 45 kes di Melaka, 112 kes di Johor, 22 kes di Pahang, 23 kes di Terengganu, 45 kes di Kelantan, 132 kes di Sabah, 43 kes di Sarawak dan 53 kes lagi dikenali oleh ibu pejabat Badan Pencegah Rasuah.

Dari jumlah ini melibatkan tangkapan terhadap 475 kakitangan kerajaan yang terdiri daripada 55 orang dari kumpulan pengurusan dan profesional dan 420 orang dari kumpulan sokongan. 487 tangkapan terhadap sektor swasta dan awam adalah terdiri daripada 22 pengerusi, Pengarah Syarikat, 77 Pengurus Syarikat, 10 Eksekutif Syarikat, 141 kakitangan syarikat, 189 bekerja sendiri termasuk berniaga dan 8 profesional dan 5 tangkapan adalah ahli-ahli majlis perbandaran dan daerah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Masa sudah cukup untuk soal jawab.

[Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Lisan telah tamat]

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2003

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 2003

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas "Rang Undang-undang Perbekalan 2003 dan Anggaran Pembangunan 2003 dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis." *[Hari Ketiga]*

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Maksud B. 17 [Jadual] –

Maksud P. 17 [Anggaran Pembangunan 2002] -

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri Belia dan Sukan dijemput menyambung ucapan.

11.08 pagi

Timbalan Menteri Belia dan Sukan [Datuk Ong Tee Keat]: Terima kasih Tuan Pengerusi, kelmarin Yang Berhormat dari Pokok Sena menyentuh tentang perlunya kita mengambil Korea Selatan sebagai satu contoh sebab Korea telah pun berjaya mengatasi Malaysia dalam beberapa acara sukan, umpamanya bola sepak, sepak takraw dan badminton dan dahulunya ia tidak begitu handal berbanding dengan Malaysia. Dalam hubungan ini Tuan Pengerusi, suka saya menarik perhatian Yang Berhormat Pokok Sena, terhadap satu realiti sukan dunia hari ini iaitu tiada mana-mana negara yang boleh mendakwa dirinya sebagai negara yang dapat mendominasi sesuatu acara sukan buat selama-lamanya, biarpun negara berkenaan kemungkinan merupakan negara asal yang mempromosikan acara sukan itu. Umpamanya Tuan Pengerusi, bagi sukan *lawn ball* atau boling padang ianya diperkenalkan oleh England tetapi dalam sukan Komanwel Manchester tahun ini pasukan negara kita telah pun berjaya mengalahkan United Kingdom dan seterusnya memperoleh pingat emas bagi acara sukan yang berkenaan.

Yang Berhormat Pokok Sena juga menyentuh tentang hubungan belia antarabangsa tetapi malangnya Yang Berhormat yang berkenaan membangkitkan contoh seorang belia dari Amerika Syarikat yang bernama Ahmed Bilal yang telah pun dilucutkan *traveling document* oleh pihak Amerika Syarikat. Kes ini sebenarnya tidak ada kena-mengena dengan hubungan belia antarabangsa yang kita promosikan melalui Kementerian Belia dan Sukan sebab ianya berpunca daripada perlucutan *travelling document* dengan izin oleh pihak Amerika Syarikat dan bukannya oleh pihak kita. Sedangkan beberapa program hubungan belia antarabangsa, umpamanya baru-baru ini terdapat satu program yang berkemungkinan besar Yang Berhormat Pokok Sena tidak perasan iaitu program Kapal Belia Asia Tenggara.

Kapal yang berkenaan telah pun berlabuh di Port Klang pada 9 Oktober baru-baru ini dan ianya telah pun berlangsung selama 29 tahun dan bukannya setahun dua dan selama ini ianya membabitkan belia dari semua negara ASEAN dan Jepun dan kali ini bilangan belia Malaysia yang terbabit adalah seramai 29 orang. Jadi saya hairan jugalah kiranya Yang Berhormat dari Pokok Sena tunjuk minat dalam hubungan belia antarabangsa tak kan saya tidak nampak beliau datang menyambut belia-belia yang berkenaan apatah lagi dengan adanya program keluarga angkat saya mempelawa Yang Berhormat Pokok Sena turut menyertai dalam Program Keluarga Angkat.

Seorang Ahli: Jangan Yang Berhormat, jangan, jangan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Serdang bangun.

Dato' Yap Pian Hon: Tuan Pengerusi, minta penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Berkaitan dengan pertukaran pemimpin belia antarabangsa ini bolehkah Yang Berhormat untuk menghuraikan dasar atau polisi sebagai garis panduan untuk menjadikan program pertukaran pemimpin-pemimpin belia antarabangsa antara Malaysia dengan antarabangsa itu, apa dasarnya yang boleh dikenal pasti sebagai garis panduan yang diamalkan oleh kementerian itu?

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi untuk menjawab soalan Yang Berhormat dari Sedang, suka saya memaklumkan Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini bahawa program misalnya program Kapal Belia Asia Tenggara yang saya maksudkan itu, ianya membabitkan belia Malaysia dari pelbagai kaum, misalnya kali ini ia membabitkan 29 orang belia Malaysia termasuk semua kaum. Berhubung dengan kriteria untuk memilih peserta-peserta yang berkenaan itu ianya dikelolakan oleh Majlis Belia Malaysia dan setahu saya pemimpin-pemimpin belia yang selama ini giat dalam penganjuran program dan penyertaan program biasanya akan diberi keutamaan. Di samping itu Tuan Pengerusi terdapat juga program seperti program Sukarelawan, Rakan Muda yang baru-baru ini telah pun dihantar melawat Vietnam dan Cambodia, itu pun merupakan salah satu dimensi baru bagi pelaksanaan Program Rakan Muda.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Larut bangun.

Datuk Ong Tee Keat: Nanti dahulu Yang Berhormat saya habiskan dahulu.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Pasal belia, pasal belia.

Datuk Ong Tee Keat: Yang Berhormat Serdang tadi juga menyentuh tentang tahap penyertaan belia dalam program Rakan Muda. Suka saya memaklumkan Yang

Berhormat bahawa adalah menjadi impian kita bersama supaya semua belia tanpa mengira kaum dapat menyertai program Rakan Muda sekurang-kurangnya pada tahap kekerapan 9 hingga 10 kali setiap orang. Tetapi disebabkan oleh kekangan kewangan khususnya dari segi peruntukan, walaupun peruntukan yang kita bahas dan kita luluskan selama ini agak besar tapi kiranya kita hendak ambil kira bilangan beliaawan dan beliawanis kita, ianya jauh tidak mencukupi dan setakat ini untuk makluman Yang Berhormat tahap kekerapan penyertaan belia kita, peserta Rakan Muda kita hanyalah sekadar sekali dua sahaja, inilah satu-satunya kelemahan ataupun satu-satunya masalah yang patut diatasi.

Tuan Haji Ismail bin Noh: [Bangun]

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat ada dua Ahli Yang Berhormat bangun, dua... Pasir Mas...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Pertama saya tidak setuju kalau hendak jemput Yang Berhormat bagi Pokok Sena dalam melihat program untuk belia. Biarlah, ini hal pembangkang, dia memang tidak akan setuju. Walaupun kita tegur sesama kita, mereka akan ambil kesempatan. Ini kena ingat. Yang Berhormat kena beritahu kepada mereka walaupun Barisan Nasional sama Barisan Nasional, tegur-menegur untuk kebahagiaan. Jangan mereka cuba menangguk di air yang keruh.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Soalan saya, tadi Yang Berhormat menyebut tentang kurangnya peruntukan dalam permohonan belia. Saya lihat kalau mengikut laporan, pada ketika ini satu kepala bagi setiap belia cuma RM10 yang dibelanjakan, yang diperuntukkan. Bayangkan kalau 10 juta masyarakat belia yang ada dalam negara kita ini, bererti kita memerlukan RM100 juta. Sudah tentu ini tidak mencukupi, ya. RM10 satu kepala. Kalau katakanlah 10 juta orang belia yang ada dalam negara ini, bererti RM100 juta, kalau tidak silap kira-kira saya. Ini bermakna tidak mencukupi untuk kita menangani masalah belia yang ada pada masa ini, dengan keadaan masalah sosial yang dihadapi seperti penyalahgunaan dadah, lepak dan sebagainya...

Seorang Ahli: Soalannya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Jadi, tadi Yang Berhormat mengatakan memang peruntukan itu tidak mencukupi jadi, perkara ini perlu dipandang serius kerana program belia ini adalah merupakan sebagai tunjang masa depan negara. Sebab itu saya lihat, dalam bajet yang dibentangkan ini, peruntukan RM300 ribu untuk Program Jati Diri tidak mencukupi. Jadi, bagaimana kita hendak membentuk belia ini untuk mengisi kekosongan yang disarankan untuk mengambil alih tempat-tempat golongan veteran yang hendak kita pupuk mereka ini dan kita mempertingkatkan lagi daya pemikiran mereka kalau peruntukan sedemikian rupa tidak mencukupi.

Jadi, adakah pihak kementerian perlu menekankan perkara ini supaya kita menumpukan masa depan masyarakat belia ini agar lebih berbentuk yang boleh meneruskan cita-cita kepimpinan negara di masa akan datang. Kalau sedemikian rupa, kita boleh selesaikan, *insya-Allah* soal sukan juga boleh kita mempertingkatkan terutama saya lihat padang-padang bola pun masih tidak cukup. Saya baru diberitahu tadi sampai ada Tuan Pengerusi, anak-anak muda kita terpaksa berkumpul, keluarkan duit sendiri untuk menyewa bangunan kilang lama kerana ketagih sangat hendak main bola. Mereka bermain secara dalam dewan. Ini betul. Keluar duit seorang RM10 atau RM20.

Kita bersyukur kerana adanya rangsangan untuk sama-sama membantu. Ini lebih baik kita lihat tentang kekurangan. Adakah Kementerian Belia dan Sukan hendak lihat masalah padang-padang bola yang serba kekurangan ini. Bukan sahaja hendak kena membayar sewa tetapi padang bola pun tidak cukup di luar bandar. Dengan demikian, hendak meminta kepada majlis-majlis daerah supaya memberi keutamaan kepada belia-belia menggunakan padang-padang itu kalau ada.

Sebab itu kita lihat oleh kerana padang-padang yang tidak cukup besar, ada lima sebelah, tujuh sebelah, sembilan sebelah, kita main di peringkat antarabangsa, sebelas sebelah. Minta sedikit penjelasan Yang Berhormat.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Larut. Sebenarnya apa yang Yang Berhormat berikan itu memang tepat sekiranya kita membuat pengiraan secara kasar, RM10 seorang, maka jumlah peruntukan yang sedia ada itu tidak memadai, jauh tidak memadai. Tetapi pada peringkat ini, apa yang kita boleh buat, kita memang belum sampai ke tahap 100% penyertaan semua belia. Itulah sebabnya saya kata, itu satu impian bersama.

Walaupun demikian, pada peringkat sekarang, yang kita boleh buat adalah berusaha meningkatkan tahap penyertaan peserta-peserta yang sudah pun berminat dalam program-program Rakan Muda sebab apa yang saya sebut tadi itu, tahap penyertaannya sekarang ini hanya sekadar sekali, dua. Itu jauh tidak memadai juga dan ianya tidak juga berkesan, baik daripada segi keberkesanan kos mahupun keberkesanan program.

Itu sebabnya saya menyarankan agar secara purata, seideal-idealnya setiap orang peserta Rakan Muda itu perlulah diberi peluang untuk menyertai Program Rakan Muda yang berbentuk pelbagai acara sebanyak sembilan hingga sepuluh kali.

Yang Berhormat bagi Larut tadi juga menyentuh tentang padang. Jadi, sebelum saya beralih kepada Yang Berhormat bagi Serdang, saya suka hendak menjawab ini sebab ini pun merupakan satu-satunya masalah yang sentiasa dibangkitkan, bukan sahaja dalam Dewan tetapi juga oleh orang ramai. Tetapi ramai di kalangan kita yang mungkin samar-samar tentang siapa yang sebenarnya mengelolakan ataupun menguruskan kemudahan-kemudahan dewan, sukan dan juga padang bola yang dimaksudkan.

Sebenarnya, setakat ini banyak padang bola ataupun kemudahan sukan di peringkat akar umbi. Ianya di bawah kelolaan PBT kita dan bukannya di bawah Jabatan Belia dan Sukan. Ini satu tanggapan silap yang sentiasa saya nampak, bukan sahaja di kalangan Ahli Parlimen tetapi juga di kalangan orang ramai.

Walaupun demikian, saya tetap bersetuju bahawa ada perlunya kita di Kementerian Belia dan Sukan dapat bekerjasama dengan pihak PBT supaya semua kemudahan....

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ya, Batang Lupa bangun.

Datuk Ong Tee Keat: Nanti dahulu Yang Berhormat. Biar saya habiskan ayat ini. Supaya semua kemudahan sukan yang sedia ada, tidak terbengkalai ataupun tidak diguna pakai dengan sepenuhnya, sedangkan kekurangan prasarana sukan seperti padang bola, sekiranya ada kekurangan, maka kita kena memperbanyakkan. Ini saya setuju.

Yang Berhormat bagi Serdang juga menyentuh tentang kurang sambutan dari kalangan belia masyarakat Cina...

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Datuk Ong Tee Keat: Yang Berhormat, nanti saya akan beralih kepada Yang Berhormat, ada beberapa perkara. Biar saya habiskan ini dahulu. Kurangnya sambutan dari kalangan belia Cina. Untuk makluman Yang Berhormat, saya selaku Timbalan Menteri Belia dan Sukan, saya telah pun berulang kali berdialog dan juga bercambah fikiran dengan pemimpin-pemimpin pelbagai pertubuhan Cina mengenai soal ini.

Dari hasil tinjauan saya, adalah didapati bahawa sebelum ini kesemua Program Rakan Muda adalah dianjurkan oleh pihak berkuasa dan ianya disertai oleh belia-belia dari para anggota MBM atau Majlis Belia Malaysia. Dan di kalangan anggota MBM ini, persatuan belia yang majoritinya terdiri daripada kaum Cina, hanyalah YMM, dengan izin, Young Malaysian Movement, GBBM dan persatuan Young Buddhist Movement. Ini merupakan salah satu sebab kenapa penyertaan daripada kalangan belia Cina tidak begitu ramai, sedangkan saya juga dapati bahawa banyak belia kaum Cina menyertai sayap-sayap belia di bawah naungan Pertubuhan Cina yang jumlahnya menjangkau 500 di negara kita.

Jadi, bila mereka ini tidak terangkum, maka saya rasa ini merupakan satu ketidaksempurnaan dan untuk makluman Yang Berhormat, pihak kementerian telah pun berusaha untuk mengatasi masalah ini dengan mempelawa sayap-sayap belia

berkenaan supaya turut menganjurkan program-program yang sehaluan dan sejajar dengan konsep Rakan Muda.

Pada hakikatnya, untuk makluman Dewan yang mulia ini, setakat ini program-program anjuran sayap-sayap belia kaum Cina yang berkenaan banyak didapati sejajar dengan sembilan gaya hidup yang tertera dalam konsep Rakan Muda. Jadi, saya rasa ini tidak bertembung. Sebaliknya, aktiviti mereka ini boleh juga diterapkan dalam pelaksanaan program Rakan Muda. Di samping itu, Majlis Perundingan Belia Negara juga mempelawa wakil-wakil dari badan-badan yang berkenaan untuk menyertainya. Inilah satu-satunya forum untuk memberikan mereka ruang dan peluang agar dapat menyuarakan aspirasi mereka.

Di samping itu, Yang Berhormat bagi Serdang, perlu juga saya memaklumkan Yang Berhormat bahawa penganjuran program Rakan Muda sekarang ini telah pun diberi nafas dan wajah yang baru dan ianya banyak berteraskan kepada perancangan dari pihak badan-badan belia yang berkenaan berteraskan kepada cita rasa dan selera mereka masing-masing dan bukannya seperti masa yang lampau di mana segala-galanya dirancang dan dianjurkan oleh Jabatan Belia dan Sukan sahaja.

Tuan Pengerusi, program Rakan Muda sesungguhnya juga merangkumi pelajar-pelajar dari IPT, baik dari IPTA mahupun dari IPTS dan setakat ini urus setia Rakan Muda di peringkat IPT telah pun ditubuhkan dalam 16 buah IPTA dan IPTS.

Tuan Haji Ismail bin Noh: [Bangun]

Datuk Ong Tee Keat: Biar saya habiskan ayat ini....

Tuan Pengerusi: Ya.

Datuk Ong Tee Keat: ...Supaya tidak tergantung. Tuan Pengerusi, dalam hubungan ini, pelaksanaan Program Rakan Muda termasuk pelaksanaan program Rakan Muda di peringkat IPT mencakupi suntikan unsur yang baru seperti unsur-unsur kesukarelawanan. Inilah satu-satunya unsur baru yang telah pun diterapkan dalam pelaksanaan Program Rakan Muda. Di samping itu, Anugerah Perdana Remaja juga merupakan satu-satunya program di bawah konsep Rakan Muda yang dapat membolehkan ataupun menambahkan kekerapan penglibatan belia dalam program-program Rakan Muda sebab tadi saya sebut tentang tahap penyertaan yang kurang memuaskan.

Jadi, sekarang dengan adanya Anugerah Perdana Remaja ini, kita berharap dengan melalui *point system*, dengan izin, bagi setiap orang peserta itu, maka mereka akan diberi insentif untuk memperbanyakkan lagi penglibatan mereka dalam program-program Rakan Muda.

Tuan Haji Ismail bin Noh: [Bangun]

Datuk Ong Tee Keat: Ya.

Tuan Haji Ismail bin Noh: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih kepada Timbalan Menteri Belia dan Sukan. Saya mengucapkan terima kasih kepada kementerian yang telah mengadakan program kepada belia-belia di negara kita dan sekali gus untuk melibatkan semua belia tanpa mengira kaum dan agama. Tetapi apa yang saya perhatikan di mana belia-belia yang berada di luar bandar hampir-hampir ataupun ketinggalan dalam penyertaan yang ditaja oleh kementerian.

Barangkali kementerian hanya melihat kepada belia-belia yang berada di dalam bandar tetapi tidak merancang kepada belia-belia yang berada di luar bandar yang menyebabkan belia-belia kita terdedah dengan banyak perkara apa yang disebut dengan sosial, penyakit orang muda ini dan sebagainya.

Jadi, saya menekankan kepada kementerian supaya melihat secara menyeluruh program-program ini, bukan hanya kepada belia-belia dalam bandar semata-mata. Tadi disebut oleh sahabat kita daripada Larut, di mana padang-padang bola tidak diwujudkan. Saya melihat begitu juga. Bukan sahaja padang bola, semua jenis sukan tidak diwujudkan di kawasan-kawasan luar bandar, yang menyebabkan belia-belia kita ini terbiar begitu sahaja. Dan bila mereka terbiar, banyak perkara-perkara yang mereka lakukan di luar pengetahuan kita dan kehendak kita.

Belia-belia ini perlu kita mengambil perhatian kerana mereka akan menjadi bakal pada negara kita, pemimpin kepada negara kita, orang tua kepada negara kita.

Kalau belia kita yang terlibat dengan dadah, ubat batuk dan berbagai-bagai lagi penyakit yang berlaku sekarang ini apa akan terjadi kepada negara kita untuk masa depannya? Sekian, terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, sebenarnya apa yang disebut oleh Yang Berhormat tadi itu memang kurang tepat sebab program Rakan Muda umpamanya, tidaklah sekali-kali dikhususkan untuk belia di bandar-bandar sahaja. Sebaliknya Program Rakan Muda ini juga mencakupi kawasan luar bandar, umpamanya, di kawasan FELDA. Ini tetap merupakan salah satu dimensi yang utama dalam pelaksanaan Program Rakan Muda.

Di samping itu, suka juga saya memaklumkan Yang Berhormat yang berkenaan bahawa program Rakan Muda ini lebih merupakan satu program yang menghindar belia kita daripada terjebak kepada pengaruh-pengaruh negatif, dan bukannya sebagai satu penawar untuk mengubati segala gejala sosial yang sedia ada. Ini saya kena mengakui bahawa sekiranya kita hendak mencari penawar untuk semua gejala sosial yang sedia ada ini, kita kena menggembelng tenaga dari semua pihak termasuk juga masyarakat setempat dan ibu bapa sendiri.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, baik saya beralih kepada Serdang nanti dahulu Yang Berhormat ya, sebab yang ini belum lagi.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat bagi Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Timbalan Menteri Belia dan Sukan. Dalam aktiviti Rakan Muda tahun 2003 yang diatur oleh Kementerian dan peruntukan yang diambil daripada Bajet 2003, saya difahamkan bahawa ada peruntukan yang disediakan sebanyak RM3 juta untuk bantuan kewangan kepada NGO – ini saya difahamkan, dapat penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri – RM3 juta peruntukan untuk bantuan kewangan kepada NGO. Saya ingin pasti siapakah golongan sasaran – NGO yang mana? Bagaimanakah pemilihan dibuat? Itu satu.

Yang kedua, dalam aktiviti Rakan Muda tahun 2003 juga, peruntukan telah dikhaskan sebanyak RM400,000 bagi bantuan program Rakan Muda di sekolah-sekolah. Saya menyokong kedua-dua aktiviti ini – bantuan kewangan kepada NGO dan juga bantuan kepada Rakan Muda di sekolah. Persoalannya, sekolah mana yang dapat? Apakah ada cara-cara tertentu dalam memilih sekolah, dan kalau sekolah dapat, saya ingin supaya sekolah-sekolah dalam Parlimen Sri Gading diberikan juga bantuan kerana sekolah beribu-ribu jumlahnya. Jadi saya ingin mendapat sedikit penjelasan terhadap kedua-dua perkara yang saya bangkitkan. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, sebelum saya beralih kepada Yang Berhormat bagi Serdang, suka saya menjawab soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Sri Gading. Sebenarnya semalam saya telah menjawab dengan panjang-lebar tentang pemberian peruntukan Kementerian Belia dan Sukan kepada kumpulan sasaran, khususnya NGO belia dalam penganjuran program-program yang bersabit dengan Rakan Muda.

Untuk makluman Yang Berhormat, NGO belia yang dimaksudkan itu sebenarnya tidaklah semestinya merupakan anggota MBM sahaja, sebab kita hendak meluaskan perangkumannya. Ini yang pertama. Yang keduanya, program-program ini kebanyakannya boleh diilhamkan ataupun dirancang oleh badan-badan belia yang berkenaan selagi ianya sejajar dengan sembilan gaya hidup yang tertera dalam pelaksanaan konsep program Rakan Muda, maka ianya akan dapat diterima dan dilayan, ya, Yang Berhormat.

Yang Berhormat juga menyentuh tentang penyertaan sekolah. Saya belum lagi beralih kepada dimensi penyertaan sekolah. Ini saya akan jawab sebab ada kriteria-kriteria yang tertentu sebab kelmarin pun terdapat beberapa orang Ahli Berhormat yang lain yang menyentuh tentang perkara ini.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: *[Bangun]*

Datuk Ong Tee Keat: Yang Berhormat nanti dahulu. Tentang Rakan Muda?

Tuan Pengerusi : Yang Berhormat bagi Hulu Terengganu, ya.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya suka hendak menarik perhatian Yang Berhormat Timbalan Menteri berkenaan program Rakan Muda ini. Saya difahamkan bahawa di antara tujuan ini ialah hendak mengelakkan gejala sosial supaya pemuda atau belia ini di bawah kepada satu program, supaya mereka ini tidak terlibat dengan dadah, dengan gejala sosial lain, maksiat dan sebagainya.

Tetapi apa yang kita perhatikan bahawa yang berlaku sekarang ini, program-program ini seolah-olah menjadi titik mulanya gejala sosial, gejala maksiat dan sebagainya, kerana dalam program itu kadangkala bercampur, yang kadang-kadang di luar batas-batas agama dan adat kita. Sebagai contohnya, program *jungle-tracking*, yang bercampur lelaki dengan perempuan – bila hendak panjat bukit, yang perempuan naik dahulu, yang lelaki tolak dari belakang. Jadi ini semua menjadi bibit-bibit awal untuk menjadi punca maksiat.

Mula-mula dia *start* dalam program Rakan Muda yang dia ikut selepas program Rakan Muda. Di luar daripada program, dia mula ada hubungan-hubungan luar dan sebagainya. Apa pandangan Yang Berhormat supaya kita asingkan atau kita adakan batas-batasnya supaya program yang dibuat itu khusus, kalau untuk lelaki, kita ambil kita ambil program lasak betul-betul. Ini - kita jangan *join* dengan perkara-perkara lain yang boleh menyebabkan benda ini melarat dan menjadi perkara yang lebih berat lagi di masa akan datang. Saya minta pandangan Yang Berhormat.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, saya masih ingat lagi dakwaan seperti ini telah pun menjadi rasional ataupun sebab kenapa PAS menolak Rakan Muda bulat-bulat, saya masih ingat lagi. Untuk makluman Yang Berhormat yang berkenaan, selama ini pelaksanaan program Rakan Muda ini tetap mengikut garis panduan yang tertera dalam kod etika program tersebut. Bukan tidak ada kod etika tetapi kod etika itu memang tidak sama ataupun berbeza daripada kod etika ala-PAS.

Sekiranya Yang Berhormat, apa Yang Berhormat sarankan tadi itu, Yang Berhormat bolehlah mengamalkannya dalam negeri yang parti Yang Berhormat menerajui pemerintahannya. Tetapi setakat ini, sekiranya Yang Berhormat kata program Rakan Muda menjadi titik tolak timbulnya gejala sosial kononnya, jadi saya hendak bertanya Yang Berhormat juga. Jadi tanpa program Rakan Muda di negeri Kelantan dan negeri Terengganu, adakah kedua-dua buah negeri ini seratus peratus bebas daripada gejala sosial? Inilah yang saya tidak hendak layan perkara-perkara politik yang jauh menyimpang daripada apa yang apa yang saya hendak sebut di sini.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: [Bangun]

Datuk Ong Tee Keat: Nanti ada peluang lagi Yang Berhormat, sebab ada lagi yang saya jawab soalan Yang Berhormat yang dibangkitkan kelmarin itu. Ya, Ada peluang itu.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat bagi Batang Lepar bangun.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya juga memang peka dengan Rakan Muda ini bahkan apabila dasar Rakan Muda dibawa ke Dewan ini beberapa tahun yang lalu, saya banyak membahaskan dan mencadangkan. Salah satu daripada cadangan yang saya sebut tetapi tidak dilakukan ataupun tidak dilaksanakan, kenapa kementerian tidak melaksanakan, saya tidak tahu..

Kerana Rakan Muda, mula-mula orang tertarik dengan Rakan Muda ini kerana orang diberi *track suit*, diberi topi, diberi kasut dan sebagainya. Tarikan itu bukan kerana Rakan Muda tetapi oleh kerana hendak mendapat kasut, dapat topi, dapat *T-shirt* dan sebagainya. Ini saya kata tidak akan mencetuskan perasaan *volunteerism* ataupun kesukarelaan di antara masyarakat, itu yang pertama.

Yang kedua, saya sebut. Orang-orang yang kita jemput ke sekolah-sekolah dan ke tempat-tempat yang baik – tempat institusi yang mana masalah belia tidak berlaku. Jadi, dengan sendirinya orang baik-baik, memang masukkan badan-badan yang baik ini, tetapi kenapa pula yang tercicir di tepi jalan, di tepi sungai, di tepi laut, di dewan sekolah, di tempat membeli belah, di jalan-jalan raya, tidak kita tarik kepada Rakan Muda? Bahkan duit kerajaan berjuta-juta dipakai. Kenapa tidak cari orang untuk tarik orang-orang tercicir ini? Bukan dia pergi ke sekolah, bukan ke

institusi agama, bukan ke tempat mana manusia memang telah terdidik mempunyai bimbingan yang baik.

Gunakan sumber kewangan kerajaan ini dengan sebaik mungkin dengan menarik orang yang tercicir dan orang yang tercicir ini kita buat program apa kehendak mereka – kenapa mereka tercicir? Ini yang saya sebut, tetapi masih kita hantar Rakan Muda ke sekolah, hantar ke sekolah agama, hantar ke jabatan kerajaan, hantar ke badan-badan yang memang sudah istimewa dan cemerlang. Kita mencemerlangkan yang cemerlang itu memang baik, tetapi yang tidak cemerlang kita sisihkan terus. Ini yang sepatutnya Rakan Muda buat.

Jadi itu satu, yang saya hendak tanya tadi Tuan Pengerusi. Ini benda yang saya hendak tanya - soalan bantuan. Rakan Muda banyak membuat sumbangan yang diberi menerusi Rakan Muda. Saya terlibat dengan belia Tuan Pengerusi. Saya sudah terlibat dengan belia lebih 40 tahun semasa saya daripada tingkatan lima sudah terlibat dengan pengakap. Saya sudah pergi ke seluruh dunia oleh kerana kegiatan pengakap ini. Saya banyak berbincang, saya berjumpa dengan semua orang United Nations dan semua sekali – soalan belia.

Jadi sebab itu saya lebih banyak mengetahui, bukan mengata lebih mengetahui dari Menteri, tetapi banyak mengetahui soalan belia, atas usaha saya sendiri, tidak ada bantuan daripada kerajaan. Tetapi bila kita mengadakan aktiviti-aktiviti sama ada peringkat negeri, daerah, jauh lagi. Bahkan *regional activity*, *international activity* yang kita adakan, tulis surat minta token daripada kementerian, jawab surat pun tidak ada. Jawapan pun tidak ada. Saya adakan BIMP Jamboree - berusaha saya pergi ke seluruh ASEAN dengan wang poket saya sendiri, tulis surat kepada kementerian, macam mana boleh kita *start-up* ini, boleh dibantu. Jawapan pun tidak bagi. Tanya dengan menteri dan dinasihatkan menulis surat. Tulis surat pun tidak jawab juga.

Di manakah letaknya bantuan? Kepada siapa bantuan ini pergi? Kepada yang sudah cemerlang ini, aktiviti yang tidak ada – beli T-shirt, beli kasut, beli *track-suit* ini? Jadi, bila saya balik dari Warsaw selepas Conference Parliamenterian Pengakap, di mana saya berjumpa dengan William Angel, Pengarah United Nations Youth Programme, saya berbincang dan di sana dibawa beberapa program bantuan. Saya sarankan, saya buat laporan, tetapi tidak ada tindakan yang saya tahu telah diambil.

Saya kata, salah sebuah negara, macam Hungary umpamanya, pihak kementerian berbincang dengan semua syarikat-syarikat yang besar di negara itu. Syarikat-syarikat itu diminta memberi 1% daripada cukai mereka. Selepas itu bincang dengan Menteri Kewangan dan dipersetujui oleh Kementerian Kewangan supaya 1% ini disalurkan kepada badan-badan sukan ataupun badan-badan belia yang tertentu. Bila disalurkan ini supaya badan ini tidak perlu lagi pengauditannya, penyelenggaraannya, pelaksanaannya, semua dipantau oleh pihak kementerian. Ini juga saya sebut.

Jadi Tuan Pengerusi, saya hendak bertanya dengan Timbalan Menteri, apakah lagi, adakah kita ini masih buang duit kerajaan ini kepada Rakan Muda untuk Rakan Muda beli kasut, beli T-shirt, beli cap, beli macam-macam benda yang mewah tetapi hanya segelintir kecil dan aktiviti yang setahun sekali, yang mana badan-badan belia yang memang telah cemerlang membuat tiap-tiap minggu, macam umpamanya, banyak, saya tidak boleh sebut semua.

Jadi banyak badan-badan belia yang aktif ini tidak mendapat sokongan. Ada sokongan ini diberi kepada ibu pejabat. Kalau badan itu badan nasional, diberi dengan Kuala Lumpur, kalau RM100 ribu diberi dengan badan yang ibu pejabatnya Kuala Lumpur, satu sen pun tidak sampai ke Sabah, Sarawak, Johor ataupun Perlis. Hanya habis untuk mentadbirkan ibu pejabat badan ini sahaja.

Tuan Pengerusi: Ya, panjang sangat Yang Berhormat. Yang Berhormat....

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Jadi macam mana Tuan Pengerusi, minta....

Tuan Pengerusi: ..Minta pendekkan.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Saya hendak tanya macam mana kementerian boleh mengadili perkara ini supaya tiap-tiap cawangan dan negeri mendapat bantuan yang serupa macam mana yang dibantu kepada ibu pejabat tiap-

tiap badan pergerakan belia dan sukan ini tidak diabaikan mereka di peringkat negeri. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, sebenarnya selepas saya dengar apa yang didakwa tadi oleh Yang Berhormat bagi Batang Lupa, saya rasa kesal sebab apa yang pernah saya jawab kelmarin dan sebelum ini rupa-rupanya kenalah saya ulangi sekali lagi dan baru sebentar tadi saya sebut bahawa Program Rakan Muda ini bukan untuk mengubati semua gejala sosial tetapi ianya sebagai satu *preventive measure*, dengan izin, ini yang pertama. Jadi tidak adillah bahawa kiranya kita mendakwa bahawa duit peruntukan yang dikhususkan untuk Program Rakan Muda itu disia-siakan, itu saya tidak setuju sedangkan Yang Berhormat juga membangkitkan satu kes yang membabitkan permohonan peruntukannya itu kononnya tidak ada jawapan dan sebagainya, saya minta Yang Berhormat berikan saya maklumat yang terperinci sebab setahu saya apa yang saya terima selama ini saya tidak pernah tidak jawab. Ini yang saya dapat berikan jaminan kepada Yang Berhormat sebab apa yang disuarakan itu tetap perlu ada jawapan, ada *response* dengan izin.

Yang Berhormat juga menyentuh tentang kononnya ada pembaziran wang untuk membeli kasut dan juga pakaian untuk peserta Rakan Muda, saya rasa ini jauh menyimpang daripada apa yang kita bahas sebab selama ini Program Rakan Muda, peruntukannya itu bukanlah semata-mata untuk menampung ataupun untuk membiayai kos seperti yang disebutkan sedangkan topi, kasut dan pakaian itu biasanya ditaja oleh penaja-penaja yang tertentu. Jadi apa yang saya hendak ketengahkan di sini adalah peruntukan itu memang jauh tidak memadai dan ianya memang tidak dapat memanfaatkan semua pihak, bukan kita tidak hendak tetapi kita tidak mampu.

Kiranya Yang Berhormat menyentuh tentang pendedahan ataupun *exposure* Yang Berhormat di peringkat antarabangsa, saya ucapkan syabas dan saya juga mengesyorkan supaya Yang Berhormat dapat menggunakan pengalaman sedemikian rupa untuk pembangunan belia di peringkat kawasan Parlimen Yang Berhormat. Berbalik kepada Yang Berhormat bagi Serdang.....

Tuan Pengerusi: Panjang lagi Yang Berhormat? Yang Berhormat, panjang lagikah?

Datuk Ong Tee Keat: Ya, saya akan teruskan.

Tuan Pengerusi: Sepatutnya kita patut habiskan kementerian ini semalam ya.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Serdang membangkitkan soal pusat Rakan Muda Daerah Petaling. Suka saya memaklumkan Dewan yang mulia ini bahawa Kerajaan Negeri Selangor telah meluluskan tapak seluas lima ekar di lokasi yang dinyatakan oleh Yang Berhormat. Walau bagaimanapun projek ini tidak dapat dilaksanakan sebelum ini kerana Kerajaan Negeri Selangor mengenakan bayaran premium terlalu tinggi iaitu menjangkau RM4.34 juta. Sehubungan itu kementerian telah memohon supaya bayaran premium tersebut dapat dikurangkan kerana kos untuk membangunkan projek tersebut adalah dalam lingkungan RM10 juta hingga RM15 juta termasuk kos pengambilan tanah. Kerajaan negeri setakat ini hanya memberikan kelulusan untuk mengurangkan bayaran premium kepada RM2.17 juta pada awal bulan ini, tarikh yang tepat adalah 2 Oktober tahun ini. Oleh kerana itu projek ini dijangka akan dimulakan pada awal tahun 2003.

Tuan Pengerusi, saya beralih kepada beberapa persoalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Tanjong. Suka saya memaklumkan Yang Berhormat bahawa akaun Sukan Komanwel yang sebelum ini seringkali dibangkitkan itu sebenarnya tiada sebarang perkara yang tidak kena bukannya tidak ada ketelusan cuma setakat ini saya hendak maklumkan Yang Berhormat bahawa SUKOM Ninety Eight Berhad telah pun dibubarkan dan sekarang ini Kementerian Belia dan Sukan telah menjadi *undertaker* dengan izin, untuk menyelesaikan beberapa perkara yang masih tertunggak lagi. Akaun yang dimaksudkan itu tidak dapat disempurnakan kerana ianya masih terikat dengan kes mahkamah di antaranya Ticket Express Sendirian Berhad dan SUKOM Ninety Eight Berhad setakat ini belum lagi dimuktamadkan, ianya masih lagi dalam perbicaraan. Jadi saya tidak dapat memberikan Yang Berhormat *detail* ataupun butir-butir terperinci mengenai perbicaraan itu.

Tuan Chow Kon Yeow: Terima kasih Tuan Pengerusi, tadi Yang Berhormat berkata bahawa kerajaan telah mengambil alih ataupun memainkan peranan

undertaker selepas SUKOM Ninety Eight Berhad ini dibubarkan. Adakah ini bermaksud bahawa kontraktor-kontraktor ataupun pembekal-pembekal yang pada ketika itu menyumbang kepada kejayaan SUKOM Ninety Eight itu boleh menuntut bayaran ataupun hutang yang masih belum dijelaskan ini dengan pihak kerajaan sebab sampai hari ini pun ada rungutan dari pihak-pihak ini bahawa mereka masih belum membayar ataupun bayar dengan sepenuhnya apa perkhidmatan yang diberikan kepada SUKOM pada masa itu.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, sepintas lalu memang saya tidak ada semua butir-butir mengenai hutang piutang kontraktor yang dimaksudkan walaupun demikian, saya yakin bahawa sebelum ini segala urusan hutang piutang yang perlu dibangkitkan itu telah pun dibangkitkan dan apa yang menjadi kemelut sekarang ini adalah kes mahkamah. Jadi setakat ini yang dapat saya berikan kepada Yang Berhormat tentang perkembangannya.

Yang Berhormat juga menyentuh tentang peruntukan RM1 juta untuk temasya sukan antarabangsa. Sukalah saya memaklumkan Yang Berhormat dalam Dewan yang mulia ini, untuk tahun hadapan terdapat 27 jenis sukan yang akan menganjurkan pertandingan peringkat antarabangsa dan ini memerlukan perbelanjaan jauh lebih daripada RM1 juta. Jadi saya tidak sempat hendak senaraikan kesemuanya 27 jenis sukan yang telah pun dijadualkan dan ianya merupakan temasya sukan peringkat antarabangsa. Jadi RM1 juta yang diperuntukkan itu sebenarnya jauh lebih rendah daripada apa yang diperlukan.

Yang Berhormat juga menyentuh tentang Sukan Malaysia (Sukma). Yang Berhormat rupa-rupanya meragui tentang pencapaian matlamat Sukma sama ada dengan penglibatan ataupun penyertaan atlet-atlet elit itu ianya akan membolot peluang kemenangan dalam acara-acara sukan yang tertentu. Sukalah saya memberikan serba sedikit maklumat kepada Dewan yang mulia ini mengenai matlamat Sukma yang juga disentuh oleh beberapa orang ahli yang lain. Sukma ataupun Sukan Malaysia yang berlangsung di Kota Kinabalu, Sabah tahun ini telah pun berjaya melibatkan seramai 5,235 orang atlet remaja dari seluruh negara. Di samping itu ianya juga bermatlamat memupuk integrasi nasional dan membantu negeri-negeri dari segi binaan kemudahan untuk peluang latihan. Jadi mana-mana negeri umpamanya negeri Sabah yang menjadi *host* ataupun tuan rumah bagi Sukma kali ini, ianya akan dapat peruntukan untuk membangunkan prasarana ataupun penyediaan kemudahan sukan yang berkenaan. Di samping itu Sukma juga dianggap sebagai satu landasan untuk menilai keberkesanan program-program sukan yang dirancang.

Untuk menjawab soalan Yang Berhormat bagi Tanjong mengenai penyertaan atlet elit itu, sukalah saya memaklumkan Yang Berhormat bahawa mereka ini dibenarkan menyertai Sukma atas sebab ianya bersesuaian dan sejajar dengan peraturan Sukma. Tiada mana-mana peruntukan dalam peraturan Sukma yang menegah mereka daripada mengambil bahagian dalam acara-acara sukan yang dipertandingkan. Negeri-negeri yang telah menanam modal dan membantu MSN dalam usaha melatih atlet-atlet yang berkenaan tidak sewajarnya dihadkan penyertaannya. Jadi mereka telah pun mengeluarkan duit yang sekian banyak untuk melatih atlet-atlet itu jadi saya tidak nampak logik kenapa kita hendak meniadakan hak penyertaan mereka. Namun demikian penyertaan mereka ini dihadkan kepada acara-acara yang disertai umpamanya acara renang. Mereka tidak boleh menyertai lebih daripada tiga acara individu. Jadi ada juga sekatan yang tertentu dan di samping itu kita yakin bahawa dengan memberi peluang kepada atlet-atlet elit itu, ianya akan dapat meningkatkan prestasi dan persaingan atlet di kalangan atlet-atlet remaja dan seterusnya membolehkan peningkatan *self-esteem* mereka. Jadi inilah serba sedikit tentang Sukma Yang Berhormat bangkitkan. Di samping itu...

Tuan Chow Kon Yeow: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Tanjong bangun Yang Berhormat.

Tuan Chow Kon Yeow: Terima kasih Tuan Pengerusi, memang saya tidak mempertikaikan peranan ataupun pentingnya mengadakan Sukma dari segi mencungkil bakat, menaikkan mutu sukan di negara ini mahupun dari segi menaikkan infrastruktur di negeri masing-masing dan saya pun tidak sentuh perkara-perkara ini. Tetapi apa yang saya bangkitkan memang perkara ini saya perhatikan buat beberapa kali apabila Sukma diadakan dan saya menyuarakan ini sebab ada pihak-pihak dalam Majlis Sukan

Negara ataupun badan-badan sukan peringkat kebangsaan pun menyuarakan pandangan sedemikian.

Jadi niat saya untuk membangkitkan ini supaya kementerian boleh mengkaji sama ada perlunya atlet-atlet ini yang sudah mencapai nama di peringkat antarabangsa seperti dua orang yang saya sebut, Nicole David dan Ong Beng Hee masih kekal ataupun terus dibenarkan untuk ambil bahagian dalam Sukma yang sepatutnya ruang boleh dibuka kepada pemain-pemain yang lebih muda dan memerlukan Sukma untuk mencapai satu nama ataupun menarik perhatian kementerian supaya lebih banyak sokongan boleh diberikan kepada golongan ini, bukan maksud saya menyoalkan pada dasarnya Sukma pada keseluruhannya.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah)
mempengerusikan Jawatankuasa]

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat atas penjelasan seperti ini dan untuk makluman Dewan yang mulia ini pada kesimpulannya kita yakin bahawa penyertaan atlet elit yang berkenaan tidak akan sekali-kali menidakkan usaha, mencungkil tunas-tunas baru, mencungkil bakat-bakat yang terpendam sebab hanya satu sahaja yang kita tidak dapat beri jaminan iaitu peluang kemenangan. Peluang kemenangan ini memang susah kita hendak ramal dan tiada sesiapa pun yang berani hendak buat ramalan.

Yang Berhormat juga menyentuh tentang Sukan Asia yang baru tamat semalam dan untuk makluman Yang Berhormat, sasaran bilangan pingat yang akan kita raih itu sebenarnya tidak ada kena mengena dengan prestasi ataupun pencapaian Republik Singapura. Walaupun sebelum ini mungkin ada seorang dua yang membangkitkannya tetapi kita tidak sekali-kali merumuskan strategi dan sasaran kita tertakluk kepada prestasi orang lain, itu tidak benar.

Apa yang jadi landasan usaha kita itu adalah berteraskan kepada prestasi kita dalam Sukan Asia empat tahun yang lalu, iaitu Sukan Asia yang berlangsung di Bangkok pada tahun 1998, yang pada masa itu kita berjaya meraih lima pingat emas. Jadi, kali ini walaupun kita belum sampai hasrat lagi untuk mencapai apa yang disasarkan iaitu lapan pingat emas tetapi sekurang-kurangnya dengan adanya enam pingat emas ianya bermakna kita telah pun berjaya daripada segi tambahan bilangan pingat emas.

Walaupun demikian, kita tetap perlu terus berusaha mengambil iktibar daripada ketewasan kita dalam acara-acara sukan yang tertentu supaya kita akan dapat meningkatkan lagi tahap pencapaian kita pada masa hadapan...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Panjang lagi Yang Berhormat.

Datuk Ong Tee Keat: Ada beberapa orang lagi yang saya kena jawab.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu menyentuh tentang adanya pinjaman yang kononnya khas untuk peribadi pelumba Alex Yoong, walaupun nama tidak disebut tetapi sedia maklumlah pelumba *F1* yang tunggal yang kita mempunyai sekarang ini hanyalah seorang, Alex Yoong. Sukalah saya memaklumkan kepada Yang Berhormat bahawa dakwaan itu tidak benar sama sekali kiranya ianya dihubungkan dengan *F1*, ini tidak ada kena mengena dengan temasya *F1*, walaupun Alex Yoong itu menyertai perlumbaan *F1* kemudian. Apa yang berlaku ini sebenarnya sebelum beliau berjaya menjadi pelumba *F1*.

Jadi, pada ketika itu, kita masih di tahap titik permulaan hendak membangunkan *motor sports*, dengan izin, ataupun sukan bermotor dan ini merupakan satu-satunya bantuan dalam bentuk pinjaman bukan geran. Pinjaman untuk membolehkan pelumba kita supaya beliau dapat maju dan seterusnya dapat membantu kita dalam pembangunan sukan bermotor dan bukannya untuk kegunaan peribadi, untuk kegunaan yang tidak relevan langsung dengan sukan bermotor. Jadi, itu ada bezanya. Dan, lagi pun pinjaman ini saya rasa tidak tepatlah kiranya ianya dihubungkan dengan *F1* dan Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu juga membuat dakwaan bahawa tidak wajar kita membantu seorang pelumba *substandard*.

Pada hakikatnya, pada ketika itu beliau belum lagi menjadi pelumba *F1*, belum sampai ke tahap itu lagi. Jadi, takkanlah Yang Berhormat tahu sebelum perkara itu berlaku Yang Berhormat sudah pun dapat buat satu kesimpulan bahawa Alex Yoong itu adalah pelumba yang kurang memuaskan ataupun yang di bawah *expectation* kita.

Tuan Pengerusi, beberapa orang Ahli Yang Berhormat juga menyentuh tentang perlunya pihak Kementerian Belia dan Sukan bekerjasama dengan pihak Kementerian Pendidikan supaya kita dapat membangunkan sukan di peringkat sekolah. Ini tetap merupakan satu cadangan yang bernas dan tepat pada tempat dan waktunya.

Untuk makluman, Yang Berhormat bagi Balik Pulau, Selangau, Sri Aman dan Batang Lupar, suka saya memaklumkan kepada Yang Berhormat, kabinet sesungguhnya telah pun meluluskan kertas memorandum bersama Menteri Pendidikan dan Kementerian Belia dan Sukan pada 26 September 2001 mengenai perkara ini. Jawatankuasa Pelaksana sedang berbincang dan melaksanakan program secara berperingkat dan setakat ini terdapat lima jawatankuasa utama yang ditubuhkan untuk memantau dan mengawal selia usaha-usaha yang menjurus ke arah ini.

Jawatankuasa yang dimaksudkan itu termasuk Jawatankuasa Peluasan Tapak BAKAT, Jawatankuasa Program Sukan di IPTA, Jawatankuasa Program Prestasi Tinggi, Jawatankuasa Program Peningkatan Prasarana Sukan dan Jawatankuasa Pengurusan Sukan di Sekolah dan IPTA. Umpamanya, Jawatankuasa Peluasan Tapak BAKAT ianya bertanggungjawab untuk menambahkan guru-guru yang berkecualan dalam *physical education*, dengan izin, di sekolah-sekolah rendah untuk mengajar kemahiran asas sukan.

Adalah menjadi tujuan kita supaya semua sekolah akan mempunyai prasarana asas dalam pembangunan sukan, umpamanya, padang, dewan serba guna, bilik kecergasan, dewan gimnastik dan stor sukan. Sementara itu dasar membina bangunan baru tambahan di perkarangan sekolah yang menjadi padang yang telah pun dibangkitkan oleh beberapa orang Ahli Yang Berhormat akan dikaji dengan teliti.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Kuala Kedah mempertikaikan pengagihan peruntukan dan juga peluang penyertaan belia yang kononnya pro-pembangkang itu rasa tersisih. Sebenarnya untuk makluman Yang Berhormat, ini tidak pernah menjadi kriteria untuk memilih peserta-peserta untuk menyertai program-program Rakan Muda sebab sekarang ini seperti mana yang saya sebut tadi program-program Rakan Muda ini banyak yang dirancang dan diilhamkan oleh badan-badan belia, NGO belia di peringkat akar-umbi dan bukannya 100% dirumuskan atau dianjurkan oleh pihak Jabatan Belia dan Sukan di peringkat negeri ataupun di peringkat daerah.

Yang Berhormat bagi Kuala Kedah juga menyentuh tentang bomba sukarela. Walaupun ini di luar bidang kuasa dan bidang tugas Kementerian Belia dan Sukan tetapi memandangkan bahawa bomba sukarela ini banyak membabitkan belia juga. Jadi, saya hendak sentuh serba sedikit di sini. Setahu saya bomba sukarela ini memang banyak dianggotai oleh anggota-anggota pemuda MCA, ini memang suatu fakta bukannya kita buat dakwaan sesuka hati di sini.

Sedangkan untuk kaum Melayu terdapat juga bomba sukarela di kawasan FELDA. Mungkin Yang Berhormat berkenaan tidak pernah mengunjungi tapak-tapak yang berkenaan maka bila beliau membuat kesimpulan itu seolah-olah bomba sukarela ini hanya begitu lumrah di kalangan kaum belia Cina sahaja. Itu saya rasa kurang tepat.

Yang Berhormat bagi Sri Gading menyentuh tentang perlunya kita membina stadium mini di kampung-kampung. Yang Berhormat memang sudah berulang kali membangkitkan perkara ini tetapi suka saya sekali lagi mengulangi apa yang pernah saya jawab di sini iaitu penyediaan kemudahan ataupun prasarana sukan umpamanya stadium ataupun kemudahan sukan asas yang lain itu tetap merupakan matlamat atau tujuan kementerian ini untuk membolehkan lebih ramai lagi remaja kita khususnya dan orang ramai amnya supaya bersukan.

Ini juga sejajar dengan konsep Sukan Untuk Semua ataupun *Sports for All*, dengan izin. Walaupun demikian, adalah mustahil kita menyediakan stadium mini di setiap kampung pada peringkat ini tetapi di bawah Rancangan Malaysia Kelapan sudah pun terdapat 19 buah projek yang membabitkan pembinaan Pusat Rakan Muda di peringkat daerah. Jadi, sebarang dakwaan bahawa kemudahan sukan ataupun belia

itu hanya tertumpu kepada bandar sahaja, saya rasa itu tidak tepat sama sekali sebab ini banyak melibatkan daerah-daerah di peringkat akar umbi.

Yang Berhormat bagi Hulu Terengganu

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya tidak menafikan beberapa stadium dan mini stadium yang dibina di Pusat Rakan Muda tetapi memandangkan yang lebih ramai pemuda ataupun orang-orang muda ini adalah di kampung-kampung. Saya tidak bermaksud bahawa kementerian mesti membina bagi tiap-tiap kampung, kalau boleh di peringkat mukim. Dan, saya pun menerima tidak mungkin semua mukim di seluruh negara di bangunkan serentak tetapi sekurang-kurangnya dalam bajet kementerian ada dikhususkan sekian-sekian juta, berperingkat-peringkat dari masa ke semasa untuk program membina padang-padang permainan.

Ambil contoh, selama ini masyarakat di kampung-kampung, dia hanya menumpang di padang-padang sekolah. Sekolah menengah umpamanya, yang mempunyai kemudahan yang lebih lengkap, padang yang lebih luas tetapi sekolah juga mempunyai program-program mereka yang tersendiri yang kadang kala tidak boleh dikacau ganggu oleh masyarakat. Dan kadang kala menimbulkan masalah antara pengurusan sekolah dengan pihak masyarakat kerana pihak masyarakat kurang faham tentang program yang dijalankan di peringkat sekolah, begitu juga di sekolah-sekolah rendah.

Jadi, kalau boleh ada peruntukan yang khusus kepada pembinaan padang-padang permainan ini secara beransur-ansur tetapi perlulah ada bajet yang diletakkan di bawah kementerian ini supaya nampaklah dengan jelas bahawa kementerian ini mengambil berat tentang keperluan-keperluan asas dalam memberikan kemudahan kepada rakyat ramai untuk kegiatan-kegiatan mereka. Terima kasih.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, terima kasih kepada Yang Berhormat. Sebenarnya, penyediaan kemudahan ataupun prasarana sukan itu sememangnya banyak tertumpu kepada prasarana dan tidak semestinya mencakupi padang yang dimaksudkan sebab seperti mana yang saya sebutkan tadi, padang bola misalnya banyaknya di bawah bidang kuasa PBT setakat ini. Jadi, apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat itu tetap relevan saya rasa dan itu sebabnya saya kata tadi perlu kita meningkatkan lagi tahap kerjasama di antara pihak Kementerian Belia dan Sukan dengan pihak PBT di peringkat akar umbi. Sebab banyak juga padang ataupun dewan sukan di bawah jagaan agensi kerajaan yang lain, ada yang terbengkalai, itu pun ada. Jadi, saya rasalah kes-kes seperti ini perlu kita ambil perhatian.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Ya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya tidak begitu faham apa yang Yang Berhormat fikirkan. Seolah-olah apa yang saya cadangkan ini sesuatu yang bukan bidang tugas kementerian. Pihak berkuasa tempatan bukan menyeluruh, bukan dapat masuk meresap ke kawasan-kawasan pedalaman, perkampungan-perkampungan yang di luar bidang pihak Berkuasa Kerajaan Tempatan. Di sini yang lebih luas atau yang lebih ramai dan kalau pihak kementerian tidak mahu mengambil tugas dan tanggungjawab ini terserahlah. Tetapi inilah rintihan yang disuarakan oleh rakyat di peringkat bawah yang berkehendakkan.

Hendak beli tanah, tanah sudah begitu mahal. Katalah kampung-kampung hendakkan padang bola sepak. Mereka di luar daripada pihak berkuasa tempatan. Hendak bina padang permainan atau hendak membeli padang permainan, harganya beribu-ribu atau berpuluh-puluh ribu satu ekar. Budak-budak muda tidak ada kemampuan dan organisasi di peringkat kampung tidak berkemampuan. Jadi, kalau pihak kementerian rasa ini bukan bidang tugas mereka, saya pelik dan ajaib kenapa tidak boleh berfikir.

Kita ialah kerajaan yang memerintah. Saya mewakili rakyat yang diperintah oleh kerajaan. Saya mewakili rakyat yang memberi mandat sehingga kita membentuk kerajaan. Kalau pendapat sebagai seorang Ahli Parlimen di Parlimen yang mulia ini boleh dinafikan hanya dengan beberapa perkataan oleh Timbalan Menteri atau Menteri, atau kementerian, saya dukacita. Bagaimana sebenarnya pemimpin-pemimpin yang diberikan amanah dan tugas, apa tanggungjawab? Jangan cuba beralih dan mencari alasan hanya untuk menjawab *[Tepuk]* Menjawab, hanya untuk menjawab bukan masanya. Kami ada tanggungjawab dan kamilah telinga yang mendengar di peringkat akar umbi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Dan apabila kami punya pendengaran..

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat cukuplah itu.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Tuan Pengerusi, saya ini serius. Ini masalah rakyat.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, saya setuju itu.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Kalau masalah rakyat saya tidak boleh bawa ke Parlimen, apa maknanya *[Tepuk]*.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak boleh jawab nanti ya.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya memikul tugas dan tanggungjawab. *[Tepuk]* Itu saya tidak berapa gembira dengan jawapan yang cuba beralih seperti ini. Kenapa tidak mahu menjawab sekurang-kurangnya, maknanya akan dibawa kepada pihak kementerian untuk di...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat. Cukup Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Tuan Pengerusi, ini masalah orang muda. Kita selalu bercerita tentang orang muda

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya setuju Yang Berhormat, tetapi tidaklah kait panjang sangat begitu.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: ...yang menghabiskan masa tanpa ada tujuan. Kenapa kita tidak memberikan tumpuan kepada masalah orang muda. Antara kesukaan orang muda ialah sukan dan kesukaan ini cuba kita hendak sekat-sekat, cuba kita hendak tahankan, kenapa? Kalau tidak ada peruntukan, bentangkan di Dewan ini dan kita sanggup meluluskannya. Saya rasa pucuk pimpinan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pun tidak akan menolak kalau ini munasabah.

Jadi, saya minta kementerian supaya benar-benar serius dalam perkara ini. Saya serius Tuan Pengerusi kerana golongan muda 60%, 70% sekarang ini tidak ada kemudahan. Hendak menumpang padang bola, hendak menumpang padang sekolah, padang sekolah sudah digunakan untuk pembangunan. Di mana anak muda yang berselerak di kampung-kampung untuk menjalankan kegiatan-kegiatan sukan yang mereka minati. Saya sebagai wakil rakyat berusaha dan antara setiap masa yang kami usahakan ialah hendak memenuhi tuntutan-tuntutan dan keperluan-keperluan yang dikehendaki oleh golongan muda yang menjadi nadi masa depan negara pada masa akan datang. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, sebenarnya apa yang saya jawab itu Yang Berhormat rupa-rupanya dapat tanggapan yang lain. Sebab apa yang ...saya bukan berdolak-dalik. Sebenarnya apa yang saya sebutkan di sini berteraskan kepada fakta. Sebab Dewan

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Nanti dulu Yang Berhormat.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Sri Gading jangan berdiri macam itu, Sri Gading. Ini Ahli Parlimen Sri Gading, bila saya tegur melawan.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Yang Berhormat, ini masa saya menjawab.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tunggulah orang jawab dahulu.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Dewan dan juga Pusat Rakan Muda yang disediakan itu, itu juga untuk belia bukan untuk orang lain. Jadi, inilah yang saya hendak bezakan kemudahan Pusat Rakan Muda yang selama ini telah pun dikenal pasti 19 lokasi dan kesemuanya itu mencakupi seluruh negara dan bukannya tertumpu kepada bandar-bandar, ini yang pertama. Sedangkan padang bola yang disebut itu sebab pihak kementerian tetap menghadapi kekangan yang tertentu. Sebab setakat ini padang bola yang sedia ada saya cakap, yang sedia ada itu, banyaknya masih dikelolakan oleh pihak PBT. Ini satu fakta bukannya saya yang berdolak-dalik.

Jadi, itu sebabnya saya kata, kita kena berusaha meningkatkan lagi tahap kerjasama di antara kedua-dua pihak Jabatan Belia dan Sukan dan juga PBT dalam usaha membangunkannya dan bukannya saya berdolak-dalik. Yang Berhormat tak kan tidak dengar itu. Sebab apa yang saya cakap itu kita kena cari penyelesaian dan bukannya saya yang menolak bulat-bulat, Yang Berhormat. Sebab apa yang saya jawab sebelum ini adalah dewan dan Pusat Rakan Muda dan juga kompleks sukan seperti mana yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Serdang. Itu satu contohlah Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ada yang berdiri Yang Berhormat.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Yang Berhormat, saya hendak lanjutkan supaya tidak terputus di sini.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia berdiri Yang Berhormat, hendak bagi jalan. Dia tidak bagi lagi Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Boleh bagi peluang saya untuk menjelaskan. Saya ingat Timbalan Menteri...

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Yang Berhormat...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kan dia tidak bagi Yang Berhormat. Macam mana kalau macam itu? Bagi peluang Yang Berhormat dia hendak apa tadi.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, saya akur kepada apa yang telah pun disebutkan oleh Tuan Pengerusi tadi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak bagi jalan Yang Berhormat, atau tidak bagi?

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Tidak, jawapan Timbalan Menteri seolah-olah saya tidak faham jawapan dia. Saya faham, saya sedar, saya tidak mabuk ini, saya dengar betul.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nantilah Yang Berhormat. Duduklah Sri Gading.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Yang Berhormat...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Bagi jalan Yang Berhormat?

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Bagilah saya jalan.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, saya rasa apa yang saya cakap itu berteraskan kepada fakta yang betul...

[Yang Berhormat bagi Sri Gading masih berdiri]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak bagi atau tidak bagi Yang Berhormat?

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Tidak bagi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, dia tidak bagi Yang Berhormat. Dia tidak bagi dulu Yang Berhormat. Duduk dulu.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *Astaghfirullah...*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada masa nanti boleh berdiri balik semula.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Yang Berhormat bagi Hulu Terengganu...

Tuan Hassan bin Mohamed: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Besut berdiri Yang Berhormat. Hendak bagi jalan?

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Nanti dulu.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi lagi Yang Berhormat. Sila duduk.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Yang Berhormat bagi Hulu Terengganu mempertikaikan peruntukan Rakan Muda tidak disalurkan melalui Kerajaan Negeri Terengganu dan Kelantan. Sukalah saya menjelaskan di sini bahawa, sebelum ini Program Rakan Muda tetap ditegah sama sekali oleh pihak kerajaan negeri sehingga seinci tanah pun tidak dibenarkan untuk kegunaan Program Rakan Muda. Inilah satu-satunya yang masih kita ingat. Dalam konteks ini, suka saya menyeru kepada Yang Berhormat yang berkenaan supaya Yang Berhormat cubalah pujuk-pujuk pihak kerajaan negeri supaya dapat mengakomodasikan Program Rakan Muda untuk belia-belia di negeri Kelantan dan Terengganu.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: *[Bangun]*

Tuan Haji Ismail bin Noh: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri Yang Berhormat. Hendak beri jalan?

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Nanti dulu.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi Yang Berhormat.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Mereka ini juga mempunyai keperluan yang sama.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Mereka ini sebenarnya dianggap sebagai kumpulan yang tersisih dari pelaksanaan Program Rakan Muda. Saya rasa itu bukan salah Kerajaan Pusat. Apa yang jadi masalah sekarang ini adalah kerana ianya ditegah sama sekali oleh pihak Kerajaan Negeri PAS yang....

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: *[Bangun]*

Tuan Haji Ismail bin Noh: *[Bangun]*

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Nanti dahulu, sebab itu belum saya sentuh lagi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti dulu Yang Berhormat.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Ditegah oleh PAS kerana kononnya...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi Yang Berhormat. Duduk dulu Yang Berhormat.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Tiada sebarang kod etika. Sebenarnya saya telah pun jelaskan tadi kod etika itu ada, tetapi kod etika Rakan Muda bukan kod etika ala PAS. Jadi, itu bezanya. Kod etika itu sebenarnya yang dipertikaikan itu sebab ianya membenarkan pergaulan bebas. Ini yang dijadikan alasan oleh pihak PAS.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: *[Bangun]*

Tuan Haji Ismail bin Noh: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri Yang Berhormat. Hendak beri jalan?

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Ya, Hulu Terengganu.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya rasa Yang Berhormat Timbalan Menteri tidak mendapat gambaran yang sebenar. Tidak pernah kita sebut bahawa kita tolak bulat-bulat apa yang disebut Rakan Muda ini. Saya masih ingat lagi Yang Amat Berhormat Menteri Besar Kelantan menyebut kita menyambut baik dan menyokong Rakan Muda Masjid. Walaupun begitu, pihak kementerian masih tidak bagi peruntukan kepada kerajaan negeri. Malah sekarang ini tidak buat pun Program Rakan Masjid di Terengganu.

Jadi, kalau Yang Berhormat kata kita menolak, kita tidak benar, saya rasa Yang Berhormat Timbalan Menteri mendapat fakta yang salah. Sangat malang kalau Timbalan Menteri diberi fakta yang salah atau sengaja mengelirukan pada pagi ini, saya wallahualam, Tuan Pengerusi. Tetapi saya rasa kalau boleh perkara ini masih dengan cadangan asal supaya pihak kementerian dapat menyalurkan peruntukan ini terus kepada kerajaan negeri. Kalau Yang Berhormat kata kita tolak Program Rakan Muda, ayuh kita buktikan. Yang Berhormat Timbalan Menteri salurkan melalui kerajaan negeri kita tengok adakah kita tolak Program Rakan Muda atau kita boleh buat dengan lebih baik lagi untuk membantu menangani masalah belia yang kian merosot ini.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa cukup ya.

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat bagi Hulu Terengganu. Sebenarnya untuk makluman Yang Berhormat itu tetap merupakan pendirian pihak PAS di Dewan ini bila perkara ini dibahaskan, dibangkitkan dan ketika itu Yang Berhormat Menteri sendiri yang hadir di dalam perbahasan. Jadi, kiranya Yang Berhormat hendak saya tunjuk bukti saya akan cuba berikan kepada Yang Berhormat maklumat yang berkenaan, bukannya saya buat dakwaan ini sesuka hati. Itu tidak timbul sama sekali. Jadi, kenyataan-kenyataan yang berkaitan dengan pendirian PAS itu saya rasalah itu memang politiklah. Saya tidak hendak habiskan masa saya untuk politik seperti sedemikian rupa.

Yang Berhormat bagi Tuan membangkitkan sesuatu yang bersabit dengan Tabung Ekonomi Belia. Jumlah 100 orang yang dinyatakan oleh Yang Berhormat hanyalah untuk negeri Sabah, Sarawak dan Labuan sahaja kerana pinjaman yang diberi adalah melalui Tabung Ekonomi Belia atau TEB yang berkuat kuasa untuk ketiga-tiga negeri atau wilayah sahaja sedangkan di Semenanjung Malaysia, TEB atau Tabung Ekonomi Belia dilaksanakan dengan kerjasama BSNC - BSN Commercial Bank dan buat masa sekarang ianya masih dibekukan. Saya berharap tidak lama lagi ianya akan dapat dipulihkan seperti sedia kala.

Untuk makluman Yang Berhormat, sehingga kini seramai 2,399 orang peminjam yang telah pun dikenal pasti dan telah pun diberi pinjaman dan jumlah pinjaman yang terbabit itu adalah sebanyak RM33.93 juta.

Yang Berhormat bagi Tumpat....

Tuan Hassan bin Mohamed: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tumpat berdiri Yang Berhormat. Hendak beri jalan?

Datuk Ir. Ong Tee Keat: Nanti, biar saya jawab dulu, nanti Yang Berhormat boleh bertanya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Maaf ya. Besut, Besut, Besut.

Tuan Hassan bin Mohamed: Ya, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Maaf ya, tersebut Tumpat.

Tuan Hassan bin Mohamed: Pertamanya, saya tidak berpuas hati dengan jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat tadi kerana kita di peringkat negeri memberikan dasar-dasar sebagaimana program-program Rakan Muda ini seharusnya dilakukan. Yang kita tolak di antaranya ialah pergaulan bebas yang kita lihat hari ini, masalah besar yang berlaku kepada remaja kita ialah masalah sosial, itu yang pertama.

Yang kedua, saya ingin mengajukan soalan tambahan berkenaan dengan pembangunan belia ini ialah apakah kerajaan berpuas hati dengan perkembangan yang ada berkenaan dengan pembinaan belia itu sendiri dengan masalah sosialnya yang berlaku kepada belia. Kita melihat program yang dilakukan oleh Rakan Muda ini tidak mengarahkan kepada pembinaan insan, yang pertama.

Yang kedua, saya melihat masalah besar yang dihadapi di kampung-kampung ialah masalah lumba haram yang melibatkan golongan remaja. Boleh dikatakan setiap rumah ada motor dan hari ini perlumbaan haram berlaku berleluasa dan saya mengirakan bahawa pihak kementerian belia sepatutnya mengambil tindakan yang sepatutnya berkenaan dengan fenomena ini. Barangkali kita menyediakan kemudahan-kemudahan yang sepatutnya untuk mereka ini melakukan perlumbaan. Saya minta pandangan. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, selain daripada cadangan Yang Berhormat itu yang saya akan ambil perhatian, saya hendak jawab satu perkara Yang Berhormat dakwa tadi iaitu Yang Berhormat kata Program Pembangunan Belia itu tidak berunsurkan program-program jati diri ataupun Program Pembangunan Belia Yang Sejati. Sebenarnya, ini tidak tepat sama sekali sebab dalam program seperti Program Khidmat Sosial Negara yang saya sebutkan semalam, ianya tetap berunsurkan unsur seperti patriotisme dan juga kesukarelawanan. Ini merupakan salah satu aspek yang kita ketengahkan, yang kita titik beratkan dalam pembangunan belia khususnya daripada segi jati diri. Jadi Yang Berhormat, kiranya Yang Berhormat sempat mengambil tahu lebih lanjut lagi tentang program-program yang saya maksudkan itu, mungkin Yang Berhormat tidak akan dapat gambaran sedemikian pun.

Yang Berhormat bagi Tumpat semalam menyoal tentang jumlah persatuan belia dan setakat ini berapa yang masih aktif? Suka saya memaklumkan Yang Berhormat, setakat ini terdapat lebih 9,000 persatuan belia yang berdaftar. Ini tidak termasuk persatuan-persatuan yang telah pun ditolak ataupun dilucut pendaftarannya kerana didapati lesu. Jumlah persatuan belia yang masih aktif sekarang ini, berjumlah 6,435. Kriteria untuk memastikan sama ada sesebuah badan belia itu aktif ataupun sebaliknya adalah berteraskan sama ada ianya mengadakan mesyuarat agung, itu yang pertama. Yang keduanya, ia berdaya mengadakan aktiviti sekurang-kurangnya tiga kali setahun. Sekurang-kurangnya ya, bukan sekadar, sekurang-kurangnya tiga kali setahun dan seterusnya ianya juga memberi maklum balas melalui laporan aktiviti kepada pihak kementerian dan pendaftar pertubuhan.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Peringat membangkitkan bahawa Program Khidmat Sosial Negara (PKSN) dan juga program-program belia yang lain kononnya tidak sampai ke kawasan Peringat. Sebenarnya, untuk makluman Yang Berhormat, setiap daerah seperti mana yang saya sebutkan semalam, setiap daerah termasuk negeri Kelantan tetap diberi peruntukan untuk menganjurkan empat pakej Program Khidmat Sosial Negara yang membabitkan remaja lepasan sekolah khususnya mereka yang sudah ambil peperiksaan SPM. Bila mereka sedang menunggu keputusan, maka mereka diberi peluang untuk menyertai dalam program PKSN ini. Ini telah pun mendapat sambutan yang hangat dan memberangsangkan daripada kalangan remaja sendiri dan juga daripada kalangan ibu bapa serta ibu bapa angkat mereka.

Tuan Pengerusi, setakat ini sahajalah saya dapat menjawab butir-butir yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat yang berkenaan dan sekiranya ada yang tidak sempat saya hendak jawab, saya akan cuba memberikan mereka yang berkenaan tentang maklumat.....

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri Yang Berhormat, Batang Lupar. Sebab dia cepat terima kasih, dia bangunlah Yang Berhormat.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya sikit sahaja Tuan Pengerusi. Saya ingat, bukan untuk kali inilah, kalau hendak jawab, tidak payahlah jawab *detail* benda-benda ini semua, jawapan begitu *detail* sekali tetapi *at the expand of ignoring* soalan-soalan lain. Macam soalan saya, tidak bagi, nama saya tidak sebut pun, Batang Lumar. Saya bercakap sahajakah?

Datuk Ong Tee Keat: Ada, sekolah, sekolah. [*Bercakap tanpa pembesar suara*]

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Sekali sahaja. Sekali Yang Berhormat. Saya duduk sini, daripada mula-mula lagi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apa, tidak payah macam itu Yang Berhormat. Soalan Yang Berhormat.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Soalannya, kementerian kena fikir juga macam mana mengagih wang itu, begitu jugalah mengagih jawapan di sini. Jangan *go detail into one particular* soalan ahli Dewan dan yang lain itu diketepikan semua.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tak payah jawab Yang Berhormat. Ambil perhatian Yang Berhormat.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, sebenarnya saya rasa kiranya ini pun hendak kira kekerapan berapa kali saya sebut nama, susahlah saya hendak buat, tetapi sekurang-kurangnya apa Yang Berhormat bagi Batang Lumar bangkitkan itu, bersabit dengan sekolah, penyertaan sekolah dalam Program Rakan Muda, saya ada jawab itu termasuk juga beberapa ahli yang lain. Jadi, tidak adil jugalah kiranya cakap mempertikaikan kekerapan. Saya sebut nama kawasan Parlimen yang berkenaan sekali-kali ataupun dua kali. Dengan ini, saya minta maaf sekiranya ada yang tidak sempat saya hendak huraikan dengan lebih lanjut tetapi sekurang-kurangnya saya cuba memberikan maklumat yang diperlukan. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM227,528,500 untuk Maksud B.17 di bawah Kementerian Belia dan Sukan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM227,528,500 untuk Maksud B.17 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM473,920,060 untuk Maksud P.17 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2003 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM473,920,060 untuk Maksud P.17 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2003.

Maksud B.18 [Jadual] -

Maksud P.18 [Anggaran Pembangunan 2003] -

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kepala Bekalan B.18 dan Kepala Pembangunan P.18 di bawah Kementerian Perusahaan Utama terbuka untuk dibahas. Ya, saya bagi Mambong dulu, Mambong.

12.37 tgh.

Tuan James Dawos Mamit [Mambong]: Terima kasih. Tuan Pengerusi, di bawah kementerian ini, saya ingin menyentuh Butiran 02800 iaitu Rancangan Pembangunan Pengurusan Hutan. Pengurusan hutan hujan tropika memanglah satu cabaran kerana ekosistem ini amat kompleks. Kaedah-kaedah pengurusan haruslah merangkumi *ecosystem approach*, dengan izin, di mana kepelbagaian biologi dan kawasan tadahan air harus diambil kira. Sistem pengurusan menjadi kompleks dan memberi cabaran-cabaran kepada para rimbawan ataupun *foresters* jika pengurusan hutan mapan harus dicapai.

Bagi aktiviti-aktiviti pembalakan, sistem sekarang mengenakan kawasan catuan tahunan ataupun *annual coop* yang ada juga kaitannya dengan isi padu ataupun *volume* kayu balak yang harus diambil daripada sesebuah kawasan hutan. Dalam pada ini, saya ingin tahu, berapa besarkah kawasan catuan hutan tahunan di negara kita yang dianggapkan mapan ataupun *sustainable*, yang sama penting bagi memastikan kemapanan hutan ialah pensijilan kayu di bawah tanggungjawab Malaysian Timbers Certification Council atau MTTC. Setakat ini, berapakah bilangan kawasan yang telah pun disijilkan dan di manakah kawasan-kawasan tersebut? Berapakah bilangan syarikat yang telah disijil daripada sudut *change of custody*, dengan izin. Di peringkat antarabangsa, United Nations Forum On Forest dan International Tropical Timber Organization atau ITTO bergiat aktif bagi memastikan semua jenis hutan di dunia ini diurus dengan kemapanan ataupun *sustainable*. ITTO telah pun memperkenalkan *criteria and indicators* dengan izin, bagi sistem pengurusan hutan tropika. Setakat manakah negara kita menerima pakai kriteria dan *indicators* tersebut? Pihak ITTO juga menekankan pada masa sekarang, Trans-Boundary Conservation Area dan Pelan Pengurusan Hutan Bakau di mana pihak ITTO membantu daripada segi pembiayaan dan daripada segi teknikal. Adakah kerajaan mengambil peluang ini?

Saya tahu bahawa terdapat satu Trans-Boundary Conservation Area yang terletak di sempadan Sarawak-Kalimantan merangkumi kawasan hutan tropika seluas lebih daripada 1 juta hektar yang dinamakan 'Lanjak Intimau Pentuan Karimun' Trans-Boundary Conservation Area. Saya juga difahamkan satu lagi kawasan yang telah pun dikenal pasti, juga bersempadan Sarawak dan Kalimantan dan pihak ITTO memang ingin membantu daripada segi melaksanakan projek Trans-Boundary Conservation Area. Bilakah kawasan ini diiktirafkan sebagai Trans-Boundary Conservation Area dan di manakah kawasan ini terletak?

Jika negara kita ingin diiktiraf sebagai negara yang boleh mencapai pengurusan hutan mapan atau *sustainable forest management*, saya menyarankan yang pertama Tuan Pengerusi, ITTO *criteria* dan *indicators* haruslah diterima pakai. Yang kedua, kawasan catuan hutan tahunan haruslah mengambil kira isi padu kayu balak yang boleh diambil pada tiap-tiap tahun berdasarkan tumbesaran ataupun *growth rate* dengan izin, spesies kayu yang ada di dalam hutan kita. Yang ketiga, pensijilan kayu haruslah dilakukan bagi memastikan perdagangan produk-produk kayu kita dapat bersaing di pasaran antarabangsa.

Tuan Pengerusi, memandangkan bahawa hutan adalah penting bagi menjamin keadaan iklim dan alam sekitar, maka anggaran RM4.5 juta untuk tahun 2003 mungkin tidak mencukupi bagi Rancangan Pembangunan Pengurusan Hutan. Bagi memudahkan aktiviti-aktiviti pengurusan hutan juga, di dalam era globalisasi sekarang, juga penting adalah pembangunan IT dan k-perhutanan yang terkandung dalam Butiran 04000 dengan anggaran peruntukan hanya RM1 juta untuk tahun 2003. Sistem IT dan k-perhutanan adalah satu peralatan yang memang boleh memudahkan kerja-kerja pengawasan kualiti hutan dan bagi menganalisis pelbagai tumbesaran-tumbesaran kayu yang sedia ada. Oleh yang demikian, saya menyarankan agar pihak kementerian menekankan kepentingan sistem IT dan k-perhutanan supaya kerja rimbawan akan lebih mudah lagi.

Sama pentingnya di dalam kementerian ini adalah rancangan penanaman rotan di dalam Butiran 02900. Kepada mereka yang tinggal di pinggir hutan-hutan di negara kita, rotan memanglah penting bagi mereka bukan sahaja untuk kegunaan sendiri tetapi mereka boleh membuat apa-apa produk yang boleh dijual di pasaran. Oleh yang demikian peruntukan anggaran RM790,000 pada tahun 2003 untuk rancangan penanaman rotan ini saya rasa memang tidak mencukupi, saya harap Kementerian Perusahaan Utama boleh melihat perkara ini dan kepentingannya kepada penduduk-penduduk tempatan yang tinggal di pinggir hutan seperti mereka di Sarawak.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh Butiran 04500 iaitu Pengurusan dan Penyelidikan Hiliran Kayu-kayan di Sarawak. Penyelidikan hiliran kayu-kayan adalah penting dari segi memajukan produk-produk perkayuan. Peruntukan yang diberikan di dalam Rancangan Malaysia Kelapan adalah besar dan bagi tahun 2003 adalah RM2.5 juta. Penyelidikan hiliran kayu-kayan boleh memberi kesan yang penting kepada industri-industri kayu kita kerana banyak lagi spesies kayu yang sekarang mungkin komersial ataupun boleh digunakan tetapi tidak banyak lagi di dalam hutan.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa Yang Berhormat cukup Yang Berhormat.

Dr. James Dawos Mamit: ... Yang spesies-spesies yang lain juga penting. Oleh yang demikian saya menyarankan kementerian agar menekankan penyelidikan hiliran dan kayu-kayan bukan sahaja di negeri Sarawak tetapi di seluruh negara. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya beri kepada Yang Berhormat bagi Sungai Benut.

12.47 tgh.

Datuk Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman [Sungai Benut]: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya ingin bercakap berhubung dengan kementerian berkenaan peruntukan untuk Kepala 00600 berhubung dengan Penyelidikan dan Pembangunan Hutan dan juga 00601 berhubung dengan Stesen Penyelidikan FRIM.

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, seperti mana ucapan Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan yang menyatakan bahawa tanaman pokok getah semakin berkurang kerana kebanyakannya sudah diganti dengan tanaman-tanaman lain. Ini dengan tidak secara langsung buat masa sekarang permintaan kayu getah semakin meningkat dan sudah tentu yang mana kita menggiatkan industri perabot yang mana hari ini permintaan kayu getah untuk industri perabot meningkat dengan begitu tinggi sekali.

Jadi, saya mengharapkan supaya kementerian boleh membuat kajian berhubung dengan untuk mewujudkan ladang-ladang getah untuk industri kayu. Jadi, saya juga ingin memohon supaya penyelidikan berhubung dengan benih-benih yang tertentu untuk perusahaan kayu getah yang sesuai dan juga saya mengharapkan supaya kementerian juga dapat menentukan kesesuaian tanah-tanah yang ada di negara kita supaya dapat menentukan kawasan manakah tanah yang sesuai untuk dijadikan ladang-ladang getah dan begitu juga berhubung dengan pokok getah ini yang mana kita dapati banyak terdapat penyakit-penyakit. Jadi, satu penyelidikan yang khusus berhubung dengan penyakit-penyakit yang terdapat kepada pokok-pokok getah.

Jadi, saya juga ingin bertanya kepada kementerian berhubung dengan keadaan hari ini berapakah jumlah luas kawasan tanaman getah yang masih terdapat di negara kita dan juga adakah kerajaan merancang untuk bekerjasama dengan kerajaan-kerajaan negeri di dalam usaha untuk hendak mewujudkan ladang-ladang getah yang khusus untuk industri kayu getah.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Sri Gading berdiri Yang Berhormat hendak beri jalan?

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya mohon penjelasan kepada Yang Berhormat bagi Sungai Benut, mana untung menanam getah untuk ditoreh dengan menanam getah untuk ditebang dan dijadikan alat-alat untuk membuat perabot. Yang mana lebih untung?

Datuk Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman: Yang untung kayu balak [Ketawa] Tetapi sebab proses itu memakan masa yang begitu lama, sebenarnya Tuan Pengerusi, daripada pengalaman saya bahawa sebenarnya kita menanam getah dan dalam masa yang sama getah ini juga boleh dikeluarkan dan hasilnya dengan ada klon yang baru maka proses pokok ini membesar akan lebih cepat dengan adanya benih-benih yang baru dan sudah tentu di atas usaha-usaha penyelidikan yang lebih rapi maka sudah tentu kita akan dapat menghasilkan benih yang mana yang dapat mengeluarkan susu dan juga dalam masa yang sama pokok ini boleh dijadikan kayu untuk industri perabot.

Cuma yang penting kepada kita untuk menentukan kesesuaian tanah dan juga kawalan yang saya katakan berhubung dengan penyakit dan sebagainya dan mengharapkan supaya pokok-pokok ini cepat membesar. Kerana Tuan Pengerusi, di dalam industri perhutanan kita dapati bahawa satu ketika dahulu FRIM membuat kajian berhubung dengan masalah tanaman ladang *acacia*, yang mana kita dapati banyak masalah yang timbul daripada penanaman *acasia* yang saya pun tidak tahu

hari ini bagaimanakah pengurusan berhubung dengan tanaman *acasia* yang mana pokok ini tidak dapat memberikan hasil ataupun pulangan yang baik kepada pihak kerajaan.

Jadi, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri apakah cadangan daripada pihak FRIM selepas sahaja pokok-pokok *acasia* ini ditebang, adakah usaha-usaha untuk hendak menanam semula pokok *acasia* ini ataupun digantikan dengan tanaman jenis hutan yang lain. Kalau ada cadangan ini, saya ingin mencadangkan supaya tanaman *acasia* ini digantikan dengan pokok-pokok getah yang mana kita dapati hari ini hasil daripada penyelidikan permintaan kayu getah semakin meningkat. Walaupun ada usaha-usaha kerajaan yang mana seperti cadangan daripada Menteri Kewangan yang mana untuk hendak menentukan supaya bekalan kayu getah ini dapat dikekalkan yang mana kerajaan memberikan galakan iaitu bagi syarikat-syarikat perladangan yang bukan menanam getah akan diberi yang mana sekurang-kurangnya 10% daripada ladangnya ditanam dengan kayu getah akan diberi elaun pertanian yang dipercepat iaitu dengan mengambil kira tempoh menghapus kira perbelanjaan modal bagi menyediakan kawasan menanam dan juga menyelenggarakan tanaman pokok kayu getah yang dipercepat daripada dua tahun kepada satu tahun.

Jadi, saya ingin bertanya dengan lebih *detail* supaya Yang Berhormat Timbalan Menteri dapat memberikan satu jawapan yang lebih *detail* berhubung dengan cadangan yang dikemukakan ini untuk kita mengusahakan ataupun untuk mempergiatkan lagi industri pokok getah ini. Jadi.....

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Lipis berdiri Yang Berhormat hendak beri jalan? Ya, sila Yang Berhormat bagi Lipis.

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat bagi Sungai Benut. Tadi Yang Berhormat mengatakan supaya mencadangkan supaya tanaman pokok *acasia* ini digantikan dengan pokok getah ya? Tetapi sebelum daripada cadangan menanam pokok *acasia*, saya kira kita menggalakkan tanaman pokok pain Yang Berhormat [Ketawa] Jadi saya ingat lagi, saya berulang alik daripada kawasan saya ke universiti pada tahun 1970 dahulu, di sepanjang jalan itu macam sekarang ini di Karak Highway di tanam dengan pokok pain, pada tahun 1970 saya tengok pokok itu sebesar lilitannya itu barangkali sebesar paha tetapi paha siapa saya tidak tahulah kan, tetapi lebih kurang besar itu. [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak kira Yang Berhormat paha siapa pun..

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: Tetapi sekarang sudah 30 tahun kemudian pun saya tengok masih besar itu, sebesar paha juga [Ketawa] Jadi bagaimana cadangan Yang Berhormat agaknya..

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: [Ketawa] Persoalannya Yang Berhormat..

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: ..Adakah patut juga pokok pain ini digantikan dengan tanaman getah umpamanya.

Datuk Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman: Jadi Tuan Pengerusi, saya berharap supaya kita membuat kajian yang lebih terperinci kerana usaha-usaha untuk hendak menanam ladang hutan ini memakan pelaburan yang tinggi dan memakan masa yang begitu panjang. Kalau sekiranya kajian kita tidak diperincikan sudah tentu usaha dan juga pelaburan yang kita berikan sudah tentu tidak akan mendapat pulangan yang baik. Kadang-kadang kita mengambil konsultan daripada luar yang berhubung untuk memberikan spesies-spesies, jenis-jenis tanaman seperti mana Yang Berhormat bagi Lipis katakan tadi, pokok pain itu, kesesuaian itu sesuai ataupun tidak di tempat kita. Inilah masalah yang kadang-kadang kita mengharapkan supaya usaha-usaha yang berbentuk R&D lebih diperincikan. Kerana saya pun dapat tahu berhubung dengan masalah pokok pain dan kemudian pokok *acasia*.

Walaupun pokok ini cepat membesar tetapi masalahnya ke manakah selepas daripada usaha-usaha yang kita jalankan itu, apakah pelaburan yang kita dapati kerana kita pun tidak tahu. Saya mendapat cerita daripada luar mengatakan dahulu

konsultan berikan dekat kita akhirnya selepas itu kita sudah usahakan kemudian bila terbengkalai ditinggalkan begitu sahaja dan tidak ada usaha-usaha seterusnya..

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa Yang Berhormat sudah cukup Yang Berhormat.

Datuk Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman: Jadi, saya berharap dan sebelum saya duduk saya ingin merakamkan ucapan setinggi-tinggi terima kasih dan tahniah kerana kementerian dapat mengekalkan harga-harga komuniti di negara kita hari ini begitu baik sekali dan saya berharap perkara ini terus dikekalkan [*Ketawa*] kerana orang kampung sekarang ini alhamdulillah cukup menyokong kerajaan. Sekian, terima kasih

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Timbalan Menteri dikekalkan kah?

Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman: Timbalan Menteri dikekalkanlah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, ya sila Yang Berhormat bagi Jeli.

12.59 tgh.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad [Jeli]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian. Di kebanyakan negeri dalam Malaysia ini hasil utama dan sumber pendapatan utama negeri-negeri ini ialah daripada hutan termasuk daripada Sarawak dan beberapa negeri-negeri di Semenanjung Malaysia. Cuma kita fikir di mana saya bimbang sekiranya usaha penyelidikan yang berkesan, tidak dapat dijalankan oleh pihak kerajaan maka lambat laun hutan-hutan ini juga akan menghadapi suasana kepupusan, kerana saya sendiri pun kurang bersetuju sekiranya pusat ataupun Lembaga Penyelidikan dan Pembangunan Perhutanan Malaysia masih dikekalkan di dalam ibu kota. Kerana kalau dahulu kemungkinan di Kepong ini masih banyak lagi hutan-hutan yang berdekatan, yang tidak ditebus guna untuk pembangunan.

Tetapi sekarang ini kawasan untuk penyelidikan hutan itu sendiri sudah semakin mengecil dan saya fikir *environment* ataupun suasana itu sudah tidak sesuai lagi kerana sudah dilingkungi oleh persekitaran yang banyak mencemarkan alam penyelidikan perhutanan itu sendiri. Kerana saya sendiri pernah terlibat di dalam sektor-sektor perniagaan yang terlibat dengan hasil-hasil hutan antaranya rotan dan buluh itu sendiri. Pada tahun 1988 selepas negara kita mengalami kemelesetan ekonomi banyak peniaga-peniaga telah berubah kepada pembikinan ataupun pembuatan perabot-perabot daripada rotan terutama daripada rotan manar.

Saya difahamkan pada ketika itu semasa perbincangan dengan pihak FRIM semasa itu lagi yakni sudah 14 ke 15 tahun sekarang ini penyelidikan terhadap rotan manau itu telah dijalankan, tetapi sehingga ke hari ini kita diperlihatkan hasil daripada penyelidikan dalam 15 tahun masih tidak ke mana-mana. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat boleh sambung petang.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sambung petang ya, ada lapan minit lagi.

Majlis Mesyuarat bersidang semula

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) **mempengerusikan Mesyuarat**]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ditangguhkan sehingga jam 2.30 petang.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 petang

Mesyuarat disambung semula pada jam 2.30 petang.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat Dewan bersidang semula dan bersidang dalam Jawatankuasa .

Dewan bersidang dalam Jawatankuasa

[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat bagi Jeli, sila sambung.

2.32 ptg.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *Assalamualaikum warahmatullahi taala wabarakatuh*, Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian.

Bagi menyambung di bawah Kepala B.18 dan P.18 Kementerian Perusahaan Utama. Seperti mana yang telah saya nyatakan tadi bahawa kalau kita lihat tempat di mana Pusat Penyelidikan Perhutanan itu adalah tempat yang tidak sesuai untuk dijadikan pusat penyelidikan perhutanan kerana adalah lebih wajar dan lebih sesuai kalau sekiranya pusat penyelidikan perhutanan itu diadakan di kawasan memang dilingkungi oleh kawasan-kawasan perhutanan.

Environment nya adalah *environment* yang sesuai dengan suasana dan persekitaran penyelidikan perhutanan itu sendiri kerana sebab itu kita lihat bahawa semenjak daripada 15 tahun dahulu lagi di mana kerajaan telah memberi amanah kepada FRIM dengan izin Tuan Pengerusi, untuk memajukan sektor penanaman rotan dan juga buluh umpamanya. Kita dapati sehingga ke hari ini tidak nampak satu hasil yang berkesan yang mana buluh dan rotan boleh dijadikan satu *raw material* untuk memajukan lagi sektor industri perabot rotan dan juga buluh itu sendiri.

Saya sememangnya pada tahun 1988 terlibat secara aktif di dalam pembuatan perabot rotan terutamanya di mana produk-produk ini dieksport ke negara-negara Eropah. Oleh kerana pada ketika itu negara kita sedang menghadapi kemelesetan ekonomi dan kita lihat antara sektor yang secara tiba-tiba ditemui baik adalah sektor perabot. Perabot yang disebut itu adalah sektor perabot rotan itu sendiri. Kerana dalam sektor perabot kayu umpamanya, kita lihat bahawa mesin yang digunakan sentiasa berubah-ubah. Teknologinya berkembang dengan cepat tetapi dalam sektor perabot rotan, kita perhatikan bahawa yang lebih dipentingkan adalah *skill crafting* itu sendiri. Maknanya daripada segi kemahirannya itu sendiri. Tetapi sayang seribu kali sayang *raw material* ataupun bahan-bahan mentah ini sukar didapati kerana *raw material* ini, bahan mentah ini terpaksa dicari daripada rotan-rotan asli daripada kawasan-kawasan hutan asli dan sangat sukar untuk mengeluarkan rotan-rotan tersebut ke tempat-tempat di mana untuk dimasak dan sebagainya.

Didapati walaupun rotan yang diambil adalah rotan manar tetapi kalau cara diangkat tidak cermat menyebabkan berlaku calar-calar kepada rotan-rotan tersebut dan bila mana kecalaran ini terdapat pada rotan-rotan maka kita tidak dapat *premium* atau kualiti kepada produk rotan itu sendiri.

Sebab itu Tuan Pengerusi, saya perhatikan sangat aneh dalam suasana sekarang didapati seluruh dunia dalam dunia globalisasi sekarang, *emphasis* atau penekanan adalah kepada penyelidikan itu sendiri. Tetapi apa yang kita perhatikan, saya pun agak terperanjat di mana diperhatikan peruntukan untuk dengan izin, FRIM pada tahun ini lebih rendah daripada tahun yang sudah. Di mana tahun ini RM17.35 juta. Pada hal pada tahun yang sudah RM18.4 juta. Seolah-olah sudah berkadar songsang dengan keadaan dunia semasa daripada segi penyelidikan itu sendiri.

Sebab itu saya fikir kerajaan tidak serius. Dalam banyak-banyak hal sama ada di bawah Kementerian Pertanian, di bawah Kementerian Perusahaan Utama, terutama sektor-sektor ini, saya fikir kerajaan tidak serius kerana kita tidak dapat melihat kesan-kesan penyelidikan, hasil-hasil penyelidikan yang boleh dibanggakan oleh rakyat jelata. Bayangkan kalau begitu ramai mereka yang terlibat dalam sektor perabot rotan dan sebagainya, apa akan jadi kerana produk sekarang ini semakin pupus dan semakin sukar untuk didapati produk asli ini di hutan-hutan asli itu sendiri.

Tuan Pengerusi, dan ahli-ahli Dewan sekalian. Sekarang ini sektor yang mana Bill Gates sedang gila kepada sektor ini. Sektornya ialah sektor bio-teknologi dan dari sudut bio-teknologi ini kita ada banyak produk-produk asli. Antaranya tongkat ali,

kacip fatimah dan berbagai-bagai pokok lagi tetapi sekarang ini dalam keadaan kita tidak sedar bahawa produk-produk asli tersebut semakin berkurang dan setakat ini kita tidak nampak satu usaha yang bersungguh-sungguh daripada pihak jabatan untuk memastikan *supply* dengan izin, tawaran tongkat ali itu akan sentiasa ada.

Sekarang ini saya fikir sektor ini akan berkembang dengan baik sekali pada masa akan datang kerana setelah dibuat kajian sektor bio-teknologi akan memberikan pulangan yang jauh lebih baik daripada ICT itu sendiri. Bahkan sektor bio-teknologi ini Tuan Pengerusi, saiz pasarannya tiga atau empat kali ganda daripada saiz pasaran ICT itu sendiri. Sebab itu Bill Gates memang dia sudah pun meramalkan, pada lima tahun yang sudah, dia meramalkan sekiranya saya diberi peluang, inilah sektor yang akan saya ceburi selepas daripada sektor ICT itu sendiri tetapi bayangkan bagaimana selepas ini. Kalau sekiranya kita sudah ramai, sudah diwarwarkan sudah dipromosikan...

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Produk-produk tongkat ali, kacip fatimah yang didapati secara ujian separa saintifik. Belum lagi penuh saintifik itu, separa saintifik, namun memang berkesan...

Tuan Pengerusi: Ada yang bangun Yang Berhormat. Ada yang bangun Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Di mana kita lihat bahawa, masa saya terhad Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Hem, ya!

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Saya perhatikan bahawa

Tuan Pengerusi: Dia tak bagi jalan ya Yang Berhormat bagi Sri Gading.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: ...Produk-produk ini telah memberi keberkesanan kepada pengguna-pengguna.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat bagi Sri Gading, dia tak bagi jalan.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Tetapi sekarang ini, kita lihat kalaulah kerajaan tidak memberi perhatian yang khusus maka promosi kerajaan untuk memajukan sektor bio-teknologi tidak akan ke mana-mana sedangkan inilah sektor dan segmen yang akan mendahului segmen-segmen yang lain dalam pasaran perniagaan global nanti. Kerana, orang sudah mesti tidak boleh lari Tuan Pengerusi memang akan sakit dan bila sakit banyak sekarang ini penyakit-penyakit belum ditemui formula untuk menyembuhkan penyakit tersebut tetapi kita kalau dari sudut kajian, masih belum lagi meneroka ilmu Allah S.W.T. ini semaksimum mungkin. Sebab itu kita lihat banyak penemuan yang baru yang kononnya dapat menyembuhkan tetapi belum lagi sampai ke tahap yang memuaskan...

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Tuan Pengerusi, saya sekali lagi melihat umpamanya dalam FRIM itu sendiri, dengan izin.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat bagi Sri Gading, dia tak beri jalan.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Di bawah FRIM itu sendiri umpamanya pusat pembangunan produk herba. Kerajaan hanya memperuntukkan RM1.3 juta berbanding dengan keseluruhan belanjawan kerajaan RM109 bilion. Berapa kecil yang ditumpukan untuk produk herba. Sedangkan inilah satu produk yang memang sudah ada dalam tanah air kita. Satu produk yang kita fikir orang kita, masyarakat kita dapat cepat bersaing ataupun dapat cepat menguasai produk-produk ini kerana produk itu berada di tempat kita.

Tetapi kalau sekiranya kita leka akan berlakunya seperti mana pengalaman kita, umpamanya getah. Getah diperoleh di Malaysia tetapi kita lihat tayar-tayar yang berkualiti di buat di negara-negara lain. Seluruh rakyat Malaysia, mereka suka kepada tayar *Michelin* umpamanya berbanding dengan *Goodyear*, berbanding dengan tayar-tayar yang lain, *SimeTyre* dan sebagainya. Kerana apa, kerana kita punya

penyelidikan terhadap produk-produk walaupun terhadap bahan-bahan mentah yang ada dalam negara kita, penyelidikan kita tidak bersungguh-sungguh.

Sebab itu saya mahu kalau boleh pihak kerajaan memberi satu *emphasis* kepada sektor ini dan di samping itu janganlah sekarang ini mereka yang terlibat dalam penyelidikan ini terutama dalam FRIM macam tak sedar begitu. Ada kah ataupun tidak ada. Jadi sebab itu kita mahu kerajaan promosikan *department* ini, Promosikan, letakkan ia ini di satu tempat yang boleh maknanya kakitangan itu sendiri dia rasa seronok bekerja, dia rasa dia akan dihargai. Dia pun akan rasa *worth* dengan izin, *worth I am doing my work* dalam FRIM.

Kalau misal kata duduk tenggelam, tidak nampak. Dia *mood* manusia ini Tuan Pengerusi, dia tidak boleh lari...

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat..

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Dia rasa tidak diiktiraf *contribution* dia kepada negara ini.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, masa Yang Berhormat sudah cukup ya, Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Jadi sebab itu Tuan Pengerusi, kalau boleh saya hendak sebut sedikit sahaja Tuan Pengerusi. Sedikit sahaja satu minit tidak sampai. Kita tengok untuk kesedaran kita semua. Bayangkanlah Pusat Pembangunan Produk Herba RM1.3 juta, projek ladang perintis RM1 juta. Rancangan penanaman rotan RM100,000. Projek penanaman buluh RM250,000. Projek ladang hutan komersial RM400,000 macam ini macam ada tidak ada sahaja, macam lepas batuk di tangga sahaja perkara ini.

Jadi saya takutlah masa depan nanti perkara-perkara ini akan dimanfaatkan oleh negara-negara yang lain. Sekian, terima kasih. Tuan Pengerusi.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: [Bangun]

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Datuk Bung Moktar bin Radin: [Bangun]

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: [Bangun]

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Tuan Philip Benedict Lasimbang: [Bangun]

Puan Chong Eng: [Bangun]

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Ya, ya, Batang Lupar.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Batang Lupar]: Terima kasih Tuan Pengerusi, kepada kawan yang lain jangan sedihlah. *Insyallah* [Ketawa] Tuan Pengerusi, saya tidak panjang, sedikit sahaja.

Tuan Pengerusi: Ya. Tidak panjang.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Beberapa minit sahaja. Yang pertama saya hendak bertanya dengan kementerian, soal konvensyen berhubung dengan *gene bank* dan sebagainya. Sejauh manakah Malaysia telah mengambil tindakan dan apakah perkembangan yang sedia ada. Jurusan untuk menjaga *bio-diversity* kita daripada segi bekalannya daripada segi *diversity* nya itu sendiri.

Saya menyebut perkara ini Tuan Pengerusi kerana perkembangan perladangan dan pembangunan bandar boleh menghakis bekalan-bekalan dan sumber-sumber ini daripada *bio-diversity*. Jadi kadang-kadang ada pokok-pokok tumbuhan dan sebagainya boleh tumbuh di satu-satu tempat sahaja. Jadi kalau tempat ini dikembangkan sebagai bandar ataupun menjadi tempat perladangan nescaya benih ataupun tumbuhan di tempat ini akan hilang kalau tidak diambil sampel atau ditanamkan di tempat lain.

Jadi saya ingin bertanya juga kepada pihak kementerian bagaimanakah pembangunan untuk katalog. Saya tanya sekali lagi Tuan Pengerusi. Katalog barang-

barang yang boleh digunakan menjadi herba dan boleh digunakan menjadi apa sahaja selain daripada kayu-kayuan di hutan, kita telah dikatalogkan. Dahulu kita diberitahu hanya 5% tetapi sekarang berapa peratusannya semenjak dahulu iaitu tahun lepas.

Kalau tidak dibuat, ini apakah sebabnya. Adakah kita memandangkan perkara ini tidak penting dan kenapa. Minta ulasan daripada pihak kementerian. Jadi, Tuan Pengerusi, satu lagi soalan di bawah Perhutanan juga 02000 ini, saya ingin bertanya, sekarang kita masih menebang pokok kita dan masih menjual kayu-kayuan dan sejauh manakah industri hiliran kita dibuat sekarang kerana kalau kita lihat daripada tahun 1992 hingga sekarang - sepuluh tahun, perkembangan dalam industri hiliran terutama sekali daripada bidang pembinaan perabot, kita berkembang daripada RM160 juta pada tahun 1992 kepada sekarang hampir RM5 bilion eksport kita, tetapi itulah sahaja dikembangkan dari segi *furniture* sahaja, tetapi *variety* lain kita tidak ada dan *furniture* kita ini pun belum lagi dianggap sebagai suatu *furniture* yang bermutu macam *Italian furniture* umpamanya.

Jadi kita belum lagi dapat sampai ke peringkat itu, orang hendak beli benda-benda mahal yang berprestij, masih kata mesti beli barang daripada Itali dan belilah barang pecah seribu daripada Indonesia, bahkan kalau daripada segi mutunya, saya nampak umpamanya 'pecah seribu' kalau tak salah namanya daripada Indonesia itu, mutunya hanya di hadapan sahaja, di luar, di dalamnya kurang baik daripada Malaysia. Jadi, macam mana untuk mempertingkatkan mutu ini supaya diterima masyarakat umum sebagai satu benda yang lebih bernilai tinggi.

Dan yang ketiga, Tuan Pengerusi, ialah berhubung dengan kalau dilihat dalam agenda-agenda kementerian ini, kita lihat Lembaga Tembakau, Getah dan pelbagai lagi dan saya telah diberitahu atau pun mendapat maklumat bahawa Lembaga Lada Hitam pun akan juga dibawa kepada kementerian ini, sebabnya ialah oleh kerana dipandang dari pihak yang tertentu, bahawa kementerian ini jauh lebih berupaya untuk mengendalikan Lembaga Lada Hitam ini daripada Kementerian Pertanian kerana *exposure* ataupun penampilan dan pendekatan kementerian ini banyak menuju kepada eksport.

Jadi, dengan itu, adakah perkara ini benar, sejauh manakah perbincangan di antara Kementerian Pertanian dan Kementerian Perusahaan Utama telah dibuat dan apakah jaminan supaya keadaan yang wujud sekarang ini daripada segi pelantikan pegawai, daripada segi pelantikan lembaga, masih dikekalkan daripada pihak-pihak yang benar-benar mempunyai kemahiran dan pengetahuan dalam bidang ini kerana kita tidak hendak apabila di pindah daripada satu kementerian ke satu kementerian yang lain, rombakan 100% dibuat dan tidak ada jaminan bahawa orang yang tidak mengetahui langsung dalam selok-belok lada hitam ini, penanaman, pembangunan dan apa sahaja daripada segi awalnya, diberi tugas dan tanggungjawab untuk mengendalikannya.

Jadi, saya juga ingin bertanya kepada kementerian berhubung dengan soalan Lembaga Lada Hitam ini dan kalau kita lihat sejarah, Tuan Pengerusi, lada hitam ini bukan sahaja terdapat di Sarawak, tetapi di negeri-negeri Johor umpamanya pun ada juga lada hitam tetapi sejauh manakah negara kita boleh menganjur supaya penanaman lada hitam ini diberi satu penumpuan yang besar. Kalau tidak ditanam pun di Johor dan di tempat-tempat lain yang sesuai, tetapi kalau di Sarawak itu pun sepatutnya ada penumpuan dan sokongan daripada pihak kerajaan, kerana dalam satu-satu ketika, kita tidak mahu melihat bahawa kita akan kehilangan kedudukan dalam pengeluaran lada hitam.

Apakah caranya supaya harga lada hitam ini apabila pembekalan begitu banyak keluar ke pasaran di seluruh dunia, lada hitam kita menurun tetapi oleh kerana kebanyakan penanam lada hitam ini ialah orang di pedalaman Sarawak, sebahagian daripadanya Cina dan Iban, tidak nampak daripada peringkat pusat ini, jadi kita tidak sedar bagaimanakah orang ini telah terkena oleh kerana penurunan harga ataupun *market force* yang *dictate* harga di pasaran.

Jadi, dalam keadaan yang sedemikian, semua perancangan-perancangan sebagaimana kita menjaga padi dan beras dan sebagainya juga diberi kepada penanam-penanam lada di Sarawak, itu pun kalau kementerian ini telah mengambil alih.

Saya hanya *pre-emptive* perkara ini akan berlaku, saya difahamkan bahawa pihak negeri Sarawak pun tidak membuat bantahan iaitu lembaga ini di alih

kepada Kementerian Perusahaan Utama kerana daripada segi mutu perhubungan dan pasaran ke luar, kementerian ini jauh lebih baik mengendalikannya dan saya cukup yakin bahawa Kementerian Pertanian pun tidak akan membantah. Apa yang tinggal ialah macam mana pewujudan ini nanti dikekalkan dalam keadaan supaya kepentingan negeri tidak akan terjejas dalam kita mengambil alih persoalan ini.

Tuan Pengerusi, jadi saya berjanji bercakap tidak lebih daripada sepuluh minit, itulah *contribution* saya kepada Parlimen, Tuan Pengerusi, berjanji tepat.

Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Sri Aman.

2.51 ptg.

Tuan Jimmy Lim Donald [Sri Aman]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Saya merujuk kepada Butiran 010000 – Pentadbiran Am.

Saya minta, Tuan Pengerusi, minta Lembaga Nanas Negara diwujudkan semula oleh kerana pada satu ketika dahulu negara kita sangat terkemuka di *fore front* dengan izin, *of the pineapple industry*, tetapi sejak beberapa tahun kebelakangan ini, kita makin lama makin mundur, jadi industri ini nampaknya sudah menjadi *sunset industry*, walaupun kalau dibuat kajian dengan betul, perancangan yang betul, ia bolehlah menjadi satu eksport utama untuk negara kita, untuk menggantikan FDI kita yang semakin menguncup. Dan juga saya minta semua industri yang berkaitan dengan buah-buahan untuk dipasarkan ke luar negeri ini diberi di bawah satu badan supaya ia dapat dipasarkan, dapat dibuat penyelidikan dengan sempurna.

Seterusnya, Tuan Pengerusi, saya seperti kawan baik saya daripada Batang Lupar, meminta Lembaga Lada diwujudkan dengan segera, oleh kerana lada ini seperti yang disebut oleh Batang Lupar tadi, adalah satu aktiviti, satu industri yang diusahakan oleh orang yang di pedalaman dan kaum Cina, kaum Iban, ada juga dari kaum Melayu dan apabila harga lada ini turun dua tahun yang lepas, ada anak mereka yang tidak dapat pergi ke sekolah oleh kerana tidak ada wang. Ramai orang di pedalaman membuat rumah panjang dan sekarang rumah panjang mereka terbengkalai, dan bila saya tengok badan mereka pun, saya merasa amat kasihan, Tuan Pengerusi, mereka terus nampak kurus oleh kerana tidak ada sumber untuk dijadikan makanan.

Saya pernah menyarankan minta supaya Lembaga Tembakau Negara kita dihapuskan, oleh kerana kita tidak menggalakkan penggunaan tembakau. Kita juga tidak mahu *sporting bodies* kita menggunakan pengiklanan dari tembakau tetapi saya nampak Lembaga Tembakau Negara masih diberi pertolongan, apa sebab? Oleh kerana kita prihatin terhadap pengusaha-pengusaha tembakau kita yang berada di Terengganu, yang berada di Kelantan, bagus, ini baik juga tetapi kalaulah kita sungguh prihatin terhadap penanam tembakau, saya rasa kita harus lebih prihatin terhadap penanam lada kita di Sarawak dan istilah ini Tuan Pengerusi, di Sarawak, kita ada

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Tuan Jimmy Lim Donald: Hah, jangan lama ya.

Tuan Pengerusi: Ya, jangan lama sangat Yang Berhormat [Ketawa].

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya ingin hendak minta sedikit penjelasan dari Sri Aman, hendak wujudkan Lembaga Lada Hitam, wujudkanlah, tetapi untuk apa dihapuskan Lembaga Tembakau kerana penanam-penanam tembakau pun tidak kurang ramainya berpuluh-puluh ribu, jadi janganlah pula lada hitam sahaja hendak hidup, tembakau pun hendak hidup juga.

Tuan Pengerusi: Ya.

Tuan Jimmy Lim Donald: Tuan Pengerusi, itulah keputusan saya tadi, saya tidak kisah kalau bantuan terhadap industri tembakau ini diteruskan, tetapi kalau bantuan diteruskan, kita harus lebih prihatin terhadap mewujudkan Lembaga Lada di Malaysia. Istilah ini, Tuan Pengerusi, saya rasa harus diterangkan dan diperbetul. Di Sarawak, lada itu ada lada hitam, ada lada putih. Dan kalaulah kita membuat lada putih, di rendam di sungai ataupun di kolam dan isi yang putih ini dibuat menjadi lada putih, harganya lebih tinggi, kalau kita malas tak mahu merendam, tidak mahu membuang kulit, kita jemur sahaja, kulitnya jadi hitam, ini menjadi lada hitam. Dan

kalau kita mewujudkan Lembaga Lada Hitam, ini namanya sudah jauh terpisah dari apa yang ada, jadi saya minta nama lembaga ini nanti menjadi Lembaga Lada Malaysia.

Apabila saya melihat objektif Kementerian Perusahaan Utama, kita memang mestilah mewujudkan Lembaga Lada di Malaysia, oleh kerana objektif nombor satu ialah untuk mengujud dan meningkatkan kelebihan daya saing Malaysia di pasaran dunia, bagi komoditi terpilih, serta produk kepada perkembangan komoditi tertentu yang dianggap strategik dari segi ekonomi dan sosial dalam pembangunan negara. Dan lada kita ini adalah mungkin sebahagian besar di eksport dan ia dapat memberi kita *foreign exchange* yang lumayan.

Yang kedua, untuk memaksimumkan sumbangan sektor komoditi kepada pendapatan negara, tukaran asing dan pembangunan teknologi dan ini juga yang harus kita buat - Oleh kerana kita sekarang bersaing dengan Indonesia, dengan Vietnam dan juga dengan India dan industri ini memerlukan kepakaran yang ada pada kita apabila kita mewujudkan lembaga ini.

Ketiga, untuk meningkatkan kecekapan dengan pengeluaran dan daya saing sektor komoditi - Orang yang menanam lada di Sarawak adalah orang rumah panjang, jadi saya rasa mereka akan dapat begitu banyak manfaat kalaulah mereka dibimbing dengan betul

Keempat, untuk memperkukuh pasaran sedia ada dan menembusi pasaran baru Di Sarawak Tuan Pengerusi, kita ada Lembaga Pemasaran Lada Hitam tetapi saya rasa tidak ada kesinambungan, kita mesti bermula dari peringkat awal hinggalah ke peringkat pemasaran, oleh itu saya minta perkara ini diberi perhatian dengan segera.

Seterusnya, nombor lima, untuk menyediakan infrastruktur dan khidmat sokongan yang perlu untuk pertumbuhan sektor utama dan sektor ketiga, ini juga sepadan dengan apa yang harus kita buat.

Jadi, kalaulah kita dapat mewujudkan Lembaga Lada Negara, saya rasa rakyat di Sarawak yang menanam lada akan memberi terima kasih yang tidak terhingga kepada kerajaan kita itu dan oleh kerana itulah saya minta supaya lembaga ini diwujudkan dengan segera dan juga minta namanya patut diberi 'Lembaga Lada Negara', bukan lada hitam ataupun lada putih.

Seterusnya, Tuan Pengerusi, saya juga beralih kepada Perhutanan. Jadi saya minta kementerian mengolah satu strategi di mana kita mengadakan hutan simpan berdekatan dengan bandar-bandar yang besar, oleh kerana kita hendakkan pelancong datang ke Malaysia. Mereka ramai, mereka adalah *ecotourist*, ingin melihat kehidupan liar kita dan saya mintalah kalau dapat kementerian memberi pendidikan kepada rakyat kita, kepada orang yang mengolah polisi-polisi kita supaya kita menjadi lebih *forest friendly*, dengan izin, adakan, wujudkan, *forest* berdekatan dengan bandar raya supaya *tourist* dapat datang, supaya kita juga dapat memelihara binatang-binatang yang liar, jangan tembak dengan tidak semena-mena apabila kita tengok ada binatang-binatang terus tembak, tengok binatang terus tembak.

Saya rasa kita patut ada *conservation friendly attitude*, dengan izin terhadap binatang-binatang yang ada di negara kita ini dan kalau ada begitu, jadi memang sekarang dunia tidak menentukan, memanglah *tourist* akan datang kepada negara kita, oleh kerana kita ada kerajaan yang stabil, kerajaan yang *moderate* dan saya rasa kita haruslah mengambil peluang dari dunia yang tidak menentu dengan mengadakan keadaan yang dapat menarik dan yang *friendly* terhadap *tourist-tourist* yang hendak kita jemput datang ke negara kita. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Sila bagi Yang Berhormat Setiu.

3.01 ptg

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak [Setiu]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih kepada semua. Saya ingin turut sama berbahas dalam 02000 dan 08907, 00501 dan 07100. Tuan Pengerusi, sebagaimana kita ketahui bahawa pengurusan hutan adalah merupakan satu perkara yang cukup penting, kerana ia berkaitan langsung dengan sumber bekalan air dan kini seperti mana kita ketahui

antara isu besar yang sedang kita hadapi ialah masalah air di antara kita dan Kerajaan Singapura.

Kita amat menyanjung tinggi sikap kerajaan supaya isu ini kalau diselesaikan mestilah memberi keuntungan juga kepada negara kita dan kita hendak supaya selepas daripada ini, air tidak lagi dijual dalam bentuk *raw water* tetapi hendaklah air yang telah diproses. Biar kita memproses air dan kita menjual air yang telah diproses.

Tuan Pengerusi, seperti mana kita ketahui bahawa 90% daripada perbekalan air adalah berkaitan dengan hutan. Jadi hutan perlu kita jaga, perlu pembangunan secara mampan. Sebab itu soal pembangunan di kawasan hutan simpan, pembalakan, pembangunan mestilah terkawal.

Saya ingin mendapat penjelasan daripada pihak kementerian, yang saya ucapkan tahniah juga kerana Timbalan Menteri yang sentiasa hadir, saya tidak pasti menteri yang tidak pernah hadir saya tengok sepanjang persidangan kali ini. Dan berapa berapa luaskah lagi kawasan hutan simpan, yang masih kita jaga dan daripada *remote sensing* yang kita perolehi kita dapati bahawa sejak 1993 hingga 1998 daripada sebanyak 2,500 hektar kawasan hutan simpan yang merupakan kawasan tadahan air telah diceroboh dan telah dibuat pelbagai pembangunan, dan kawasan balak terutamanya kawasan Johor dan Selangor.

Tuan Pengerusi, di pantai barat kita jangka bekalan air akan menghadapi masalah bermula tahun 2005, sebab itu isu air ini adalah satu isu perlu ditangani secara sistematik dan kita hendak pastikan bahawa Malaysia yang terkaya dengan air amat malang kalau tiba-tiba Malaysia terutama pantai barat, tiba-tiba kita rasa kita kekurangan air dan seumpamanya.

Satu lagi isu berkaitan dengan pengurusan hutan ini ialah berdasarkan kepada peraturan sekarang ini bahawa mana-mana pembangunan yang kurang ataupun yang lebih daripada 50 hektar di kawasan ketinggian 75 hektar, maka tidak perlu kepada kajian *environmental*, kajian alam sekitar.

Jadi dengan keadaan syarat-syarat begini menyebabkan banyak pembangunan yang dilakukan, mereka memohon di bawah kurang daripada 50 hektar yang membolehkan terus menceroboh kawasan hutan simpan.

Tuan Pengerusi, berhubung dengan 08907 masih lagi berhubung dengan kajian sumber air tanah. Saya ingin menarik perhatian Dewan juga berhubung dengan kewujudan air-air mineral sekarang ini yang secara berleluasa dalam pasaran kita. Kita dapati bahawa asas kepada air galian ini ialah air yang kita perolehi daripada galian penapisan secara natural, secara semula jadi oleh lapisan batu-batuan yang kemudiannya akan mewujudkan air yang cukup bersih. Tetapi yang kita dalam pasaran sekarang ini berbagai-bagai jenama, dan berdasarkan yang saya lihat ada yang menggunakan proses osmosis, air pair biasa pun dikatakan air alkali, taruh oksigen sikit jadi air oksigen dan pelbagai.

Adakah pihak kerajaan memantau perkembangan ini sebab daripada kajian yang telah dilakukan, kalau saya boleh sebut di sini iaitu oleh seorang pakar daripada Norway bernama Dr. Las Sisten. Beliau mendapati bahawa daripada kajian beliau iaitu air yang mengandungi asid boleh menyebabkan kencing manis kelas pertama iaitu *first grade diabetic* iaitu *acidic* itu di bawah 7 dan kita yang kita biasa beranggapan bahawa hanya makan makanan manis sahaja tetapi sebenarnya daripada kajian dapati bahawa air yang berasid boleh menyebabkan *first grade diabetic* dan ini memerlukan kawalan daripada pihak kerajaan di samping soal harga.

Kalau dahulu kita ke Mekah kita sentiasa bercakap bahawa air dalam botol di Mekah itu lebih mahal daripada petroleum. Air dua rial, di Mekah kita beli dua, tiga rial lebih mahal daripada harga minyak lebih mahal daripada harga minyak di sana. Tapi sekarang kalau kita tengok di Malaysia sendiri di tengah-tengah negara yang mempunyai limpahan air, air kita pun kalau kita tengok, satu liter harga air tidak kurang dari RM2...

Dr. James Dawos Mamit: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Mambong bangun di belakang, hendak beri jalan ke tidak.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Itu kemudianlah, 10 minit ini. Jadi pada ...Okey, okey.

Dr. James Dawos Mamit: Terima kasih Yang Berhormat dari Setiu. Maklumat itu memanglah maklumat yang baik supaya ramai kita boleh tahu bahawa air yang mengandungi asid boleh menyebabkan kencing manis tetapi asid manakah yang menyebabkannya sebab di dalam *orange juice* pun asid, *acidic acid*.

Tuan Pengerusi: Ya.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Ya, ya. Terima kasih Mambong sebab itu saya bercakap ini di hadapan pihak kementerian yang mempunyai pakar-pakar dalam, pegawai-pegawai, itu tugas dia oranglah, tugas saya menyebut saja [Ketawa].

Tuan Pengerusi, saya ingin berbalik kepada - dekat mana pula dah, hah, berhubung dengan harga air. Kita dapati bahawa harga air di dalam botol-botol yang dibotolkan begitu mahal sekarang ini, RM2, RM2.70 dan semacam pihak pengeluar ini mempunyai kreativiti tersendiri, letak *colour*, letak *oksigen*, taruk alkali dan ini semua saya rasa kalau tidak ada pengawalan dia akan menyebabkan pengguna mengalami masalah nanti.

Tuan Pengerusi saya ingin menyebut berhubung dengan, ini tajuk *favorite* saya ini, iaitu berhubung dengan 0501 iaitu Program Pembangunan Visi IC dalam industri perabot. Sekarang saya difahamkan bahawa nilai eksport perabot kita telah meningkat sehingga mencecah hampir RM6 bilion atau pun lebih daripada itu.

Tetapi saya tidak dapat, saya tidak nampak sebarang usaha secara agresif dan sistematik dalam melahirkan usahawan bumiputera yang turut terlibat dalam industri perabot ini. Saya tidak pasti sama ada kementerian tidur ataupun kementerian tidak buat apa-apa dalam memastikan pencapaian masyarakat bumiputera dalam industri perabot dan rata-rata penyertaan kaum bumiputera dalam industri perabot ini hanyalah setakat membuat bangku-bangku sekolah, kerusi-kerusi sekolah, itu pun dengan pertolongan Guthrie dan pasaran nya amat terhad dan kualitinya pun dipersoalkan.

Jadi setakat manakah, sejauh manakah, keseriusan ataupun tindakan yang telah dibuat oleh kementerian apakah mereka mempunyai pelan bertindak, 10 atau 20 tahun daripada sekarang untuk memastikan bahawa dalam tempoh 20 tahun atau 30 tahun akan datang, sekurang-kurangnya wujud satu masyarakat bumiputera yang benar-benar mampu untuk bersaing di pasaran antarabangsa bagi memastikan bahawa bumiputera mempunyai *cake*, mempunyai saham dalam pembinaan perabot di negara kita.

Sehubungan dengan itu saya amat tertarik pandangan rakan-rakan saya sebelum ini bahawa kajian-kajian telah dibuat oleh pelbagai pihak untuk membekalkan kayu-kayu untuk industri perabot, sebagaimana yang disebut soal getah, dan sebelum ini di kawasan saya pokok stan dan *acacia* umpamanya. Kita dapati bahawa adakah kerana kajian tidak dibuat atau ada semacam makna kehendak orang politik. Saya cukup simpanan dengan rakan-rakan saya daripada jabatan kerajaan umpamanya. Kadang-kadang pihak kakitangan kerajaan memberi secara profesional tetapi oleh kerana kehendak politik mengatasi kehendak kakitangan kerajaan menyebabkan apa saja pandangan yang dibuat oleh pihak kementerian dan pihak konsultan diletakkan ke tepi kerana ada kehendak politik di sana.

Jadi, saya sebut ini sebab kawasan saya. Apabila orang politik hendak, ini bukan politik sekarang, ini politik zaman Barisan Nasional dahulu saya kena *clarified* lah. Apabila pihak jabatan kerajaan, pihak profesional beri pandangan bahawa tidak sesuai kawasan tersebut di tanam dengan kayu stan, tetapi oleh kerana pemimpin tempatan berkehendakkan kawasan tersebut ditanam dengan pokok kayu stan, hutan-hutan atau kayu-kayu getah ditebang, pokok-pokok durian disusun ditebang ditanam dengan pokok-pokok stan dan akhirnya yang untungnya ialah pembekal-pembekal, kayu-kayu, anak-anak stan tadi dan orang-orang kampung, masyarakat, sampai sekarang kalau sahabat saya sebut, sebesar paha, pokok itu 30 tahun, kawasan saya besar lengan. Bukan lengan Sri Gadinglah, lengan....jadi itulah Tuan Pengerusi.

Jadi saya minta supaya apa saja kajian telah dibuat, apa saja pandangan dibuat oleh pihak jabatan yang berkaitan hendak diterima pakai dan diikuti oleh pihak kerajaan sama.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat masa Yang Berhormat sudah cukup dah.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Satu saja Tuan Pengerusi, sikit sahaja iaitu berhubung dengan mineral, iaitu saya difahamkan bahawa di Sarawak, Bakun nanti antara industri yang dibina industri *smelter*, *aluminum smelting*. Saya minta pihak Jabatan Sains Geomineral ini hendaklah mulai daripada sekarang memastikan kawasan-kawasan yang terdapat sumber *bauxite* di Semenanjung ini hendaklah dizonkan supaya apabila kilang tersebut siap kita tidak membazir, khazanah ataupun hasil bumi negara kita supaya kita dapat membekalkan terus kepada kilang yang dibuat di negara kita. Jadi itu sahaja Tuan Pengerusi, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, sila bagi Yang Berhormat Serdang.

3.13 ptg

Dato' Yap Pian Hon [Serdang]: Terima kasih Tuan Pengerusi, sukacita saya menyentuh Butiran 02800 – Rancangan Pembangunan Pengurusan Hutan. Tuan Pengerusi, pihak kerajaan bertanggungjawab, mengurus, memelihara dan membangunkan sumber hutan untuk memastikan pengeluaran kayu-kayan dengan mutu tinggi bagi perindustrian negara kita dan juga untuk meningkatkan sumbangan-sumbangan sosioekonomi selaras dengan dasar dan Akta Perhutanan Negara. Program pengurusan hutan juga hendaklah mengambil kira kestabilan alam sekitar yang baik bagi kepentingan rakyat di negara.

Tuan Pengerusi, saya hendak memberi satu contoh kawasan hutan simpan Air Hitam yang terletak di antara Serdang dan Puchong. Pada tahun 60an hutan simpan Air Hitam itu telah dijadikan satu kawasan untuk latihan tentera daripada kawasan kem tentera Sungai Besi dan lepas itu oleh kerana perkembangan pembangunan di sekitar kawasan terpaksa menarik balik latihan tentera di kawasan tersebut dan kini sebahagian besar kawasan hutan simpan Air Hitam telah dibuka sebagai projek perumahan.

Saya tidak ada soalan atau persoalkan terhadap sebab apa projek-projek perumahan telah dibuka di atas hutan simpan Air Hitam tetapi saya ambil perhatian ini sebab sama ada hutan simpan Air Hitam yang begitu penting di kawasan Serdang ini dan baki kawasannya masih yang belum dibuka itu sama ada pihak kementerian menjadikan keluasan yang baki ini sebagai hutan simpan kekal atau kawasan hutan simpan ini yang masih merupakan hutan simpan Air Hitam terus menjadikan pusat penyelidikan Fakulti Perhutanan UPM atau Universiti Putra Malaysia.

Yang ketiga, kerana Hutan Simpan Air Hitam ini terbuka begitu luas dan tidak ada tempat yang cukup untuk rekreasi sama ada kawasan yang baki hutan simpan ini dijadikan pusat rekreasi untuk kemudahan kepada orang ramai di kawasan itu.

Saya menyuarakan perkara ini kerana ia penting dan kerana saya tinggal di Serdang sudah 55 tahun, sepanjang masa ini Hutan Simpan Air Hitam dijadikan satu sumber begitu baik untuk kehidupan rakyat sekitarnya dan dengan pembukaan secara rasmi hutan simpan sebagai projek perumahan terjejas sedikit cuaca, alam sekitar dan juga air di kawasan tersebut.

Oleh sebab itu kalau tidak ada satu persefahaman dengan kerajaan negeri dan Kerajaan Pusat, di mana pihak Kerajaan Pusat melalui kementerian ini menguruskan dan memelihara dan membangunkan kawasan hutan di negara kita ini maka itu saya rasa Hutan Simpan Air Hitam ini akan hilang daripada peta di negara kita ini. Saya hendak minta penjelasan daripada pihak kementerian, sama ada Hutan Simpan Air Hitam ini akan melaksanakan tiga perkara ini, komitmen kerajaan melalui kementerian ini penting. Di mana rakyat sekitar kawasan Serdang ini akan memahami Dasar Perhutanan Negara sama ada telah diteruskan di kawasan ini atau tidak.

Jadi semasa pembukaan Hutan Simpan Air Hitam ini adalah salah satu dasar yang dilakukan oleh Kerajaan Negeri Selangor tapi mesti dapat persefahaman dan lampu hijau daripada kementerian dan melalui Jabatan Hutan. Walau bagaimanapun saya harap, keluasan hutan simpan ini hendaklah dijadikan satu sumber bukan sahaja untuk menjaga alam sekitar dan juga cuaca di kawasan itu ia juga akan dijadikan satu kawasan penyelidikan perhutanan di kawasan tersebut.

Maka saya minta penjelasan lebih lanjut, berapa jumlah, berapa ekar yang akan dikekalkan sebagai Hutan Simpan Air Hitam dan juga apa tujuan pada masa akan datang. Adakah ia akan dibangunkan agar dapat dipelihara dan juga dibangunkan oleh pihak kementerian. Sekian terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, Tebrau....ya, sila.

3.19 ptg.

Datuk Haji Mohd Ali bin Haji Hassan [Tebrau]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan selamat petang Tuan Pengerusi *and good afternoon*.

Saya ambil bahagian sedikit sahaja Tuan Pengerusi, berhubung dengan P.18 ini adalah tajuk Penyelidikan dan Pembangunan Hutan Secara Berterusan, Butiran 00600 dan Butiran 04200. Saya hendak sentuh daripada segi rizab hutan ini. Cerita rizab hutan ini telah lama betul. Termasuk ada di kawasan saya juga. Sampai sudah tidak ada pokok, hutan pun tidak ada, pokok ia sudah bersih tetapi masih rizab hutan. Dan walaupun ini kuasa kerajaan negeri, memang kuasa kerajaan negeri tetapi saya harap benda ini boleh dibawa dalam Mesyuarat Jawatankuasa Perhutanan Negara supaya kawasan-kawasan yang dirizabkan sebagai kawasan hutan, jadi jawatankuasa yang menyelidik ini, menyiasatlah. Bila buat siasatan dan kaji balik untuk kegunaan rizab hutan itu.

Kalau yang ada kayu bakau kah, ada pokok-pokok yang tertentu tidak apalah, ini memang sudah tidak ada apa-apa, tinggal lalang sudah tidak elok betullah. Jadi boleh digunakan sama ada boleh diberi kepada orang ramai ataupun digunakan untuk pertanian, ataupun digunakan apa-apa yang munasabah. Tidak terbiar. Memang tidak ada benda lain lagi, ia rizab hutan selalu yang berkaitan dengan masalah takungan air atau ada pokok-pokok yang hendak dipelihara dan sebagainya tetapi yang ini memang tidak ada.

Jadi saya ingat Kementerian Perusahaan Utama menyiasatlah dan jangan dibiarkan sebab kalau kita tidak tegur, sudah berpuluh-puluh tahun, 30 hingga 40 tahun. Memang sudah tidak ada apa benda lagi. Termasuk di tempat saya Tuan Pengerusi ada beberapa kawasan. Saya cakap bukan sahaja kawasan saya mungkin terdapat di kawasan yang lain yang mana kawasan tersebut memang sudah tidak boleh hendak dirizabkan sebagai rizab hutan lagi.

Jadi ini dapat dikeluarkan daripada rizab hutan dan digunakan sepenuhnya untuk pembangunan, pertanian dan sebagainya supaya tanah itu dapat dimanfaatkan dengan sebaiknya. Itu sahaja Tuan Pengerusi. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, Pokok Sena.

3.21 ptg.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin menyentuh Butiran 02000 – Perhutanan, soal pengurusan hutan ini.

Lebih kurang sama dengan rakan-rakan yang lain, ini satu kes yang berlaku di negeri Kedah iaitu saya ingin mendapat penjelasan tentang garis panduan ataupun syarat-syarat penerokaan hutan simpanan kekal ini. Apatah lagi bagi kawasan-kawasan, hutan yang terlibat dalam kawasan tadahan air, dia juga terlibat dalam kawasan tadahan air, ia kawasan hutan simpanan kekal dan ia juga merupakan kawasan hutan tadahan-tadahan air kerana bagi saya bahawa ada kerajaan, khususnya Kerajaan Negeri Kedah yang telah pun membuat satu keputusan dan telah pun menandatangani satu perjanjian dengan sebuah syarikat untuk penerokaan pembalakan di satu kawasan hutan simpanan kekal yang juga kawasan hutan tadahan air iaitu di kawasan Hulu Muda.

Dan saya ingin mendapatkan penjelasan bahawa, apakah ia telah pun mendapat atau membuat rujukan kepada Jawatankuasa Perhutanan Negara ataupun kementerian sendiri ataupun kepada Jabatan Hutan untuk mereka membuat penerokaan pembalakan di kawasan hutan tersebut kerana bagi saya mengikut pemerhatian pengkajian mereka yang terlibat dalam alam sekitar walaupun ini berkaitan dengan kementerian ini dan juga Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar kerana kawasan itu ialah satu kawasan yang sangat strategi untuk menjamin perbekalan air ke tiga empangan yang penting di negeri Kedah iaitu Empangan Muda, Empangan Beris, Empangan Aning dan juga Empangan Pedu iaitu untuk, sama ada

sumber minuman air bagi masyarakat di situ ataupun sumber air untuk kawasan-kawasan pertanian khususnya kawasan sawah padi di MADA.

Ini kalau dibiarkan, kalau kerajaan membiarkan sama ada Jabatan Hutan dan juga Jawatankuasa Perhutanan Negara ini membiarkan penerokaan secara begitu meluas tanpa melihat kepada kesan-kesan yang akan dialami nanti, saya bimbang bahawa ianya akan memberi kesan yang lebih buruk kepada masa depan bekalan air dalam negara kita khususnya di negeri Kedah dan juga bekalan air bagi kawasan pertanian kerana ia melibatkan sejumlah 122,798 hektar kawasan hutan tersebut dan ia pula diberikan satu syarikat iaitu WTK Holdings, dari Sarawak. Sebuah syarikat, satu syarikat sahaja, tidak ada tender dan tidak ada apa hanya satu syarikat sahaja iaitu diberikan kepada Syarikat WTK Holdings Sdn. Bhd. sebuah syarikat dari Sarawak yang saya difahamkan mempunyai rekod yang buruk, rekod pembalakan yang buruk di peringkat internasional iaitu peringkat antarabangsa yang memberi kesan yang buruk kepada masalah-masalah alam sekitar.

Saya tidak sangat mempersoalkan tentang syarikat tetapi saya mempersoalkan, bagaimana keputusan pihak Kerajaan Negeri Kedah itu, apakah telah pun merujuk kepada pihak berkuasa, pihak kementerian, pihak Jabatan Hutan dan Jawatankuasa Perhutanan Negara itu sendiri kerana ia akan memberikan kesan yang amat buruk kepada Rancangan Perairan MADA yang membekalkan air untuk 60,000 orang petani yang bergantung kepada penanaman padi.

Sekarang ini pun untuk makluman kerajaan bahawa, kalau berlaku kemarau yang panjang seperti mana pada musim padi yang lalu, bila berlaku kemarau yang panjang, bekalan air tidak cukup menyebabkan jadual penanaman padi itu terpaksa di *delay*, ditunda. Jadi bagi saya bahawa, kalau berlaku pembalakan ini dan pembukaan, penerokaan hutan simpanan kekal dan hutan tadahan air ini ia akan menyebabkan sumber air itu akan berkurang dan sudah tentu ini akan menjejaskan penanaman padi di kawasan MADA itu sendiri.

Jadi sebab itu saya kira bahawa ini merupakan suatu yang sangat penting yang perlu diberikan perhatian oleh pihak kerajaan untuk memastikan supaya hutan simpanan kekal, hutan tadahan air ini tidak diterokai secara yang begitu meluas yang akan memberikan kesan yang buruk kepada kehidupan masyarakat.

Kemudian saya hendak menyentuh sedikit tentang akhir sekali Butiran 00610 - Pusat Pembangunan Herba. Saya ingin mendapat penjelasan tentang pusat pembangunan herba ini. Sejauh mana kaji selidik yang telah dibuat oleh pihak kerajaan khususnya Pusat Pembangunan Herba ini dalam membantu pengeluaran ubat-ubat herba, walaupun ubat itu tertakluk di bawah bidang kuasa Kementerian Kesihatan tetapi untuk membantu pengeluar-pengeluar ubat-ubat herba tradisional ini bagi memastikan dari sudut pengeluaran ubat mereka dan pemprosesan ubat mereka itu dapat berlaku secara yang baik sebab saya percaya bahawa sudah tentulah bahawa Pusat Pembangunan Herba ini akan lebih mengetahui tentang jenis-jenis herba yang boleh digunakan ataupun tidak boleh digunakan sebab saya difahamkan dalam negara kita ini ada 6,000 spesies herba. Ada 8,000 spesies herba tetapi 6,000 spesies herba yang boleh dijadikan bahan untuk dijadikan ubat-ubat herba tradisional ini termasuk tongkat ali, kacip fatimah yang disebut tadi.

Ini macam, saya tahulah Yang Berhormat bagi Sri Gading dia selalu makan tongkat ali, dia beli satu set tongkat ali dengan kacip fatimah Tuan Pengerusi [Ketawa] Untuk menjaga kesihatan dia. Sebab itu nampak muka dia ceria, merah selalu...

Seorang Ahli: Dia bangun selalu...

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Dan dia bangun selalu sebab dia cergas, dia selalu makan tongkat ali [Ketawa] Saya percaya Tuan Pengerusi pun mungkin selalu makan ubat herba sebab itu mempunyai ketahanan yang cukup kuat.

Sebab itu saya ingin mendapat penjelasan bahawa sejauh mana mereka dapat membantu, khususnya juga kepada membantu industri ubat herba di kalangan bumiputera sebab saya takut nanti bahawa kaji selidik yang dibuat tetapi manfaat daripada pengeluar-pengeluar ubat herba ini dimanfaatkan kerana saya juga difahamkan bahawa ini ada kaitan juga dengan Kementerian Kesihatan sebab industri ubat herba ini khususnya bumiputera, mereka sukar untuk mendapat GNP nya, itu satu benda hal yang lain.

Bila mereka tidak dapat GNP nya menyebabkan bila mereka hendak mendapatkan manfaat daripada *research* yang dibuat oleh institut atau Pusat Pembangunan Herba ini mereka tidak dapat hendak *implement* hasil-hasil *research* itu untuk menghasilkan produk-produk yang baik. Oleh sebab itu bagi saya bahawa perlu dibuat satu kajian untuk mencari jalan, bagaimana dapat membantu mereka ini.

Kemudian dalam hal herba ini juga, saya minta kalau boleh ada satu kajian yang dibuat untuk memastikan bahawa tanaman ubat-ubat herba ini, tumbuh-tumbuhan herba ini ia tidak perlu sangat kepada tanaman melalui satu ladang tetapi dia boleh ditanam di kawasan-kawasan kecil ataupun di celah-celah kebun getah ataupun kelapa sawit. Saya rasa kalau ada kajian ini dan teknik tanaman, saya percaya bahawa ini akan dapat membantu, kita katakan kepada mereka yang terlibat dalam penanaman kelapa sawit yang harganya tidak begitu baik dan juga getah walaupun ada peningkatan harga getah tetapi masih belum begitu baik untuk meningkatkan taraf hidup mereka, maka mereka boleh membuat tanaman herba kerana kita lihat bahawa hasilnya sangat baik dan lumayan seperti mana mengkudu sekarang ini menjadi satu industri yang sangat meluas tetapi bagi saya, bahawa kita tidak mahu nanti bahawa hanya mengkudu sahaja semua orang tanam akhirnya mengkudu pula tidak ada harga.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Jadi kalau bolehlah Pusat Pembangunan Herba ini mengenal pasti mana-mana tanaman yang betul-betul komersial ini untuk ditanam bukan hanya sejenis tanaman sebab dia ada satu mentaliti masyarakat di Malaysia ini, kalau dahulunya orang kata dokong ada harga, semua orang pakat tanam dukung. Akhirnya tinggal RM2.00 se kilo. Jadi akhirnya tidak ada harga kerana tidak ada satu perancangan yang lebih baik dalam kaedah penanaman, mewujudkan industri penanaman khususnya di peringkat tumbuh-tumbuhan herba itu sendiri.

Jadi itulah yang dapat saya berikan dan saya harap dapat penjelasan daripada pihak kerajaan. Sekian terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tanjong.

3.30 ptg.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin merujuk kepada Butiran 010100 - Kemajuan Industri Komoditi.

Tuan Pengerusi, kita sedia maklum bahawa peranan komoditi di negara ini amat penting sama ada kelapa sawit, kayu-kayan, getah asli, koko, lada, mahupun bijih timah, tembaga dan lain-lain hasil mineral. Tetapi pada masa ini, kerajaan masih belum mewujudkan satu tabung khas untuk maksud R&D untuk industri komoditi demi memperkayakan lagi hasil industri komoditi ini dan menambah nilai kepada hasil komoditi dan mineral.

Saya menyeru pihak kerajaan memperuntukkan sekurang-kurangnya RM1 bilion kepada Kementerian Perusahaan Utama supaya memulakan tabung R&D yang akan membawa manfaat kepada *downstream players* dan juga pengusaha-pengusaha industri komoditi. Usaha-usaha ini sangat penting memandangkan Malaysia tidak mempunyai *comparative advantage* dalam sektor perusahaan awam kerana ianya industri yang berintensifkan tanah dan buruh di mana faktor-faktor pengeluaran ini lebih murah dalam negara-negara jiran.

Oleh itu kita perlu menambah nilai kepada pengeluaran komoditi kita melalui *processing* dan *manufacturing* di mana R&D memainkan peranan yang amat penting untuk membantu menjayakan usaha ini. sehubungan itu Tuan Pengerusi, saya ingin tahu apakah persediaan yang telah dibuat oleh kementerian untuk menghadapi pelaksanaan AFTA dan era liberalisasi perdagangan kerana ia akan mengurangkan perlindungan tarif dan sokongan kewangan langsung yang diberikan kepada industri komoditi supaya mengekalkan harga pasaran.

Seterusnya Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh tentang Butiran 00610 iaitu Pusat Pembangunan Produk Herba. Memandangkan produk herba kian mendapat pasaran yang meningkat dan mempunyai potensi untuk dieksport ke pasaran antarabangsa, saya ingin tahu, apakah usaha-usaha yang telah dan akan diambil oleh kementerian untuk memastikan produk herba ini mematuhi piawai World Health

Organization atau WHO supaya produk herba kita boleh mencapai pengiktirafan antarabangsa. Saya juga ingin tahu, apakah bantuan kerajaan yang telah disalurkan untuk membantu lebih banyak pengeluar produk herba ini dapat dikurniakan status Good Manufacturing Practice atau GMP kerana mengeluarkan produk herba yang bermutu tinggi. Saya juga ingin tahu, apakah usaha yang telah diambil untuk menggalakkan penggunaan sumber asli atau *raw materials* yang datang dari hutan kita dan bukan diimport dari luar negara.

Saya juga ingin menyentuh tentang Butiran 020000 - Perhutanan. Pihak kerajaan sering berkata ia komited kepada pembangunan perhutanan yang mapan. Saya ingin menyoalkan sejauh mana kerajaan telah memastikan amalan pembalakan yang haram dapat dibanteras dengan berkesan memandangkan dalam dua, tiga tahun ini, sudah tercatat beratus-ratus kes pencerobohan dan pembalakan yang haram di negara ini. Saya juga ingin tahu sejauh manakah usaha pemulihan hutan yang telah dibuka itu telah berjaya untuk memastikan sumber hutan kita kekal.

Baru-baru ini Tuan Pengerusi, kerajaan telah mengharamkan import kayu balak dari Indonesia kerana bimbang Malaysia disabitkan atau dituduh bersubahat dengan aktiviti pembalakan haram di Indonesia. Saya ingin tahu sama ada kementerian dapat memperuntukkan sumber kakitangan yang mencukupi untuk memastikan pengharaman ini dapat dikuatkuasakan dengan berkesan. Sementara tindakan ini boleh dianggap sebagai komitmen kita kepada pengurusan perhutanan yang mapan, kita perlu juga lebih *accountable* dan telus iaitu mengenai dari mana kita mendapat sumber bekalan kayu-kayan kita.

Saya juga ingin tahu berapa negeri di negara ini yang telah ataupun yang masih memberi komitmen mereka kepada pengurusan perhutanan yang mapan dan di negeri manakah Sustainable Forest Management License Agreement telah dilaksanakan. Saya juga ingin kementerian menyatakan selain daripada melaksanakan rancangan penanaman rotan dan buluh di hutan, apakah kementerian juga memberi penekanan kepada peranan hutan di kawasan pengairan pantai dan juga di kawasan *peat swamps* sebagai satu usaha menjaga alam sekitar di kawasan pantai kita. Jadi, saya mengakhiri dengan harapan bahawa kementerian akan memberi perhatian kepada isu-isu yang saya bangkitkan tadi. Sekian.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kubang Kerian. Selepas Yang Berhormat, Timbalan Menteri boleh jawab.

3.36 ptg.

Tuan Husam bin Haji Musa [Kubang Kerian]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya merujuk kepada pusat pembangunan produk herba dan ladang contoh tumbuhan, ubat-ubatan serta pembangunan Taman Botani Kepong yang masing-masing diperuntukkan RM1.3 juta, RM450,000 dan RM830,000. Rakan-rakan saya yang lain telah berbincang tentang perlunya kementerian ini memainkan peranan yang lebih proaktif dalam memajukan industri herba yang bukan sahaja akan memberikan pulangan kepada negara, tetapi yang lebih penting ialah penduduk-penduduk kampung akan dapat meningkatkan pendapatan mereka jika sekiranya industri ini dapat dibangunkan secara yang berkesan.

Sehubungan dengan itu, saya ingin mendapat penjelasan daripada kementerian ini sejauh manakah kajian-kajian yang telah dilakukan oleh kementerian ini berkenaan dengan nilai perubatan pokok-pokok daripada hutan kita dapat didedahkan kepada orang ramai sama ada orang-orang kampung atau juga pengusaha-pengusaha ubat-ubatan ini. Saya tidak nampak kecergasan kementerian ini mendedahkan kajian-kajian ini. Tidak terdapat seminar-seminar yang berterusan untuk membolehkan orang ramai mengetahui apakah jenis-jenis pokok yang disahkan mempunyai nilai perubatan dan bagaimanakah tumbuh-tumbuhan ini dapat ditukar menjadi ubat-ubatan herba.

Sehubungan dengan pusat tumbuhan herba yang telah disebut dalam buku ini, saya ingin tahu setakat ini berapakah jumlah spesies yang telah ada di pusat ini dan selain daripada itu, kita mempunyai beberapa pusat penyelidikan mengenai khasiat ubat-ubatan herba dan apa yang perlu sekarang ialah bagi pengusaha-pengusaha ubat-ubatan herba ini mempunyai *access* ataupun laluan untuk menghantar produk-produk mereka bagi dinilai oleh pusat ini. Setakat hari ini adalah menjadi suatu yang terlalu eksklusif bagi pengusaha-pengusaha ubatan herba mendapat penilaian ke atas

produk-produk mereka. Saya tahu ada pusat yang canggih di UPM yang baru didirikan dan kita juga ada pusat yang lain di USM dan di lain-lain tempat.

Setakat hari ini adakah kementerian ini telah menyelaraskan semua pusat-pusat kajian ini supaya tidak berlaku uji kaji yang bertindan di antara satu pusat dengan pusat yang lain. Umpamanya di UPM, apabila kerajaan menyedari ubatan herba boleh memainkan peranan komersial yang besar pada masa akan datang, kerajaan telah tergesa-gesa untuk menubuhkan pusat ini yang sebelumnya telah pun diabaikan dan baru-baru ini saya berkesempatan melawat pusat ini. Tetapi yang menjadi kebimbangan saya ialah bagaimanakah orang ramai dapat menghantar bahan-bahan ataupun produk-produk mereka bagi dikaji oleh pusat ini.

Selain daripada itu, kita mempunyai jenis-jenis tumbuhan yang sangat besar jumlahnya bahkan seperti yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Pokok Sena tadi, tiap-tiap jenis spesies ini mempunyai pecahan-pecahannya. Sebagai contoh sesempit umpamanya, tadi Yang Berhormat bagi Pokok Sena sebut tongkat ali dan kacip fatimah. Ini antara yang popular. Tetapi ada ubatan atau pokok-pokok herba lain yang lebih berkesan macam sesempit, serapat, kenerak, temu dan cekur. Tiap-tiap tumbuhan ini mempunyai pecahan-pecahan mereka sendiri. Adakah pusat ini telah pun mempunyai keseluruhan koleksi ini dan selain daripada itu, kita semua tahu jika penerokaan untuk mengutip bahan-bahan ini daripada hutan asli dengan tidak disertai penanaman di dalam ladang-ladang, di dalam dusun-dusun, kemungkinan besar sebahagian daripada spesies ini akan pupus seperti yang sedang dialami oleh tongkat ali umpamanya.

Setakat hari ini kita tidak mempunyai satu peraturan pada fikiran saya, pada fahaman saya, yang mengehadkan kalau dari segi pembalakan kita ada saiz pokok yang dihadkan untuk dikeluarkan mana-mana pokok yang kecil daripada saiz yang telah ditentukan tidak dapat dikeluarkan. Tetapi bagi tongkat ali, kalau kita pergi ke kedai-kedai ubatan herba daripada yang paling kecil sehinggalah yang paling besar, semuanya telah dikeluarkan daripada hutan kita dengan tidak ada satu syarat-syarat ataupun peraturan-peraturan tertentu, dan ini akhirnya jika kita tidak mengambil langkah-langkah segera akan menyebabkan kepupusan bahan-bahan ini.

Kita lihat di Indonesia umpamanya, Indonesia jauh lebih maju daripada kita dalam aspek perubatan herba. Mereka mempunyai gedung-gedung ubatan herba di ibu kota dan juga di seluruh negara dan menghasilkan jutaan ringgit pendapatan bagi negara mereka. Begitu juga di Indonesia sendiri, mereka agak maju dalam industri ini dan jauh lebih maju daripada apa yang kita alami. Hal ini harus memberikan kesedaran kepada kita bagaimana Indonesia telah begitu maju dalam produk-produk ubatan herba dan mereka pada asasnya telah menghasilkan produk-produk ini tanpa sebelum ini pengesahan kajian saintifik.

Sehubungan dengan ini, saya suka jika sekiranya kementerian ini menubuhkan satu tabung bagi memberikan insentif kepada pengusaha-pengusaha ubatan herba untuk menjadi lebih berdaya maju. Sebahagian daripada pengusaha ubatan herba ini mereka melaksanakan industri ini secara kecil-kecilan dalam kapasiti mereka dengan tidak mempunyai promosi yang meluas. Sehubungan dengan ini juga, kementerian ini saya rasa bolehlah mendapatkan kerjasama daripada Setiausaha Parlimen, Kementerian Penerangan untuk menyiarkan klip-klip berkenaan dengan khasiat ubatan herba dan tidak sahaja menyiarkan klip-klip kegerhanaan berterusan, tetapi juga menyiarkan klip-klip tentang khasiat ubatan herba dan juga pengeluaran-pengeluar yang buat masa ini masih lagi bertaraf kecil-kecilan. Jika sekiranya ada satu tabung insentif dapat ditubuhkan dan kerajaan membantu mereka mendapat pengesahan saintifik insya-Allah, industri ini akan berkembang secara yang lebih cepat.

Sehubungan dengan ini juga, kerajaan harus menambah dan meningkatkan bilangan *scientist* yang terlibat dalam usaha untuk mempercepatkan kajian-kajian bagi kita dapat bersaing dengan negara-negara lain. Umpamanya Brazil, telah begitu ke depan dalam mengusahakan industri ubatan herba daripada hutan-hutan mereka. Hutan Brazil dengan hutan kita adalah lebih kurang sama jika mereka boleh begitu pantas mengelolakan kajian-kajian dan juga mengubahnya menjadi produk komersial, seharusnya negara kita juga dapat bergerak dengan lebih cepat, bukan bergerak dengan kadar yang biasa, bukan digerakkan oleh orang kampung biasa dengan sedikit perhatian kementerian, tetapi digerakkan dengan lebih pantas melalui bilangan *scientist* yang ditingkatkan, bilangan pusat-pusat kajian yang ditambah dan juga melalui pendedahan hasil-hasil kajian ini termasuklah menggunakan saluran RTM1 supaya

diketahui oleh orang ramai. Dengan cara ini industri ini akan dapat berkembang dengan lebih pesat. Sekian, terima kasih.

Tuan Wan Nik bin Wan Yusoff: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat tadi tidak bangun. Tadi ada bangunkah tidak?

Tuan Wan Nik bin Wan Yusoff: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Okeylah. Sila, sila. Patut saya sudah buat keputusan.

3.46 ptg.

Tuan Wan Nik bin Wan Yusoff [Bachok]: Terima kasih Tuan Pengerusi kerana memberi peluang kepada saya. Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin membangkitkan di bawah Butiran 040000 - Lembaga Tembakau Negara di bawah peruntukan Bekalan sebanyak RM5.68 juta, dan sekali gus Butiran 00400 - Lembaga Tembakau Negara juga di bawah peruntukan Pembangunan yang dibekalkan untuk tempoh Belanjawan 2003 sebanyak RM8.18 juta.

Sehubungan dengan ini, saya pertama sekali melahirkan suatu perasaan yang dicetuskan oleh pihak pengawet yang bertemu saya baru-baru ini, berhubung dengan tanggungan hutang yang beliau terpaksa kena bayar kepada pihak Bank Pertanian kerana operasi industri tembakau yang dianggap tidak berdaya maju kebelakangan ini, dan dibayangi lagi dengan suatu isu apabila pelaksanaan AFTA sepenuhnya pada tempoh tahun 2005.

Perkara ini berbangkit ialah kerana rungutan daripada pengawet berkenaan ialah tidak ada satu sokongan yang benar-benar meyakinkan oleh pihak Lembaga Tembakau sendiri, dan paling tidak berpuas hati ialah sikap menteri atau kementerian yang dianggap tidak serius bagi membantu memajukan industri ini. Di sini saya ingin bertanya pihak kementerian, adakah pihak kementerian mempunyai suatu rekod khusus berhubung dengan latar belakang pengawet-pengawet yang berdaya maju dan bermasalah. Itu yang pertama.

Yang keduanya, ialah rungutan daripada penanam tembakau sendiri apabila dilihat dari sudut masa depan mereka untuk terus meyakini dan bergantung harap kepada industri ini untuk mempertingkatkan sosioekonomi mereka sendiri, kerana bagi mereka tidak ada suatu inisiatif yang meyakinkan daripada pihak Lembaga Tembakau Negara bagi memastikan suatu strategi ataupun program untuk meningkatkan pendapatan mereka dalam pendekatan yang berskala besar.

Di sini saya ingin merujuk kepada suatu hasil penyelidikan yang dibuat oleh pihak MARDI, khususnya di Kelantan sendiri. Hasil daripada penyelidikan Institut Pembangunan Penyelidikan Pertanian Malaysia atau MARDI ini, mereka mendapati bahawa kaedah yang sesuai untuk kesinambungan masa depan industri tembakau di kalangan penanam-penanam tembakau sendiri ialah menganjurkan tanaman giliran berskala besar. Mungkin pihak LTN boleh mengambil tanggungjawab ini dengan melaksanakan projek tanaman berskala besar di kalangan penanam tembakau dengan meletakkan asas keluasan lima hektar.

Pada cadangan itu, dan saya bersetuju dengan cara tersebut, dan saya minta pertimbangan daripada pihak kementerian sebab MARDI ini satu agensi lain di luar daripada Lembaga Tembakau, adakah pihak Lembaga Tembakau bersedia untuk menerima pelan yang dicadangkan oleh pihak MARDI, iaitu dengan cara meletakkan suatu asas *integrated* kepada pendekatan berskala besar ini. Tanaman tembakau dijadikan sebagai tanaman asas, kemudian diselang-seli ataupun digilirkan tanaman jagung dan padi, di mana yang sesuai. Kalau tidak pun tanaman kacang tanah ataupun sayur-sayuran.

Kes yang berlaku dalam kawasan Parlimen saya sendiri, Bachok, dua atau tiga jenis tanaman giliran ini sebenarnya sesuai di tapak tanaman tembakau. Di luar daripada musim tembakau, memang biasa ada petani yang berdaya maju cuba untuk menanam tembakau dan jagung digilirkan dengan tembakau dan juga kacang. Cuma dari sudut masalah yang mereka hadapi ialah bantuan langsung daripada LTN, selain daripada tanaman tembakau tidak ada.

Jadi, saya mencadangkan juga pihak Lembaga Tembakau memberi suatu perhatian untuk turut membiayai keperluan-keperluan *input* pertanian bagi mereka berupaya menggilirkan tanaman tembakau ini dengan tanaman-tanaman lain yang boleh menambahkan lagi pendapatan mereka. Jadi, tiga jenis giliran yang dikenal pasti ini adalah munasabah kerana kesesuaian tanah dan juga peredaran musim itu sendiri. Kemudian ianya sekali gus juga untuk melatih pihak penanam tembakau berfikir secara komersial dan bertindak secara ekonomik dalam menguruskan kepentingan ekonomi mereka sendiri bagi tempoh masa depan.

Kemudian saya ingin mendapat penjelasan daripada pihak kementerian, apakah pihak kementerian mempunyai suatu pelan yang khusus bagi menghadapi persaingan harga tembakau di era AFTA nanti, kerana kita dapati persaingan yang terdekat ialah daripada hasil atau produk tembakau daripada Thailand, yang kos pengeluaran Thailand dapat dikurangkan ataupun kos pengeluaran untuk penanam tembakau di Thailand didapati pada kos RM5 ataupun RM6 untuk satu kilogram, berbanding dengan tempatan di kawasan saya di Bachok lebih kurang RM12 untuk satu kilogram. Jadi pendekatan kos ini satu perkara yang kita lihat sudah pasti hasil tembakau kita tidak mampu untuk menyaingi dari sudut harga di pasaran.

Kemudian cadangan daripada pihak-pihak yang terlibat secara langsung dalam penanaman tembakau ini lagi, ialah untuk melihat suatu pendekatan yang lebih ekonomik bagi penanam tembakau kita, khususnya dari sudut mendapatkan input-input yang semakin menambah, semakin bertambah kos sekarang ini. Oleh kerana itu, saya ingin mendapat penjelasan lagi daripada pihak kementerian menerusi Lembaga Tembakau Negara ini, adakah jaminan kerajaan dalam era AFTA nanti, beberapa kos *input*, khususnya baja, racun dan pelbagai yang berkaitan dapat dibendung daripada kenaikan-kenaikan kerana kita dapati sekarang pun kos untuk membajak telah meningkat berganda daripada sebelumnya kesan daripada kenaikan harga minyak dan juga harga *spare part* barang-barang ataupun peralatan jentera bajak itu sendiri.

Akhir sekali, saya ingin bertanya kepada pihak kementerian berhubung dengan Butiran 00600 – Lembaga Penyelidikan Pembangunan Perhutanan yang diperuntukkan sebanyak RM9.4 juta. Dari sudut penerimaan pihak kementerian berhubung dengan industri pokok getah sebagai suatu sumber kepada industri perabot, walaupun pokok getah ini diurus oleh pihak Lembaga Getah Malaysia tetapi nampaknya kebelakangan ini industri hiliran di bidang perkayuan ataupun perabot ini, banyak terfokus untuk menggunakan kayu getah.

Ada pihak yang bercadang untuk menanam pokok getah semata-mata untuk ditebang bagi membekalkan bahan asas kepada industri perabot. Alasannya ialah kerana mutu perabot yang dihasilkan daripada kayu getah ini dianggap cantik dan baik, boleh menyaingi kayu-kayu keras dan juga kayu-kayu yang diimport, ataupun kayu-kayu yang diproses seperti *veneer*, *plywood* dan seumpamanya.

Dan disokong lagi oleh pendapat daripada pihak pencinta alam sendiri, yang melihat penanaman pokok getah secara kebun kecil dan juga secara ladang bagi dibekalkan kepada industri perabot ini, adalah satu perkara yang dianggap positif, kerana dia tidak merombak ataupun tidak mengubah struktur tanah-tanah dan flora-fauna yang lain selain daripada kebun getah yang perlu ditebang semula dan ditanam semula dengan pokok-pokok getah lain. Tambahan pula pokok getah ini tidak perlu menunggu lama sebagaimana ladang hutan yang terpaksa menunggu lama dan pengurusannya begitu tinggi atau begitu besar.

Ada cadangan daripada pihak yang terbabit, usahawan-usahawan terbabit supaya pihak kementerian ini dapat bekerjasama dengan RISDA supaya memfokuskan industri penanaman kebun kecil getah ini di hala kepada industri kayu bagi memastikan sumber bahan kayu bagi industri perabot ini dapat terjamin pada tempoh masa hadapan. Di samping dengan kita lihat persaingan-persaingan dalam industri perhutanan sekarang yang terlalu meningkat kosnya dan disokong lagi oleh catuan ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa cukup.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Okey, ... disokong lagi oleh program catuan hutan oleh pihak kementerian sendiri, penebangan yang terhad, maka ini satu daripada asas *support* kepada industri ini. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri diminta menjawab.

3.55 ptg.

Timbalan Menteri Perusahaan Utama [Datuk Anifah Aman]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Ahli-ahli Yang Berhormat. Saya berpendapat bahawa oleh kerana tidak ada perkara yang dibangkitkan dalam perbahasan dahulu, maka dalam Jawatankuasa juga Ahli-ahli Yang Berhormat tidak begitu minat. Walau bagaimanapun, saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Mambong, Sg. Benut, Jeli, Batang Lepar, Sri Aman, Setiu, Serdang, Tebrau, Pokok Sena, Tanjong, Kubang Kerian dan Bachok, kerana telah pun membangkitkan beberapa perkara yang melibatkan Kementerian Perusahaan Utama.

Terlebih dahulu saya ingin memaklumkan kepada Yang Berhormat bagi Setiu bahawa oleh kerana Menteri tidak ada di sini bukan bererti Yang Berhormat Menteri tidak membuat apa-apa tentang perkara-perkara yang dibangkitkan. Malahan Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat bagi Beruas pada ketika ini ada di luar negara untuk mempromosikan komoditi-komoditi kita di luar negara. Dan hasil daripada misi-misi tersebutlah maka kita dapati bahawa harga komoditi-komoditi kita begitu baik pada ketika ini. Oleh itu, memadailah Timbalan Menteri untuk menjawab soalan-soalan yang telah pun dikemukakan pada Dewan yang mulia ini.

Ahli-ahli Yang Berhormat, beberapa perkara utama yang telah pun dibangkitkan, ialah tentang pengurusan hutan secara berkekalan dan perkara herba yang begitu hangat sekali. Dan memanglah pengurusan sumber-sumber hutan tropika serta kestabilan alam sekitar adalah di antara dua isu utama yang sering dibangkitkan di forum antarabangsa, terutama sekali mengenai kadar pembaikan hutan tropika yang tinggi serta amalan pengurusan hutan yang dianggap tidak berkekalan. Ianya juga menjadi faktor penting mempengaruhi eksport kayu-kayan negara, dan kegagalan Malaysia melaksanakan pengurusan hutan secara berkekalan boleh menyebabkan eksport kayu-kayan negara di pasaran antarabangsa terjejas, khususnya di pasaran Eropah. Oleh itu, kita harus berhati-hati, dan langkah-langkah yang kita ambil haruslah mengikut garis panduan yang telah pun ditetapkan, di antaranya ITTO.

Yang Berhormat bagi Mambong telah pun membangkitkan tentang hal catuan tebanan tahunan bagi negara kita Malaysia. Yang Berhormat, catuan tebanan yang dicadangkan bagi Malaysia di bawah tempoh RMK-8, iaitu 2001-2005 ialah seluas 1,364,350 hektar atau 272,870 hektar setahun, dengan pecahan catuan tebanan CTT seluas, iaitu Semenanjung Malaysia – 42,870 hektar setahun, Sabah – 60,000 hektar setahun, Sarawak – 170,000 hektar setahun. Manakala catuan kawalan penghasilan mengikut isu padu, perkara ini masih lagi dalam kajian.

Tentang persijilan hutan, sehingga kini tiga buah negeri di Semenanjung Malaysia, iaitu Pahang, Selangor dan Terengganu telah diberikan persijilan pengurusan hutan dan 26 syarikat telah pun memperoleh *certificate for chain of custody*. Buat permulaan, satu *consignment* kayu gergaji yang mempunyai sijil, telah dieksport ke pasaran Belanda, iaitu merupakan pengeksportan pertama produk kayu bersijil ataupun *certified timber*.

Malaysia telah menggubal Criteria and Indicators ataupun MCNI, berpandu kepada garis panduan yang disyorkan oleh ITTO – piawaian yang digunakan untuk persijilan berdasarkan kepada dokumen ITTO bertajuk, Criteria and Indicators for Sustainable Management of Natural Tropical Forest.

Yang Berhormat bagi Mambong juga telah pun membangkitkan tentang projek mengenai Trans-Boundary Conservation Project. Projek ITTO Lanjak Entimau atau Trans-Boundary Conservation Project, bermula pada tahun 1993 dan meliputi satu juta hektar kawasan hutan di Sarawak dan Kalimantan, di mana 200,000 hektar adalah di Negeri Sarawak. Projek ini masih dijalankan manakala satu lagi ITTO Trans-Boundary Conservation Project masih dalam perundingan, dan projek ini meliputi Sabah, Sarawak dan Kalimantan.

Untuk Makluman Yang Berhormat, Kerajaan Malaysia menyokong projek-projek seperti Trans-Boundary Forest Management Program yang dibiayai oleh ITTO dan juga lain-lain pertubuhan antarabangsa sekiranya ia memberi faedah kepada negara dari segi pemuliharaan *bio-diversity* serta perusahaan hutan secara mapan. Antara projek yang dilaksanakan ialah projek Trans-Boundary National Park di antara kawasan Betong Karibu National Park Kalimantan Barat dan Batang Ai National Park dan Lanjak Entimau Wild Life Sanctuary di Sarawak seperti yang telah pun disebut oleh

Yang Berhormat tadi. Projek ini dijalankan dalam tiga fasa dan kini sudah berada di peringkat ketiga pelaksanaannya. Selain daripada itu terdapat juga lain-lain Trans-Boundary Forest Management Program yang masih dalam perancangan yang melibatkan negeri Sabah, Sarawak dan negara jiran yang kemungkinannya akan dibiayai oleh ITTO.

Yang Berhormat bagi Sungai Benut juga telah pun membangkitkan pengeluaran kayu getah yang berkurang dan permintaan yang meningkat. Apakah usaha-usaha kementerian untuk mengatasi perkara-perkara ini dan menumpukan kepada penyuntikan dan juga penubuhan ladang-ladang hutan getah.

Yang Berhormat, pada masa ini keluasan tanaman getah yang ada ialah berjumlah anggaran 1.3 juta hektar. Kementerian memberi tumpuan kepada penyelidikan untuk mengeluarkan klon-klon getah yang sesuai untuk ditanam di ladang-ladang hutan getah dan klon-klon lateks balak terutama daripada siri RRIM 2000 telah pun dihasilkan dan klon-klon ini berupaya untuk mengeluarkan hasil lateks dan juga kayu getah yang tinggi. Daripada kajian yang telah dibuat, sejumlah 2,000 kilogram setahun lateks dapat dihasilkan dan 1 tan kayu dapat dihasilkan melalui klon lateks balak ini.

Kementerian telah pun menubuhkan beberapa ladang hutan getah di Kemasol, Pahang dan Machang, Kelantan. Di masa hadapan, kementerian juga akan membangunkan ladang hutan di Similajau, Sarawak,...

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Sri Gading.

Datuk Anifah Aman: Silakan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Timbalan Menteri. Ini saya hendak tanya tentang susu getah.

Dahulu di kampung ada teka-teki, Pak Busu suka tersenyum, apa susu tidak boleh minum? Yang tidak boleh minum ini susu getahlah. Di kampung-kampung tetapi sebelum di kampung-kampung dan Yang Berhormat Timbalan Menteri pun faham, harga getah ditentukan oleh grednya iaitu gred satu, gred dua, gred tiga, gred empat dan gred lima dan antara gred-gred getah ini, ia mempunyai harga-harga yang berbeza. Gred satu tentulah lebih mahal daripada gred lima. Di kampung-kampung kebanyakannya gred tiga, empat dan lima. Bermakna ramai rakyat negara ini menerima harga yang lebih rendah kerana mutu getah yang dikeluarkan itu gred yang di bawah. Ini sudah berlangsung puluhan tahun. Maknanya para petani kita, pekebun-pekebun getah agaknya kerugian kerana perbezaan harga oleh kerana gred yang berbeza, mungkin jumlahnya sudah berbilion-bilion ringgit.

Soalannya Datuk, Datuk suka hendak tanya soalan...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, sebelum saya tegur.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Datuk, sampai bila hendak kita biarkan rakyat terbanyak ini menerima harga yang rendah kerana gred oleh sebab mutu pengeluaran mereka rendah.

Apakah tidak ada usaha kementerian untuk mengajar dan memberikan panduan-panduan termasuk agaknya memberikan modal-modal yang tertentu supaya orang-orang kampung, pekebun-pekebun ini dapat kita ubah gred pengeluaran susu getah mereka kepada yang lebih tinggi dengan pertolongan kementerian, dengan usaha kementerian kalau ada program, rancangan, pihak kementerian agaknya peka supaya permasalahan ini tidak kita biarkan berlarutan yang boleh merugikan pekebun-pekebun kita. Kasihan Datuk, kasihan.

Jadi bagaimana agaknya, cara hendak kita ubah supaya mereka dapat mengeluarkan gred yang lebih tinggi supaya mereka dapat harga yang tinggi kerana mutu pengeluaran mereka meningkat. Saya berharap dapat penjelasan yang jelas, jangan macam Timbalan Menteri Belia dan Sukan tadi, jangan jawab cara jawab, hanya hendak menjawab tetapi tidak menyelesaikan masalah. Saya mahu mengharapakan rasa tanggungjawab...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: ...Rasa cinta, rasa ber.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Bila Yang Berhormat cakap panjang, kita sukar faham juga, cukuplah.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Datuk faham? Terima kasih Datuk faham, saya ingat Timbalan Menteri lagi faham. Terima kasih.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat bagi Sri Gading. Sebenarnya soalan ini lebih tepat kalau dijawab oleh Kementerian Pembangunan Luar Bandar di mana RISDA yang bertanggungjawab secara langsung. Walau bagaimanapun negara kita daripada segi kualiti, kita tidak ada kompromi tentang kualiti, satu daripada fundamental yang kita uruskan melalui kementerian kita bahawa komoditi-komoditi kita yang dipasarkan di antarabangsa haruslah mempunyai kualiti yang tinggi. Tetapi yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat, cara macam mana kita membantu pekebun-pekebun kecil kita supaya mendapat gred-gred yang rendah itu dapat kita tingkatkan.

Satu caranya Yang Berhormat ialah supaya mereka ini mengikut tunjuk ajar daripada pihak LGM dan pihak-pihak yang tertentu supaya cara-cara yang baik sekali dapat diikuti dan satu lagi cara yang kita usahakan ialah menggunakan klon yang baru ini di mana penghasilannya akan tinggi dan mutunya juga akan meningkat. Jadi dari masa ke semasa memang kita mengetahui masalah-masalah seumpama itu wujud. Walau bagaimanapun kita akan usahakan berperingkat-peringkat dan mudah-mudahan inilah matlamat Kerajaan Barisan Nasional dan matlamat kementerian saya dan juga kementerian-kementerian yang terlibat...

Dr. James Dawos Mamit: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Mambong bangun.

Datuk Anifah Aman: Izinkan saya jawab soalan ini dahulu dan juga kementerian-kementerian terlibat supaya pendapatan pekebun-pekebun kecil ini termasuk penoreh-penoreh getah ini dapat dipertingkatkan. *Insyaa-Allah* kita akan meninjau dan kita akan memberi garis panduan dan juga tunjuk ajar supaya mereka ini dapat mengeluarkan hasil yang berlebihan. Silakan Mambong.

Dr. James Dawos Mamit: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri Perusahaan Utama. Ini berkaitan dengan susu getah juga. Saya difahamkan bahawa RRIM telah pun membuat kajian tentang suntikan gen ke dalam susu getah yang klon baru ini dan menghasilkan *human serum albumin*. Jika ini berhasil, ini akan mengakibatkan pekebun-pekebun kecil penanam getah ini memang akan boleh berkembang lagi. Oleh yang demikian, saya ingin tanya, di peringkat manakah kajian ini yang menyuntik *human serum albumin* ke dalam susu getah ini? Sekian, terima kasih.

Datuk Anifah Aman: Tuan Pengerusi, apabila Yang Berhormat bagi Mambong bangun, selalunya saya ini gentar oleh kerana Yang Berhormat bagi Mambong ini adalah seorang pakar...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Memang betul pakar.

Datuk Anifah Aman: Soalan-soalan beliau adalah begitu teknikal sekali. Walau bagaimanapun, saya cuba menjawab apa yang dikatakan bahawa serum albumin manusia atau dengan izin, *human serum albumin* atau HSA ialah satu bahan *pharmaceutical* yang bernilai komersial yang digunakan dengan meluas dalam pembedahan dan pemulihan. Lembaga Getah Malaysia (LGM) setakat ini telah berjaya memasukkan gen DNA ini serum albumin manusia ke dalam pokok getah melalui proses transformasi genetik. Ini membolehkan ciptaan pokok getah *transgenic* yang menghasilkan serum albumin manusia dalam lateksnya. Walau bagaimanapun kajian ini masih di peringkat makmal dan belum lagi boleh dikomersilkan.

Paras serum albumin manusia dalam lateks yang tidak cukup tinggi juga memerlukan kajian lanjut dibuat sebelum ianya boleh dikomersilkan. Sekiranya ia dapat dikomersilkan kelak hasil kajian ini akan menambah nilai kepada pokok getah dengan membolehkan penuaian atau *harvesting* serum albumin manusia melalui torehan pokok getah ini. Untuk ini, kajian lanjut perlu dijalankan untuk meningkatkan kandungan dalam lateks pokok getah *transgenic*.

Yang Berhormat bagi Mambong, daripada segi manfaat kepada negara, hasil kajian ini sekiranya boleh dikomersilkan adalah amat penting untuk tujuan membangunkan sektor perubatan di negara kita. Pokok-pokok getah *transgenic* boleh dibiakkan dan albumin serum manusia boleh diekstrak secara berterusan dan tanpa merosakkan pokok getah kita. HSA boleh digunakan secara am untuk menjaga keseimbangan cecair dalam darah. Selain daripada itu, ianya juga digunakan untuk menampung suku padu udara apabila dalam kecemasan untuk merawat rawatan kecemasan kebakaran yang serius dan pembedahan serta terapi kanser yang mengurangkan paras albumin. Saya nampak Ahli Yang Berhormat bagi Mambong menganggukkan kepala, memang dia biasa dengan perkara-perkara ini.

Walau bagaimanapun protein ini juga membantu perjalanan *fatty acid* ataupun enzim, asid amino dan hormon-hormon dalam manusia. Oleh kerana serum manusia boleh dihasilkan dalam kuantiti yang besar, kajian tersebut mempunyai potensi untuk negara di mana dengan menggunakan ekstrak serum ini boleh membantu membangunkan industri perubatan kita manakala daripada segi komersial pula, penghasilan HSA daripada susu getah merupakan satu proses yang mesra alam dan kos efektif untuk membangunkan industri perubatan negara kita.

Yang Berhormat bagi Mambong, itu yang dapat saya terangkan pada ketika ini. saya harap memadai pada ketika ini ya. Dan kembali pula....

Datuk Abdul Hamid bin Abdul Rahman: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Sungai Benut.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Yang Berhormat layak jadi menteri!
[Tepuk]

Datuk Anifah Aman: Terima kasih, nanti gaji boleh bahagia dua. Dan kembali...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Sungai Benut.

Datuk Anifah Aman: Sungai Benut, silakan.

Datuk Abdul Hamid bin Abdul Rahman: Okey terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Timbalan Menteri. Sebentar tadi Yang Berhormat menyatakan bahawa usaha-usaha hendak mengusahakan ladang getah secara besar-besaran yang ada di peringkat ini, cuma masalah yang saya ingin timbulkan adalah kerana penoreh getah adalah merupakan satu *skill* bukan semua orang boleh menoreh getah. Jadi saya ingin tahu, disebabkan dengan keluasan ladang yang Yang Berhormat nyatakan tadi, kita dapati hari ini ramai di kalangan belia-belia kita tidak minat untuk menjadi penoreh getah. Jadi saya ingin tahu apakah rancangan-rancangan untuk mengatasi masalah ini kerana kalau sekiranya pendapatan daripada hasil torehan getah ini meningkat, sudah tentu kita akan dapat menarik ramai kalangan anak-anak muda kita dan saya rasakan seharusnya usaha-usaha ke arah ini perlu digiatkan dan mungkin dengan kaedah baru yang mana akan dapat meningkatkan hasil penoreh-penoreh getah. Terima kasih ya.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya saya belum habis lagi menjawab soalan Yang Berhormat bagi Sungai Benut tadi. Walau bagaimanapun, beberapa langkah yang telah pun diambil oleh kementerian untuk mengatasi masalah daripada segi kekurangan buruh di ladang-ladang getah, satu daripadanya ialah di mana kita telah pun menghasilkan satu sistem yang dikenali sebagai LITS iaitu Low Intensive Taping System dengan izin, Sistem Torehan Kekerapan Rendah di mana torehan kita tidak dibuat setiap hari tetapi tertakluk kepada sistem-sistem yang ada iaitu di antaranya REACTORRIM dan RRIMFLOW Kita cuma perlu untuk menoreh dalam dua tiga kali seminggu dan ini boleh mengurangkan keperluan buruh kasar di ladang-ladang getah.

Satu lagi tentang cara bagaimana untuk menarik belia-belia kita ataupun orang-orang muda supaya boleh berkecimpung dalam industri getah ini, satu daripada puncanya ialah bahawa oleh kerana harga getah rendah dan juga penghasilannya terutama sekali daripada klon-klon dan pokok-pokok yang tua tidak begitu menarik, maka oleh itu tidak ramai yang ingin berkecimpung dalam industri getah. Dan kalau kita lihat daripada segi *average age*, dengan izin, ialah di antara usia 55 tahun sampai 60 tahun orang-orang yang terlibat dalam industri getah ini.

Walau bagaimanapun, satu daya menarik ialah kita, yang saya katakan tadi menimbulkan satu klon, menghasilkan satu klon yang bukan sahaja boleh menambah hasil susunya atau lateks itu tetapi juga daripada segi balak yang besar, yang selepas 11, 12 tahun boleh ditebang dan boleh dijual. Dan, kita mengharapkan bahawa ini adalah satu cara kita untuk mengambil atau menyahut seruan belia-belia kita yang tidak mempunyai kerja pada ketika ini.

Tuan Pengerusi, untuk meneruskan kementerian melalui Lembaga Getah Malaysia (LGM) telah pun membuat kajian mengenai penyakit-penyakit pokok getah yang telah pun dibangkitkan oleh Yang Berhormat tadi iaitu telah menghasilkan cara merawat kesemua penyakit ini. Dan, penyakit-penyakit utama seperti luruhan daun yang disebabkan oleh ulat odium dan '*coletotrichum*' adalah cara merawatnya. Dari hasil penyelidikan, kementerian telah pun mengenal pasti ciri-ciri tanah yang sesuai untuk tanaman getah. Sebagai contoh tanah daripada *Sri Muncung*, *Sri Segamat* adalah antara jenis tanah yang sesuai untuk tanaman getah.

Seterusnya kawasan-kawasan yang sesuai untuk tanaman getah telah pun dikenal pasti. Kementerian telah pun menjalankan usaha sama dengan kerajaan negeri untuk membangunkan ladang-ladang getah. Kerajaan telah pun memperuntukkan kawasan untuk penubuhan ladang hutan getah di Kemasul - Pahang; Machang - Terengganu; Gemas - Johor; Lakai - Negeri Sembilan. Hasil kajian menunjukkan bahawa tanaman getah untuk lateks dan kayu pokok getah memberi pulangan kepada pelaburan, Internal Rate of Return atau IRR dengan izin, sebanyak 13.7% berbanding 12.8% untuk tanaman bagi kayu sahaja.

Pulangan adalah lebih jika industri pengeluaran kayu getah diintegrasikan dengan industri perabot dari kayu getah. Berkenaan dengan insentif 10% untuk menggalak tanaman getah oleh syarikat-syarikat perladangan bukan getah, kementerian sedang merangka garis panduan yang bersesuaian.

Dan Yang Berhormat bagi Sungai Bunut juga telah pun membangkitkan tentang tanaman alternatif selain daripada *acacia*. Hasil kajian oleh FRIM, selain spesies getah terdapat beberapa spesies lain yang dikenal pasti yang mempunyai potensi dimajukan sebagai jenis ladang antaranya ialah jati, jelutong, kapur, meranti tembaga, meranti sarang punai, meranti bukit, merawan siput jantan.

Dan, Ahli Yang Berhormat bagi Jeli telah pun membangkitkan beberapa perkara dalam penyelidikan iaitu kerajaan tidak serius berkenaan dengan penyelidikan hutan kerana mengurangkan peruntukan FRIM dalam tahun 2003 berbanding dengan 2002. Untuk makluman Yang Berhormat, dakwaan ini adalah tidak benar kerana peruntukan tahun 2003 adalah merupakan *cash flow* bagi peruntukan Rancangan Malaysia Kelapan iaitu 2001/2005 secara keseluruhannya iaitu RM33.956 juta. Jika dibandingkan dengan jumlah peruntukan Rancangan Malaysia Kelapan dengan Rancangan Malaysia Ketujuh, terdapat tambahan sebanyak lebih kurang RM4 juta.

Oleh kerana proses aktiviti penyelidikan merupakan aktiviti yang berterusan, kementerian merasakan setakat ini peruntukan yang diperoleh adalah memadai dan mencukupi dan dipastikan kerja penyelidikan yang tidak terbantut. Jika didapati tidak mencukupi, saya amat yakin kerajaan akan memberi tambahan peruntukan seterusnya.

Yang Berhormat bagi Jeli juga telah pun menyentuh mengenai tongkat ali. Untuk makluman Yang Berhormat bahawa ramai di antara Ahli-ahli Yang Berhormat telah pun membangkitkan tentang tongkat ali, kacip fatimah dan industri herba di negara kita ini. Buat ketika ini, pengambilan dan penggunaan tumbuh-tumbuhan ubat-ubatan memanglah bertambah luas dan bersifat komersial serta dalam kuantiti yang besar untuk memenuhi permintaan industri perubatan dan kecantikan. Perkembangan ini semakin jelas dengan adanya pelbagai bentuk promosi seperti iklan dan pameran mengenai penggunaan dan khasiat tumbuh-tumbuhan ubat-ubatan.

Dalam tumbuhan ubat-ubatan yang termasuk tongkat ali dan kacip fatimah, kementerian saya melalui Jabatan Perhutanan, FRIM, LGM dan MARDI di bawah Kementerian Pertanian telah pun mengambil langkah-langkah untuk meningkatkan sumber tumbuh-tumbuhan ubatan. FRIM umpamanya telah berjaya mengurangkan tempoh matang tongkat ali daripada 7 tahun kepada 5 tahun. Beberapa negeri juga telah pun melaksanakan projek tanaman tongkat ali seperti Johor dan negeri Yang Berhormat bagi Pokok Sena iaitu Kedah.

Penyelidikan penanaman herba selingan dengan tanaman ladang lain seperti getah telah pun juga dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Jeli. Kementerian sedang menjalankan penyelidikan secara usaha sama dengan Kementerian Pertanian berkenaan dengan penanaman herba seperti tongkat ali, kacip fatimah, misai kucing dan mengkudu bersama dengan tanaman-tanaman getah dan katalog hasil hutan yang boleh digunakan sebagai herba.

FRIM telah pun menjalankan beberapa kajian mengenai perkara ini, antaranya ialah penerbitan hasil projek Plant Resource Of South-East Asia atau PROSEA yang merangkumi tumbuh-tumbuhan herba, hasil kayu

Datuk Bung Moktar bin Radin: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Datuk Anifah bin Aman: Tumbuhan makanan serta

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Kinabatangan.

Datuk Anifah bin Aman: Izinkan saya habiskan ini dahulu Yang Berhormat ya, ...serta tumbuhan-tumbuhan yang berpotensi sebagai tumbuhan ubatan. Selain daripada itu makmal bio teknologi telah ditubuhkan di FRIM. Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar juga mencadangkan penubuhan Bio Valley untuk mempertingkatkan penggunaan bio teknologi. Silakan Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Terima kasih, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya hendak tahulah sejauh mana kesan penyelidikan berhubung dengan herba-herba seperti tongkat ali, kacip fatimah dan sebagainya kerana apabila kita dari segi psikologi benda-benda ini cuma boleh didapati di kaki-kaki lima. Bayangkan betapa kalau penyelidikan itu menunjukkan bahawa tongkat ali mempunyai mukjizat ataupun khasiat. Kenapa ianya tidak dipasarkan secara menyeluruh, bahkan hanya kita temui di tamu-tamu, di kaki lima? Bukankah ini telah merugikan industri herba kita untuk masa akan datang? Terima kasih.

Datuk Anifah bin Aman: Terima kasih, Yang Berhormat. Setakat ini pengusaha hasil daripada herba-herba ataupun tumbuh-tumbuhan daripada hutan kita ialah secara kecil-kecilan dan kita mengerti dan kita mengakui bahawa ini adalah satu-satunya, berkemungkinan satu usaha industri yang besar. Dan, oleh itu saya sebut tadi beberapa agensi-agensi di bawah Kementerian Perusahaan Utama dan juga daripada MARDI di bawah Kementerian Pertanian telah pun mengadakan satu kajian yang terperinci yang cuba kita mengusahakan bukan sahaja daripada khasiat daripada tongkat ali, kacip fatimah dan misai kucing tetapi juga cara perladangan supaya ianya *raw material* itu dapat kita gunakan sepanjang masa dan tidak ada keluputannya.

Jadi, saya ingat ini adalah dalam peringkat awal. Walau bagaimanapun, beberapa syarikat antarabangsa juga begitu berminat dengan tumbuh-tumbuhan kita.

Kembali kepada soalan yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Jeli tadi iaitu kawasan FRIM di Kepong, mengapakah FRIM di Kepong, pusat penyelidikan masih lagi diadakan di Kepong. Yang Berhormat, kawasan FRIM di Kepong meliputi 600 hektar. Untuk menentukan kawasan ini kekal digunakan untuk penyelidikan hutan, Kerajaan Selangor sedang dalam proses untuk memberi hak milik kawasan ini kepada FRIM.

Selain daripada itu, FRIM juga mempunyai stesen penyelidikan di Mata Air, Perlis; Bidor, Perak; Pagoh, Negeri Sembilan; Maran, Pahang; Setiu, Terengganu; Labis, Johor dalam proses permohonan tanah daripada kerajaan negeri. Jadi, tidaklah semestinya Forest Research Institute Malaysia atau FRIM itu diadakan di Kepong, maka penyelidikan tidak dapat dijalankan di daerah-daerah ataupun kawasan-kawasan yang mempunyai hutan simpan kekal.

Dan, menyambung tentang soalan yang telah pun dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Batang Lupa tadi. Sejauh mana perkembangan industri hiliran berasaskan kayu termasuk daripada perabot dan lain-lain produk tidak menonjol, perabot-perabot tidak setanding kalau dibandingkan dengan pengeluaran daripada negara-negara seperti Itali dan Indonesia.

Untuk makluman Yang Berhormat, perabot, produk-produk kayu lain seperti *plywood*, *bonier*, *molding* juga menyumbang kepada pendapatan eksport negara. Pada tahun 2001 sahaja *plywood* telah pun menyumbangkan sebanyak RM3.5 bilion, *bonier* - RM481 juta, *molding* - RM640.7 juta, perabot kayu yang disebut hampir RM5 juta dan perabot rotan - RM69.4 juta.

Berhubung dengan kualiti perabot dengan perubahan strategi kepada Original Design Manufacture atau ODM dan Original Brand Manufacture atau OBM dijangka perabot keluaran Malaysia akan dapat bersaing dengan perabot Itali dan Indonesia. Dan, Yang Berhormat bagi Batang Lupar juga bertanya tentang usaha kementerian dalam menubuhkan Gene Bank. Kementerian melalui agensi-agensi penyelidikan dan pembangunan sememangnya mempunyai program-program perwujudan Gene Bank komoditi masing-masing.

Antara usaha-usaha ini termasuk program Conservation of Local Genetic Materials melalui langkah-langkah penyelidikan dan *regulatory* dan *legislative*. Di samping itu melalui penyertaan Malaysia dalam badan-badan antarabangsa komoditi-komoditi memberi peluang kepada Malaysia untuk bertukar bahan-bahan genetik untuk mengembangkan lagi *genetic base* komoditi-komoditi utama di Malaysia.

Seterusnya, program-program penyelidikan, pembiakan secara *conventional* atau secara bio teknologi di agensi-agensi KPU menyumbangkan juga kepada pengusahahasilkan *genetic base* sesuai untuk pembangunan klon-klon baru komoditi-komoditi utama yang mempunyai ciri-ciri kebaikan *agronomy* dan ketahanan serangga perosak dan penyakit.

Tuan Pengerusi Yang Berhormat bagi Sri Aman - apakah kemungkinan menghidupkan semula Lembaga Perindustrian Nanas Malaysia dan juga penubuhan Lembaga Lada Malaysia. Lembaga Perindustrian Nanas Malaysia telah pun dipindahkan daripada kementerian saya ke Kementerian Pertanian pada tahun 1996 dan saya rasakan ianya dibangkitkan oleh Yang Berhormat berkenaan, perkara tersebut adalah lebih wajar disusulkan kepada Kementerian Pertanian.

Tentang penubuhan Lembaga Lada Malaysia juga dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Batang Lupar. Sukacita saya memaklumkan bahawa proses pemindahan lembaga berkenaan kepada Kementerian Perusahaan Utama adalah sedang diadakan dan masih di peringkat awal lagi. Saya berjanji bahawa semua isu yang berkaitan LADA yang telah pun dibangkitkan oleh Yang Berhormat akan saya teliti dan ambil tindakan setelah Lembaga berkenaan diletakkan sepenuhnya di bawah Kementerian Perusahaan Utama.

Yang Berhormat bagi Setiu telah pun membangkitkan tentang Projek Hidroelektrik BAKUN di Sarawak dan juga tentang tenaga elektrik bagi tujuan pengeluaran aluminium daripada bauksit. Yang Berhormat bagi Setiu meminta supaya kawasan yang ada simpanan bauksit dizonkan untuk bekalan bahan mentah kilang yang mengeluarkan aluminium.

Untuk memastikan kewujudan simpanan bauksit perlu dijalankan, kerja mencari gali haruslah dilakukan dan memandangkan sumber mineral di bawah bidang kuasa negeri, maka perlulah kerjasama pihak negeri untuk mengezonkan kawasan yang telah pun dikenal pasti ada simpanan rizab bauksit tersebut.

Yang Berhormat bagi Setiu juga telah pun menyentuh mengenai keluasan Hutan Simpan Kekal (HSK), saya nampak Yang Berhormat bagi Setiu tidak ada dalam Dewan ini. Walau bagaimana pun, keluasan Hutan Simpan Kekal atau HSK Semenanjung Malaysia ialah 4.8 juta hektar, Sarawak 6 juta hektar dan Sabah 3.6 juta hektar dan jumlah keseluruhannya ialah 14.45 juta hektar.

Dan, seterusnya Yang Berhormat bagi Setiu membangkitkan tiap-tiap tahun pengusaha perabot bumiputera di bawa oleh pihak Lembaga Perindustrian Kayu Malaysia menyertai pameran perabot antarabangsa iaitu di Dubai untuk mempromosikan produk-produk mereka yang dihasilkan juga sebagai pendedahan bagi produk-produk yang dijual dalam pasaran antarabangsa.

Bagi pameran perabot antarabangsa yang diadakan di Kuala Lumpur, LPKM memberi ruang kepada usahawan bagi mempromosikan produk-produk mereka dan juga memberi peluang kepada mereka supaya pendatang-pendatang luar dapat

mengunjungi pameran mereka dan melihat dari segi kualiti dan juga perkara-perkara yang berkaitan.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Serdang telah pun menyentuh mengenai Hutan Simpan Air Hitam. Hutan Simpan Air Hitam ini terpulanglah kepada Kerajaan Negeri Selangor. Kementerian saya memang menggalakkan kerajaan negeri mengekalkan dan menambah lagi kawasan-kawasan hutan simpan kekal.

Yang Berhormat bagi Pokok Sena menyentuh mengenai tanaman herba dan tumbuh-tumbuhan ubat-ubatan. Sebagaimana jawapan kepada Yang Berhormat bagi Jeli tadi, Majlis Perhutanan Negara Ke-16 telah pun bermesyuarat pada 15 November 2001 telah menggalakkan langkah-langkah meningkatkan sumber tumbuh-tumbuhan, ubat-ubatan termasuk Tongkat Ali, Kacip Fatimah dan lain-lain. Semua negeri sedang mengenal pasti kawasan-kawasan perlindungan Tongkat Ali dalam setiap kawasan hutan simpan kekal.

Yang Berhormat bagi Pokok Sena juga telah pun bertanya apakah usaha kerajaan dalam mempromosikan herba kita. FRIM telah pun menjalankan beberapa kajian mengenai spesies-spesies pokok hutan yang berpotensi. Spesies ini termasuklah Tongkat Ali, Kacip Fatimah, pegaga dan lain-lain. Usaha untuk menggalakkan pengeluaran ubat-ubatan herba mencapai GMP ataupun Good Management Practices telah pun dijalankan melalui seminar dan *workshop* di seluruh negara, terutamanya untuk pengeluar-pengeluar bumiputera. Projek usaha sama dengan MIT ataupun Massachusetts Institute of Technology daripada Amerika Syarikat berkenaan dengan pemprosesan Tongkat Ali telah dijalankan dan penemuan telah berjaya dikomersilkan untuk syarikat tempatan.

Yang Berhormat bagi Tanjong bertanya dan mengesyorkan supaya kerajaan menyediakan satu tabung khas untuk tujuan pembiayaan mengkomersialkan R&D komoditi utama. Untuk makluman Yang Berhormat bagi Tanjong, kerajaan telah pun menyediakan dana khas berjumlah RM1 juta bagi membiayai program mengkomersialkan R&D komoditi utama. Perkara ini telah pun diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri semasa membentangkan Bajet 2003 baru-baru ini.

Berkaitan langkah menghadapi liberalisasi perdagangan, usaha-usaha meningkatkan daya saing melalui aktiviti R&D dan rundingan-rundingan di peringkat WTO dan ASEAN juga telah pun diadakan. Untuk penambahan peruntukan Tabung Penyelidikan Komoditi melebihi daripada RM1 bilion yang telah pun dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Tanjong tadi, terima kasih di atas sokongan dan cadangan Yang Berhormat. Memang tidak dinafikan Kementerian melalui komoditi-komoditi utama negara telah pun menyumbang kepada pendapatan negara yang begitu signifikan sekali.

Dengan ini, memanglah wajar peruntukan yang besar seperti peruntukan untuk Tabung Penyelidikan dan Pembangunan Komoditi ini sama ada di sektor *upstream* dan hiliran. Kementerian akan terus berusaha untuk mendapatkan peruntukan yang wajar agar komoditi-komoditi negara kita terus dapat bersaing di antarabangsa melalui usaha-usaha penyelidikan yang berterusan.

Yang Berhormat bagi Tanjong juga telah pun menyoalkan tentang pengharaman import balak daripada negara jiran kita iaitu Indonesia. Untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan telah pun mengharamkan import balak pada 25 Jun tahun ini. Ini adalah bertujuan untuk menjaga imej Malaysia yang dituduh bersubahat dengan pengimport kayu balak yang diperoleh secara haram daripada negara jiran kita. Setakat ini langkah-langkah penguatkuasaan yang dijalankan oleh Lembaga Kayu Malaysia ataupun MTIB dengan bantuan pihak kastam dan polis telah dapat mengawal kemasukan kayu balak daripada negara jiran kita.

Dan kembali kepada pertanyaan yang telah pun dikemukakan oleh Yang Berhormat bagi Pokok Sena tentang herba di celah-celah ladang sawit tadi, MPOB akan membuat kajian untuk mengenal pasti ataupun mengintegrasikan herba dalam ladang kelapa sawit di mana herba seperti Tongkat Ali dan Kacip Fatimah di samping herba-herba yang lain. Ianya menunjukkan setakat ini ada potensi untuk kita majukan.

Walau bagaimanapun, pihak KPU boleh menggalakkan tanaman herba tetapi aspek pasaran herba ini perlu ditentukan kerana ianya akan menjadi masalah jika bekalan meningkat tetapi permintaan tidak begitu menggalakkan. Jika sekiranya dapat

dipastikan bahawa pasaran yang baik, maka kita akan menggalakkan terutama sekali pekebun-pekebun kecil supaya mereka juga mendapat pendapatan yang berlebihan.

Kembali kepada Yang Berhormat bagi Tanjong tadi yang menyentuh mengenai pembalakan haram dan pencerobohan hutan, *alhamdulillah* kita berjaya mengurangkan kes pembalakan haram daripada 613 kes pada tahun 1993 kepada 337 kes pada tahun lepas. Pecahannya ialah Semenanjung Malaysia daripada 149 kes pada tahun 1993 kepada 37 kes pada tahun 2001, Sabah daripada 150 kes pada tahun 1993 menurun ke tahap 46 kes sahaja dan Sarawak daripada 314 kes pada tahun 1993 kepada 290.

Pemulihan hutan asli 1.66 juta hektar di Semenanjung Malaysia dikenakan rawatan sivil kultur. Sabah dan Sarawak tidak menjalankan rawatan kerana tumbesaran pokok di kedua-dua buah negeri ini telah pun memadai proses untuk pemulihan.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Kubang Kerian telah pun menyoal sejauh manakah penyelidikan ditumpukan terhadap tumbuhan herba. Saya lihat bahawa banyak yang telah pun menyoal tentang herba ini bahawa FRIM telah pun menubuhkan satu National Botanic Conservation Center atau NBCC untuk menjalankan penyelidikan terhadap spesies-spesies hutan yang diklasifikasikan sebagai terancam atau *endangered* dan *undamaged*.

NBCC akan menganjurkan ekspedisi untuk mengumpulkan spesies-spesies ini dari hutan dan menjalankan pemilihan secara '*ek-situ*' di beberapa tapak di seluruh Malaysia. Dengan ini adalah dijangkakan spesies-spesies yang terancam ini akan terus dikekalkan dan dipelihara serta dijadikan sebagai satu *gene bank*.

Yang Berhormat bagi Bachok telah pun menyoalkan tentang hutang pengawet tembakau dengan Bank Pertanian Malaysia. Untuk makluman Yang Berhormat, LTN telah pun mengadakan satu kerjasama dua hala LTN - Bank Pertanian Malaysia (BPM), khususnya berbincang mengenai masalah hutang pengawet-pengawet dan PPI di seluruh negara akibat kerosakan tanaman kerana ditenggelami oleh air hujan dan juga keadaan luar biasa pada tahun 1999 hingga 2001.

Hasil perbincangan ini, pihak BPM telah pun bersetuju untuk menimbang mengurangkan faedah denda kerana tidaknya terbayar hutang dan ini akan mengikut daripada kes ke kes ataupun *case to case basis*, dengan izin.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: [*Bangun*]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Rantau Panjang berdiri. Hendak bagi jalan? Ya, sila.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Timbalan Menteri. Saya hendak tanya dua perkara. Pertamanya tentang R&D LTN yang bagi saya sehingga sekarang, hampir-hampir 20 tahun perusahaan tembakau di Kelantan dan Terengganu khususnya, yang di mana penanamnya serta pengawet yang mengalami masalah *spotted* pada daun itu. Sedangkan kalau dibandingkan daun yang ditanam di negara Thailand, di Chiangmai umpamanya, daun itu licin dan tidak mempunyai *spotted*. Dan kalau kita tengok cara dia keringkan daun pun, memang kering-kering sungguh, tidak ada yang hijau di celah-celah daun itu. Maknanya tidak masak keseluruhan.

Jadi, pihak LTN masih lagi gagal menemui bagaimana cara hendak menjadikan daun tembakau ini tidak ada *spotted* sama ada melalui proses baja ataupun melalui racun yang sesuai bagi menjamin penanaman tidak akan rugi ataupun pengawet tidak rugi.

Masalah *ratio*, *ratio* masih lagi berada di tahap 1:10 lagi. Kenapakah kita tidak boleh mencari satu kaedah lain bermakna supaya daun tembakau itu tidak mengandungi air yang banyak supaya *ratio* itu dikurangkan sedikit. Ini menyebabkan pengawet masih rugi.

Yang ketiga ialah pengawet sendiri masih menggunakan cara lama. Hampir 99% pengawet-pengawet di Kelantan dan Terengganu masih menggunakan cara lama iaitu mengawet tembakau dengan menggunakan ban mereka iaitu menggunakan kayu getah, tidak menggunakan gas ataupun menggunakan diesel. Suatu masa dahulu, 10 tahun yang lepas, ada beberapa syarikat cuba menggunakan gas. Sewaktu itu,

dinasihatkan oleh pihak pengilang sendiri yang membawa idea supaya menggunakan gas bagi memudahkan bahan awet itu tetapi ianya tidak berjaya, ia masuk pula teknologi diesel menggantikan kayu api, menggunakan kayu getah. Itu juga tidak berjaya. Selepas itu, sekarang ini nampaknya keseluruhan pengawet-pengawet menggunakan kayu getah sebagai bahan api untuk awet tembakau.

Kemudian, saya tengok '*curer*' sendiri untuk *cure* daun pun, saya tengok orang kampung yang tidak mempunyai pengajaran, tidak mempunyai ilmu yang baru, masih menggunakan tahap yang lama. Kadang-kadang meter itu dipercepat menyebabkan daun tidak masak. Kadang-kadang dilambatkan menyebabkan daun itu jadi buruk. Jadi, kaedah itu dan saya tengok '*curer*' yang ada di ban tembakau di seluruh Kelantan dan Terengganu masih lagi orang lama, tidak ada orang baru, tidak ada pelajar-pelajar yang keluar daripada ITMKah, daripada universiti-universiti yang balik, sanggup cuba membantu pengusaha-pengusaha tembakau dan pengawet-pengawet tembakau ini untuk *cure* daun itu supaya daun itu mengeluarkan mutu yang baik. Boleh dikatakan 90% orang-orang tua sahaja hanya mengendalikan pengalaman-pengalaman sahaja.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: ...Menjadi '*curer*' di tembakau. Minta Yang Berhormat Menteri memberi penjelasan sedikit tentang perkara ini.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya, bukan LTN gagal untuk mengusahakan masalah-masalah yang dihadapi oleh pengawet-pengawet. Walau bagaimanapun, jika apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat sekiranya benar, bahawa kita telah pun berusaha untuk mencari satu penemuan supaya ianya dapat menyelesaikan masalah yang dihadapi. Walau bagaimanapun, kita akan kemukakan ini kepada Pengarah Lembaga Tembakau Negara dan sekiranya masalah ini berterusan dan saya akan memaklumkan kepada Yang Berhormat, apakah langkah-langkah yang telah kita ambil, sedang ambil dan akan ambil supaya dapat menyelesaikan masalah. Ini adalah satu perkara yang saya ingat agak serius dan harus kita selesaikan dan sekiranya ianya telah pun mendapat penyelesaian, maka saya akan memaklumkan kepada Yang Berhormat.

Menyambung seterusnya, bahawa pihak LTN juga sedang berusaha untuk mengadakan beberapa usaha untuk meningkatkan pendapatan petani, penanam tembakau. Di antaranya ialah menyediakan bahan-bahan input yang bermutu tinggi dengan kos yang rendah melalui Skim Kredit Input LTN yang meliputi baja dan racun. Pihak LTN juga menyediakan kredit peralatan pam air, *mini tiller* ataupun jentera pembajak dua roda bagi meningkatkan keupayaan penanaman dan pengeluaran. Pihak LTN juga sebenarnya telah pun meminta MARDI bersama LTN buat kajian tanaman berskala besar.

Kini, MARDI bersama LTN sedang mengkaji tanaman berskala besar di kawasan Jeli. LTN juga secara sendiri sedang menguji tanaman berskala besar lima hektar di kawasan Pasir Mas. Daripada segi integrasi tanaman iaitu tanaman tembakau diselang dengan tanaman padi, jagung dan kacang, perkara ini sebenarnya tidak digalakkan.

Yang Berhormat bagi Bachok juga telah pun menyuarakan persediaan untuk bersaing di AFTA. Bagi menghadapi AFTA, pihak kerajaan telah pun bersetuju memasukkan tanaman tembakau melalui tahun 2005 dan selesai pada tahun 2010. Untuk bersaing dalam AFTA, KPU dan LTN telah pun mengadakan Rancangan Penyusunan Semula Industri Tembakau sejak tahun 1998 lagi.

Penyusunan ini antaranya bertujuan untuk mengurangkan kos pengeluaran dan meningkatkan mutu pengeluaran tembakau. Cara untuk mengurangkan kos dan mutu pengeluaran tembakau ialah antara lain membanyakkan tanaman berskala besar seperti keluasan lima hektar dan memajukan sistem pengeluaran berbentuk penanam pengawet, meningkatkan penggunaan mekanisasi ladang atau jentera di ladang dan menggunakan benih *parity* yang baru. Daripada segi menjamin kos input seperti baja, racun dan lain-lain agar tidak naik, LTN akan meneruskan Skim Kredit Input yang ada pada masa kini. Berkaitan dengan cadangan Yang Berhormat bagi Bachok supaya kementerian saya bekerjasama dengan RISDA untuk lebih fokus kepada industri perabot kita, sumber bekalan kayu lebih terjamin.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia berdiri Yang Berhormat.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: *[Bangun]*

Datuk Anifah Aman: Saya habiskan dahululah. Seperti jawapan yang telah saya berikan kepada Yang Berhormat bagi Sungai Benut, kementerian telah pun menubuhkan beberapa ladang hutan getah dan diharapkan ianya dapat membiayai keperluan industri tersebut.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Berhubung dengan AFTA tadi, pihak LTN setakat ini adakah pernah membuat pertemuan khusus dengan pihak pengawet ataupun pihak yang terlibat dalam perusahaan industri tembakau ini, menjalankan perbincangan ataupun dialog serta memberi penjelasan-penjelasan daripada sudut maklumat ataupun informasi mengenai AFTA kerana kita yakin pihak usahawan tembakau ini tidak semua mereka yang menguasai dalam bidang perdagangan yang bersifat global ini. Terima kasih.

Datuk Anifah Aman: Yang Berhormat, kita telah pun menjelaskan tentang masa hadapan dan prospek penanaman tembakau ini. Yang paling penting sekali bahawa kita haruslah mengurangkan *cost production* kita, kos pengeluaran kita. Kalau kita membandingkan di antara kos pengeluaran kita dengan negara jiran iaitu Thailand, maka kos pengeluaran kita begitu tinggi sekali. Jadi, ini berkemungkinan kalau kita tidak dapat mengurangkan kos pengeluaran kita, maka kita tidak akan dapat bersaing dengan negara Thailand. Itulah yang saya terangkan tadi beberapa langkah yang telah pun diambil oleh.....

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Sekejap, maksud saya ialah perjumpaan secara rasmi dengan pihak pengawet oleh LTN itu sendiri.

Datuk Anifah Aman: Berunding dengan.....

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Dengan pihak pengawet.

Datuk Anifah Aman: Kita telah pun mengadakan perbincangan tetapi sama ada ianya telah disalurkan, kita telah pun mengadakan perbincangan dengan pengawet, penanam. Itu, saya katakan tentang masa hadapan industri tembakau ini termasuk apabila AFTA akan diperkenalkan. Jadi, saya yakin bahawa pengawet, penanam yang terlibat secara langsung, mereka mengetahui sebenarnya apakah masa hadapan industri tembakau.

Jadi oleh itu, kita telah pun menerangkan dan kita telah pun menekankan bahawa ada pentingnya di antara langkah-langkah yang kita ambil bahawa pengusaha-pengusaha haruslah melihat daripada segi kos pengeluaran. Jadi, kalau kita tidak dapat mengurangkan kos pengeluaran, maka tidak mungkin kita dapat bersaing dengan negara-negara terutama sekali negara jiran. Tuan Pengerusi, maka sebanyak itu sahaja yang dapat saya..

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Rantau Panjang berdiri Yang Berhormat.

Datuk Anifah Aman: Jawab pada ketika ini.....

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, ada yang berdiri lagi.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Datuk Anifah Aman: Saya sudah habis.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak hendak bagi Yang Berhormat.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Datuk Anifah Aman: Sekiranya ada yang tertinggal, maka.....

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi. Itu, dia jawablah itu.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Tentang kawasan balak itu tadi, hutan-hutan simpanan kekal di Kedah tidak sebut tadi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sudah dia jawab sudah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Belum, belum, saya tidak dengar. Tadi ada?

Datuk Anifah Aman: Hutan simpan kekal?

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Ya, yang di Kedah, kawasan tadahan air itu yang melibatkan kawasan tadahan air yang dilakukan oleh Kerajaan Negeri Kedah.

Datuk Anifah Aman: Ya, Yang Berhormat. Saya tidak ada menyentuh tentang hutan yang diberi seluas 122,000 ekar kalau tidak silap negeri Kedah.....

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Rantau Panjang dok berdiri.

Datuk Anifah Aman: Telah pun diberi ke...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti, dia hendak jawab dahulu.

Datuk Anifah Aman: Ini, Yang Berhormat saya akan mendapat laporan daripada kerajaan negeri bahawa Yang Berhormat sedia maklum, ini adalah di bidang kuasa kerajaan negeri dan setakat ini, kita tidak dapat maklumat dan sekiranya saya mendapat maklumat daripada kerajaan negeri, saya akan sampaikan kepada Yang Berhormat. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, terima kasih .

Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah M195,877,300 untuk Maksud B.18 di bawah Kementerian Perusahaan Utama jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak RM195,877,300 untuk Maksud B.18 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM115,907,620 untuk Maksud P.18 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2003 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak RM115,907,620 untuk Maksud P.18 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2003.

Maksud B.19 [Jadual] -

Maksud P.19 [Anggaran Pembangunan 2003] -

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Kepala Bekalan B.19 dan Kepala Pembangunan P.19 di bawah Kementerian Pertanian terbuka untuk dibahaskan.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya bagi Petaling Jaya Utara dahulu.

4.50 ptg.

Puan Chew Mei Fun [Petaling Jaya Utara]: Terima kasih Tuan Pengerusi, kerana memberi peluang kepada saya untuk menyertai..

Seorang Ahli: *Ladies first ya*

Seorang Ahli: *Ladies first ya haa...*

Puan Chew Mei Fun: ... perbahasan ini. Tuan Pengerusi, semasa saya menyemak..

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia ada banjir Yang Berhormat parit di kawasannya.

Puan Chew Mei Fun: .. Semasa saya menyemak Buku Belanjawan Persekutuan mengenai anggaran perbelanjaan dan belanjawan program dan prestasi 2003 saya berasa gembira kerana mendapati banyak belanjawan kerajaan adalah berkaitan dengan pengawalan banjir dan pencegahan banjir. Ia termasuk B.19 Butiran 161100 - Kos Operasi JPS dan Kos Membina Pagar Kolam Takungan Banjir. P.19 Butiran 13500, Butiran 13900, Butiran 14800, Butiran 15000, Butiran 15100 dan Butiran 15200. Tetapi malangnya apabila saya ingat keadaan Kampung Cempaka di kawasan saya yang mengalami banjir kilat yang paling serius sejak 30 tahun yang lepas, saya berasa amat sedih dan kecewa.

Tuan Pengerusi, sebenarnya kerajaan mempunyai banyak dasar kewangan yang baik dan jumlah peruntukan adalah mencukupi, tetapi masa yang terlalu panjang digunakan dalam memproses permohonan peruntukan, kajian ke atas reka bentuk dan masa pengambilan tender. Misalanya, dalam permohonan penggantian jambatan lama Kampung Cempaka yang terlalu rendah yang menghalang pengaliran air sungai dengan sebuah jambatan baru dan kerja menaik taraf Jambatan Sungai Kayu Ara untuk mengatasi masalah banjir Kampung Cempaka. Sebelum saya bertanding pada tahun 1999 sudah kedengaran bahawa kerajaan akan memberi peruntukan sebanyak RM12 juta untuk melaksanakan projek tersebut. Tetapi setelah lama kami menunggu masih tiada tindakan yang dilaksanakan. Selepas itu apabila saya menyiasat perkara ini barulah didapati peruntukan projek tersebut hanya akan dikeluarkan di dalam Rancangan Malaysia Kelapan yang bermula pada tahun 2001, tetapi masih juga belum ditetapkan.

Mujurlah pada akhirnya selepas membawa perkara ini terus kepada Yang Berhormat Menteri Pertanian barulah ianya diperuntukkan dengan segera pada bulan November 2000 iaitu sebelum Rancangan Malaysia Kelapan bermula. Saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri dan kerajaan atas prihatin dan tindakan tegas yang diambil untuk membela keselamatan rakyat. Tetapi malangnya kami masih perlu menunggu 13 bulan barulah kerja menaik taraf Sungai Kayu Ara bermula pada bulan Disember tahun lepas dan saya mendapati kerja menaikkan taraf Sungai Kayu Ara dengan pembinaan dinding *concrete U shape* dengan izin iaitu *concrete lining* hanya akan dijalankan ke kawasan berhampiran Kampung Cempaka sahaja, manakala Sungai Kayu Ara di Kampung Cempaka hanya akan dinaikkan taraf dengan memperdalam dan memperluas dasarnya sahaja.

Tuan Pengerusi, apa yang lebih dahsyat ialah sampai ke hari ini kami sudah menunggu selama 23 bulan tetapi jambatan baru yang menggantikan jambatan lama Kampung Cempaka masih belum lagi diganti walaupun pada halnya kerja pembinaan jambatan baru hanya memerlukan..

Beberapa Ahli Pembangkang: Hoooo.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, tidak payah bising Yang Berhormat

Puan Chew Mei Fun: Sembilan ke sebelas bulan sahaja. Ini adalah proses untuk menentukan reka bentuk, meluluskan tender, melantik kontraktor telah memakan masa yang panjang. Selain itu walaupun projek-projek pembangunan di sekitar Kampung Cempaka telah membina kolam takungan air mengikut peraturan yang ditetapkan tetapi tidak mempunyai sistem pengurusan dan pengaliran air yang sempurna. Para pemaju telah menebang pokok-pokok tetapi tidak membina parit-parit yang sempurna di kawasan sempadan antara tapak pembinaan dengan kawasan kampung yang sedia ada. Apabila setiap kali hujan lebat turun kolam takungan air menjadi penuh dengan air melimpah keluar, tambahan pula tanah di kawasan sempadan pemaju adalah lebih tinggi daripada rumah-rumah kampung.

Maka air lumpur akan mengalir dengan deras ke dalam Kampung Cempaka seterusnya menyebabkan satu pertiga daripada penghuni Kampung Cempaka iaitu lebih daripada 225 buah keluarga hidup menderita. Banyak rumah yang tidak pernah dilanda banjir sebelum ini juga tidak dapat lari daripada bencana ini. Semenjak bulan Oktober tahun ini telah berlaku tiga kali banjir kilat yang amat serius dan mengikut anggaran yang agak konservatif banjir ini telah mendatangkan kerugian lebih daripada RM1.5 juta.

Beberapa Ahli Pembangkang: Hoooo..

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak payah bising Yang Berhormat, dia hendak bercakap kawasan dia apa salahnya.

Puan Chew Mei Fun: Tuan Pengerusi, sebenarnya keadaan banjir di Kampung Cempaka boleh dielakkan sekiranya satu jambatan baru Kampung Cempaka sudah siap dibina. Kedua, para pemaju mempunyai sistem pengaliran air yang sempurna dan kolam takungan air berfungsi dengan baik.

Justeru itu, saya ingin membuat beberapa cadangan seperti berikut:-

- (i) melantik kontraktor jambatan baru Kampung Cempaka dengan segera dan melaksanakan kerja pembinaan dengan secepat mungkin. Pada masa akan datang, tempoh yang diambil untuk permohonan peruntukan, penentuan reka bentuk dan pengambilan tender untuk mengatasi masalah banjir harus dipendekkan dan dipercepat kerana ini berkaitan dengan kerugian nyawa dan harta benda dan kerajaan mesti ada bajet kecemasan semasa mengatasi masalah yang melibatkan keselamatan orang awam. Peruntukan mesti diluluskan dengan secepat mungkin dan tidak semestinya mengikut jadual yang telah ditetapkan;
- (ii) peruntukan yang diperlukan harus ditambah supaya kerja pembinaan dinding *concrete U shape*, *concrete lining* dengan izin, di tebing Sungai Kayu Ara diteruskan ke Kampung Cempaka dan tinggi *concrete lining* dari Taman Mayang Jaya, Kampung Cempaka harus ditinggikan lagi sekurang-kurangnya 1.5 meter ke 2 meter iaitu dari 4 meter ke 5.5 meter atau 6 meter. Kerana kami dapati air sungai semasa hujan lebat akan lebih tinggi dari *concrete lining* yang dicadangkan dan kalau keadaan ini berlaku hakisan tanah di atas *concrete lining* akan timbul kalau ketinggiannya tidak ditambahkan;
- (iii) sebelum kerja pembinaan jambatan baru dilakukan kerja memperdalam dan memperluas dasar sungai harus dilakukan mengikut tempoh yang ditetapkan supaya air tidak melimpah keluar akibat dasar sungai yang cetek;
- (iv) mempercepat pemberian peruntukan yang diluluskan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan untuk menaik taraf Sungai Takir yang merupakan anak sungai kepada Sungai Kayu Ara dan perkara ini tidak harus ditunggu sehingga ke tahun 2004 mengikut jadual yang ditetapkan kerana para penduduk sudah lama menderita dan air hujan juga tidak akan menunggu. Tambahan pula projek perumahan di sekitar Kampung Cempaka akan siap dibina tidak lama lagi dan akan dimasuki penduduk pada Disember 2002 di mana perpindahan masuk penduduk untuk menambahkan lagi isi padu pengaliran air - Oleh itu masa adalah sangat suntuk.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa Yang Berhormat, cukup Yang Berhormat.

Puan Chew Mei Fun: Ya, akan habis.

- memeriksa kolam takungan air dari semasa ke semasa untuk memastikannya berfungsi dengan baik;
- (vi) memastikan pihak pemaju selepas menebang pokok-pokok dan meratakan tapak pembinaan mesti membina sistem perparitan yang sempurna di kawasan sempadan di antara tapak pembinaan dengan kawasan kampung sebelum dapat memulakan kerja pembinaan untuk mengelakkan masalah banjir kilat berlaku;
- (vii) mengkaji semula secara

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat.

Puan Chew Mei Fun: Akan habis Tuan Pengerusi. Minta maaf. ..mengkaji semula secara keseluruhan dan membuat perancangan semula terhadap sistem pengaliran air untuk memastikan Kampung Cempaka dan kawasan hulu Sungai Kayu Ara mempunyai aliran yang sempurna kerana pada masa kini nampaknya semua air dari kawasan perumahan di bahagian hulu sungai mengalir melalui Sungai Takir di Kampung Cempaka ke Sungai Kayu Ara...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa cukup Yang Berhormat. Sila duduk Yang Berhormat.

Puan Chew Mei Fun:.... tetapi kedua-dua sungai ini langsung tidak dapat menampung isi padu air yang begitu.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat,

Puan Chew Mei Fun: Okey akan habis. Saya berharap pihak kementerian berkenaan dapat memberi tumpuan kepada perkara yang di atas dan juga proses pengambilan tender.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat, duduklah.

Puan Chew Mei Fun: Untuk membina jambatan baru Kampung Cempaka sudah pun tutup.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat. Yang Berhormat. Cukup.

Puan Chew Mei Fun: Okey. Sekarang senarai tender ini telah dihantar kepada Kerajaan Persekutuan untuk di *endorse*. Oleh itu kalau boleh saya minta kementerian boleh mempercepat *endorse* ini dan melantik kontraktor dengan secepat mungkin. Terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya bagi Klang [Dewan riuh]

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Haaaa!

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Sayang wanita.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Sabar.

Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew: Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila duduk. Yang lain duduklah Yang Berhormat.

5.00 ptg.

Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew [Klang]: Saya ingin merujuk kepada P.19 Butiran 00500 iaitu LKIM.

Tuan Pengerusi, akuakultur merupakan suatu bidang yang telah lama diberi tekanan. Kalau tidak salah telah 20 tahun lebih industri akuakultur telah bermula secara komersial di negara kita ini.

Hari ini walaupun beberapa projek ternakan ikan dan udang telah beroperasi dengan jayanya tetapi bilangan penternak yang terlibat masih kecil. Antara sebab-sebab yang mengelakkan industri ini ialah ia memerlukan modal yang besar dan risikonya juga besar.

Risiko daripada penyakit, kualiti air dan juga suhu atau cuaca turun atau naik dengan tiba-tiba adalah faktor-faktor yang masih belum dapat dikawal. Saya telah menyaksikan beberapa kes yang mana penternak pada mulanya dapat keuntungan yang besar tetapi oleh sebab-sebab yang disebut itu, pada akhirnya mereka mengalami kerugian yang besar.

Sebagai contoh, seorang penternak udang yang beroperasi di Melaka beberapa tahun lalu, ladang ternakan udangnya besar dan mempunyai lebih kurang 30 kolam tetapi selepas dia beroperasi dua, tiga tahun dengan jayanya tiba-tiba ladang ternakan udangnya diserang oleh penyakit dan semua udang-udang mati dalam suatu tempoh masa yang singkat. Akibatnya bukan sahaja hasil untuk tahun berkenaan dihapuskan bahkan keuntungan yang didapati sebelum ini juga dihapuskan.

Suatu contoh lagi seorang penternak ikan laut di Pulau Ketam. Cerita yang sama, pada mulanya ladang ternakan ikannya membawa keuntungan yang besar tetapi bila suatu jenis organisma yang berasal daripada Thailand, dibawa oleh arus *current* ke laut kita, semua ikan di ladang ternakan ikannya mati pada satu malam sahaja dan penternak itu mengalami kerugian yang besar.

Saya rasa di sinilah LKIM harus fokus penyelidikan dan juga kawal selianya. Bagaimanakah LKIM dapat membantu penternak-penternak dalam usaha mengawal faktor-faktor tersebut dan mengurangkan risiko tersebut dalam industri ini. Saya ingin tahu, apakah langkah-langkah yang telah diambil oleh LKIM dalam usaha ini.

Tuan Pengerusi, selain daripada ternakan udang dan ikan, ternakan kerang dan juga kupang merupakan suatu industri akuakultur yang berpotensi besar untuk pasaran luar negeri khususnya di Singapura, Hong Kong dan sekarang negara Cina. Walaupun pasarannya ada, harganya baik tetapi hasil yang dikeluarkan tidak mencukupi.

Kerang adalah suatu jenis makanan laut yang amat popular di negara-negara tersebut tetapi air dan tanah laut di negara-negara itu tidak sesuai untuk ternakan kerang. Sebaliknya air dan tanah di negara kita khususnya di Pantai Barat amat sesuai untuk ternakan kerang. Kita haruslah mengeksploitasikan industri ini.

Tidak lama dahulu bila saya mengadakan suatu perbincangan dengan penternak kerang di Kuala Selangor, saya difahamkan bahawa *siltation* di Sungai Selangor dan kawasan laut yang berdekatan telah menyebabkan tanah di bawah laut itu semakin tebal dan air laut menjadi semakin cetek atau *shallow*. Keadaan ini telah mengakibatkan tangkapan kerang semakin susah sebab bila air surut bot-bot menangkap kerang itu kadang kala tersadai di atas pasir.

Adakah LKIM bercadang untuk mengorek Sungai Selangor supaya mencegah *siltation* di kawasan laut berdekatnya. Selain daripada itu, saya juga difahamkan benih kerang semula jadi yang dihasilkan daripada laut juga semakin kurang. Adakah penyelidikan dijalankan untuk memelihara benih kerang supaya kekurangan benih kerang tidak akan menjejaskan perkembangan industri ini. Kalau kita tidak dapat menangani masalah yang dialami sekarang, tidak lama lagi industri yang berpotensi ini akan mati.

Tuan Pengerusi, saya juga ingin merujuk kepada Butiran 22300 dan Butiran 10740 berkenaan dengan penternakan babi dan industri babi. Di sini saya hanya ingin ulangi soalan-soalan yang telah saya bangkitkan dalam peringkat dasar dan masih belum dapat jawapan daripada Menteri Pertanian iaitu:

- (i) bilakah kawasan ladang babi atau *pig farming area* atau PFA akan ditubuhkan. Saya difahamkan dasar untuk PFA

telah diluluskan oleh Kabinet tetapi masih belum dilaksanakan oleh kerajaan negeri. Apakah statusnya PFA di setiap negeri sekarang;

- (ii) apakah langkah-langkah telah diambil oleh kementerian untuk memulihkan semua industri babi di negara kita ini yang hampir musnah oleh penyakit nipah. Sebelum peristiwa nipah berlaku, industri ini telah berjaya membawa RM400 juta ringgit tukaran asing ke negara kita. Sekarang langsung tidak ada eksport lagi.

Dalam belanjawan tahun 2003 hanya RM200,000 diperuntukkan untuk pembangunan industri babi. Jumlah ini tentulah tidak mencukupi untuk memulihkan semula industri ini memandangkan pasaran di luar negeri yang begitu baik dan tukaran asing yang dibawa ke negara kita, saya harap Kementerian Pertanian akan merancang suatu program untuk memulihkan semula industri babi di negara kita ini dan melaksanakannya dengan komitmen yang sewajarnya. Sekian, terima kasih.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Bukit Mertajam.

Datuk Bung Moktar bin Radin: *Lady.*

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Aduh!!!..... *Lady. All mans not!.*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *Lady*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *Lady,*

5.09 ptg.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Terima kasih. *[Dewan riuh]* Terima kasih Tuan Pengerusi. Adalah baik sekali sekala bagi peluang kepada wanita.

Tuan Pengerusi, saya ingin bertanya di bawah Butiran 117100, P.19 belanjawan yang dahulu, peruntukan untuk perparitan dan tebatan banjir dipecahkan kepada beberapa Butiran kepada negeri yang spesifik seperti ada dinyatakan untuk negeri Pulau Pinang berapa banyak peruntukannya. Tetapi kali ini tidak ada.

Jadi saya ingin mendapat penjelasan peruntukan itu yang diperuntukkan kepada Pulau Pinang. Kalau ada khasnya kepada Bukit Mertajam kerana masalah banjir di kawasan Bukit Mertajam teruk juga.

Dahulu Barisan Nasional selalu kata, hanya kawasan pembangkang yang banjir, kerana pembangkang tidak jaga kawasan tetapi sekarang banyak kawasan Kerajaan Barisan Nasional pun turut banjir juga, itu

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Banjir dia tidak kira Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Hah, itulah saya rasa adalah baik pihak kerajaan lain kali jangan cuba hendak salahkan pembangkang kerana banjir ataupun kerana sampah tidak dikutip, semua itu adalah kerana kerajaan tidak menjalankan tugasnya dengan baik.

Jadi, saya haraplah kerana banjir semua orang tidak mahulah, Barisan Nasional ataupun DAP semua tidak mahulah banjir itu, rakyat pun tidak mahu ya, saya harap boleh cepat menyelesaikan masalah banjir, walaupun di mana kawasan juga kalau Langkawi ada banjir pun mestilah diselesaikan.

Saya juga ingin bertanya mengenai Butiran 21000 – Pembangunan Kawasan Ternakan Khinzir yang diperuntukkan RM7 juta. Saya ingin tahu di mana kawasan ini dan bagaimana peruntukan ini akan digunakan. Dan di bawah Butiran 22300 sama juga tetapi projek ini pembangunan kawasan ternakan babi, RM1.9 juta. Bagaimana ia akan digunakan. Bagaimana ternakan mereka yang terlibat dalam industri ini dapat memohon untuk mendapat bantuan.

Saya juga ingin bertanya di bawah Butiran 18600 – Kawalan Pencemaran Ladang-ladang Khinzir, peruntukannya tidak ada diberi pada tahun ini, apakah sebabnya, adakah kerana sudah tidak ada pencemaran. Tetapi saya rasa masalah pencemaran ini masih serius dan saya berpendapat bahawa kerajaan perlu memberi

pertolongan ataupun bantuan untuk mengawal pencemaran ataupun menghapuskan pencemaran kerana industri khinzir ini. Saya rasa ada ramai penternak di Pulau Pinang kerana tidak mampu menyediakan peralatan rawatan dan mereka perlu menukar kerja kerana tidak mampu menyediakan peralatan untuk merawat pembuangan hasilan industri khinzir ini.

Saya ingin tanya tentang Butiran 10740 – Pembangunan Industri Babi. Ia diberi peruntukan RM200,000, kalau berbanding kepada pembangunan industri ayam – RM400,000, pembangunan industri lembu – RM2.4 juta, pembangunan industri kambing atau biri-biri – RM840,000, industri tenusu – RM1 juta, mengapa pembangunan industri babi ini hanya diperuntukkan RM200,000, adakah kerana ini industri yang terkecil di antara semua industri ini ataupun kerana industri ini sudah maju, jadi tidak perlulah diperuntukkan banyak peruntukan. Jadi saya ingin mendapat penjelasan, apakah sebabnya, adakah peruntukan ini cukup.

Saya juga ingin bertanya tentang Butiran 03600 – Pembangunan Usahawan Tani. Saya ingin bertanya siapa yang boleh pohon untuk mendapat bantuan ataupun bagaimana peruntukan ini akan digunakan. Adakah petani wanita juga akan diberi perhatian. Adakah sasaran telah dibuat, berapa banyak yang akan diperuntukkan untuk usahawan tani lelaki dan berapa banyak untuk wanita. Ini adalah *gender sensitive* supaya kita juga mahu wanita turut menjadi usahawan tani, bukan sahaja lelaki.

Tentang Butiran 02400 – Program Pengawasan dan Pengawalan Perosak. Saya ingin bertanya, adakah masalah ini serius, kerana kepada mereka yang menggunakannya di ladang-ladang, saya mendapati bahawa ada sesetengah perosak yang sebenarnya tidak patut digunakan telah digunakan di negara ini, mereka yang *the twelve dirty dozen*, yang tidak digunakan di Amerika, di negara-negara yang maju tetapi digunakan di negara ini. Jadi, saya ingin mendapat penjelasan, adakah program ini efektif. Itu sahaja, terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya beri kepada Kinabatangan.

5.15 ptg.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Duduklah, duduk, duduk.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Teruskan Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Saya ingin menyentuh berhubung dengan perancangan pembangunan dan pembangunan komoditi pertanian itu sendiri.

Apabila menyebut Kementerian Pertanian, kita menyedari selaku wakil rakyat kawasan luar bandar, ianya amat ada hubung kaitnya dengan masyarakat luar bandar itu sendiri. Justeru itu, memang telah lama dan saya ingin merakamkan terima kasih kepada menteri kerana pada hari ini sudi bersama-sama dengan kami setelah sekian lama kita tidak bersama-sama [*Tepuk*]

Saya ingin bertanya dengan kementerian dan menteri sendiri, adakah kementerian mempunyai perancangan dan juga mengadakan pendekatan untuk melihat petani, nelayan dan penternak di kawasan luar bandar itu dapat diangkat martabat mereka daripada menjadi petani tradisional, nelayan tradisional kepada petani dan penternak bersifat komersial ataupun usahawan tani. Kalau ya, saya mahu tanya, berapa ramai sudah yang telah dinaiktaraf ini, kalau tidak kenapa? Ini kerana kepada kami kementerian ini adalah satu-satunya kementerian yang boleh diharapkan untuk membantu khususnya masyarakat luar bandar, petani, penternak dan nelayan dan kita harus menyedari, Barisan Nasional harus menyedari bahawa kebanyakan Kerusi yang disumbangkan oleh Barisan Nasional adalah lahir daripada kawasan-kawasan luar bandar dan ini harus diambil kira oleh kita semua.

Peruntukan berjumlah RM1.378 bilion kepada kementerian ini kita lihat memang tidak mencukupi tetapi ianya kalau dilaksanakan secara profesional dan dengan pendekatan yang bijak, saya rasa ianya akan mendatangkan input yang baik, bukan sahaja kita boleh mungkin mengekang ataupun bergantung kepada input

komoditi-komoditi yang lain tetapi juga mungkin kita boleh berjaya mengangkat martabat petani dan nelayan komersial ini kepada petani dan nelayan yang berjaya.

Justeru itu pada saya, adalah wajar dan saatnya telah tiba bagi menteri ini sendiri memanggil semua pegawai dan kakitangan untuk meninjau dan melihat, apakah yang telah dilaksanakan selama ini dapat membantu melahirkan nelayan-nelayan dan petani-petani ke arah membantu negara ini untuk mengekang daripada bergantung daripada bahan-bahan import dan sebagainya.

Pada saya, negara kita telah membelanjakan wang berbilion-bilion ringgit, semata-mata untuk mengimport bahan yang seharusnya boleh dikeluarkan oleh petani, nelayan dan penternak kita sendiri.

Daging lembu merupakan masalah bagi negara kita. Kita bergantung kepada Australia, kepada India dan sebagainya, sedangkan tanah kita masih segar bugar, terbentang luas dan boleh diterokai sekiranya ada hasrat dan juga ada kesungguhan dan keinginan daripada Kementerian dan kerajaan untuk melihat bahawa industri ini tidak perlu lagi bergantung kepada negara-negara yang saya sebut tadi tetapi malangnya saya lihat, tidak ada kesungguhan daripada kita semua, siapa yang harus dipersalahkan dalam soal ini?

Kita tidak bermaksud menyalahkan atau menuding jari antara satu dengan yang lain. Cuma kita ingin mengajak Kementerian ini duduk berbincang dengan kita, kerana selaku wakil rakyat, kita juga berjumpa dengan rakyat, kita tahu ada pegawai yang menjalankan kewajipan mereka tetapi ada juga pegawai-pegawai pertanian ini duduk senang lenang di pejabat, menunggu gaji diterima tetapi mereka langsung tidak ada keprihatinan terhadap masalah yang dihadapi oleh masyarakat khususnya di peringkat akar umbi dan ini menjadi satu penyakit kepada saya yang dihadapi oleh negara kita dan amat merugikan kerajaan.

Contohnya FAMA, FAMA ini telah ditubuhkan oleh Kementerian untuk memasarkan produk dan juga pendapatan-pendapatan daripada masyarakat luar Bandar daripada segi buah-buahan, sayur-sayur dan sebagainya. Peruntukan berjumlah RM50.1 juta untuk memasarkan adalah satu peruntukan yang besar, malang sekali FAMA telah gagal menjalankan kewajipan mereka.

Akauntabiliti yang telah disandarkan kepada FAMA telah menimbulkan pelbagai masalah sehinggakan hasil mahsul masyarakat luar bandar daripada segi pertanian ini telah tidak dapat dipasarkan. Sudahlah mereka kais pagi makan pagi, mengharap FAMA memasarkan pasaran-pasaran yang baik untuk tanaman-tanaman mereka tetapi rupa-rupanya harapan mereka tinggal harapan semata-mata.

FAMA harus berkembang, FAMA harus prihatin dan harus merubah struktur pendekatan mereka untuk memastikan mereka harus menjelajah dari daerah ke daerah, melantik pegawai-pegawai yang ada komitmen untuk membantu masyarakat itu sendiri, jangan hanya melepas batuk di tangga, menghabiskan dan membazirkan wang kerajaan tetapi mereka tidak langsung ada input, tidak ada pulangan daripada *investment* sebesar ini.

Jadi saya amat berharap sangat kepada Menteri, saya rasa dia masih muda, masih boleh memikirkan sesuatu yang terbaik, berilah perhatian yang sewajarnya. Panggil kita wakil rakyat, panggil kita untuk berbincang untuk menentukan hala cara mana Kementerian Pertanian ini dikembangkan, sehingga boleh memastikan bahawa pada tahun 2020 petani yang bersifat komersial, dapat dinaikkan taraf dan dimartabatkan hingga menjadi petani yang berjaya, yang boleh menghasilkan ladang-ladang beribu hektar, tanah-tanah terbiar masih banyak kenapa tidak diterokai, kenapa tidak diminta kerajaan-kerajaan negeri menyediakan tanah-tanah yang terbiar ini untuk memastikan kewangan yang ada diberi oleh kerajaan ini dapat digunapakai untuk menentukan bahawa komoditi pertanian ini dapat digalas dan dapat memberi keuntungan dan pulangan yang baik untuk ekonomi negara.

Ini satu persoalan. Rasa saya perlu dirungkaikan, perlu dihalusi dan perlu diselesaikan, kita tidak perlu lagi tunggu nada-nada pembangkang mengeksploitasi petani dan nelayan-nelayan di kampung-kampung [*Dewan Riu*] [*Disampuk*] Kerana kita dalam Barisan Nasional...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat tolong diam Yang Berhormat. Yang Berhormat tolong diam Yang Berhormat, ini bukan pertandingan syarahan Yang Berhormat [Ketawa] Teruskan.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Belum cukup, dua minit lagi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada lagi Yang Berhormat, teruskan.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Jadi akhirnya, akhirnya Tuan Pengerusi saya memintalah, kementerian ini berilah perhatian yang sewajarnya. Kasihanilah peladang kita, petani kita, penternak kita, nelayan kita, mereka ini bergantung harapan kepada kita. Kalau bukan kepada kita siapa lagi tempat mereka bergantung. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini saya bagi Padang Terap.

5.24 ptg.

Tuan Zawawi bin Haji Ahmad [Padang Terap]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin membahaskan Butiran 010400, 030000, 040000 yang semuanya menyentuh tentang masalah pertanian. Sektor pertanian tetap merupakan salah satu daripada sektor-sektor yang terpenting bagi negara kita walaupun kita kini sedang menuju era negara industri.

Oleh itu peruntukan sebanyak RM2,463,786,670 boleh dianggap kecil kerana banyak perkara yang harus dikendalikan oleh kementerian bagi mempertingkatkan lagi sektor pertanian negara sekali gus mempertingkatkan taraf hidup para petani luar bandar daripada bertaraf sara diri ke taraf komersial.

Setakat ini saya tidak nampak usaha-usaha yang lebih serius yang dijalankan oleh kementerian ini ke arah itu dan saya menyokong apa yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Kinabatangan.

Tuan Pengerusi, di kawasan saya Padang Terap terdapat dua empangan, iaitu Empangan Pedu dan Empangan Aning. Kedua-dua empangan ini tidak sedikit pun dapat memberi manfaat kepada petani di Padang Terap. Semua pesawah di sana masih mengharap air hujan untuk bersawah. Di musim kemarau, mereka pasti mengeluh kerana sawah mereka kekeringan, sementara di musim tengkujuh seperti sekarang ini, kadang-kadang sawah mereka ditenggelami air dan hasil tanaman mereka rosak.

Pendek kata mereka hanya bergantung kepada nasib. Kalau nasib batu, tenggelam, kalau nasib sabut, akan timbul. Setakat ini tiada sebarang langkah yang diambil oleh pihak kerajaan bagi mengatasi petani masalah luar bandar yang senasib dengan para petani di Padang Terap.

Selain masalah pengairan, petani di Padang Terap juga menghadapi masalah untuk mempertingkatkan kualiti produk-produk yang mereka usahakan agar dapat menandingi produk luar negara khususnya daripada Thailand dan apakah nasib mereka nanti kalau sekiranya AFTA dijalankan kelak, kerana padi yang mereka hasilkan dan buah-buahan yang mereka hasilkan tidak dapat menyaingi hasil-hasil yang dikeluarkan oleh negara Thailand.

Umumnya pada petani luar bandar bekerja berasaskan pengalaman sendiri yang diwarisi daripada datuk nenek mereka atau dalam bentuk tradisional. Tiada bimbingan langsung dan tidak langsung bimbingan diberikan kepada mereka secara insentif, hal ini berlaku kerana pegawai-pegawai pertanian yang ditempatkan di peringkat daerah tidak mencukupi dan selain daripada mereka tidak mempunyai kepakaran dalam sesuatu bidang yang diceburi oleh para petani. Oleh kerana itu mereka tidak dapat memberi khidmat nasihat yang boleh menolong para petani untuk mempertingkatkan hasil mereka.

Oleh kerana itu mereka tidak dapat memberi khidmat dan nasihat yang boleh mereka membantu para petani mengubah kaedah pertanian daripada bentuk tradisional kepada yang lebih moden. Apa yang agak moden sikit ialah cara membajak. Kalau dahulu mereka menggunakan kerbau tapi sekarang ini mereka menggunakan traktor dan cara penuaian, kalau dahulu digunakan ketam ataupun tong untuk memukul kini menggunakan jentuai. Namun dalam bidang peningkatan hasil masih belum boleh

dibanggakan dan bagaimanakah mereka boleh menghadapi AFTA seperti mana yang saya sebut tadi.

Segolongan petani lagi ialah mereka yang terlibat dengan projek penanaman tebu. Pada tahun 1974, Kerajaan Negeri Kedah berhasrat untuk membina sebuah kilang gula di Padang Sanai, Padang Terap atas tujuan untuk membantu rakyat tempatan mendapat pekerjaan tetap dan lebih lumayan. Hasrat tersebut mendapat sokongan rakyat, lalu mereka bersedia menyerahkan tanah-tanah mereka kepada Kerajaan Negeri Kedah.

Kira-kira 12,000 hektar tanah di kawasan tersebut telah dijadikan ladang tebu dan kira-kira 1000 orang mendapat pekerjaan di situ sebagai buruh yang bergaji hari sebanyak RM4.00 satu hari. Di samping menerima ganti rugi yang sangat minimum selain itu mereka dijanjikan untuk mendapat 6 ekar kebun, 4 ekar sawah dan juga padang ragut yang mencukupi setelah padang ragut mereka yang sedia ada diambil oleh kerajaan untuk dijadikan ladang tebu.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, boleh sambung besok.

Tuan Zawawi bin Haji Ahmad: Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sambung lima minit lagi besok ya.

Tuan Zawawi bin Haji Ahmad: Terima kasih.

Majlis Mesyuarat bersidang semula

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah] Dewan bersidang semula. Ahli-ahli Yang Berhormat Dewan ditangguhkan hingga besok jam 10.00 pagi.

Dewan ditangguhkan pada pukul 5.30 petang.